

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav ŽigmanovV. D. DIREKTORICA
I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

U lipnju

Sve je u mjesecu lipnju u znaku nogometa. Prvo je reprezentacija Hrvata iz Vojvodine ostvarila zapaženi nastup na Europskom prvenstvu nacionalnih manjina u Švicarskoj, a zatim su i vatreni zabilježili pobjedu u svome prvome nastupu na EP-a u Austriji i Švicarskoj. Nogomet je, htjeli mi to priznati ili ne, ipak najvažnija sporedna stvar na svijetu i svi drugi, često mnogo važniji događaji, u usporedbi s njime postaju manje važni. Uključite samo svoje televizore u rano poslijepodne i ostavite ih uključenima do kasnih noćnih sati, i bit će vam sve jasno.

I dok se nakon 90 minuta igre na terenu rezultat zna, rezultate izbornih igara u Srbiji saznat ćemo tijekom sljedećih 90 dana, možda tek kad se novopečeni zastupnici vrate s ljetovanja. A kako stvari stoje, izborna će utrka možda biti i ponovljena. Koštunici je sve neizgledniji dogovor s koalicijom oko SPS-a jer niti »pravne analize SSP-a« niti »informacije« o mogućnostima povećanja mirovina, koje DSS nudi Dačiću i drugovima, ne pomažu u sastavljanju »narodnjačko-socijalističke« vlade.

S druge strane, predsjednik Srbije Boris Tadić i nositelj liste Za europsku Srbiju poručio je kako svatko ima svoju bol, ali da razgovori s koalicijom okupljenom oko SPS-a nisu još niti započeli. Svaka priča kako je ime budućega premijera dogovoreno, plod je spekulacija i novinarskih nagađanja, kazao je Tadić i poručio, kako će odluku o premijeru donijeti poslije razgovora liste Za europsku Srbiju i koalicije okupljene oko SPS-a, kada principi rada buduće socijalno odgovorne vlade budu dogovoreni.

A dok se Koštuničina »nacionalna«, ili pak Tadićeva »stabilna i socijalno odgovorna« vlada, stvorena na »demokratskim i europskim principima«, ne sastavi, u lipnju treba donijeti niz važnih i manje važnih odluka. Lipanj je i u znaku svršetka školske godine i upisa. Vrijeme je donošenja važnih odluka za male i velike dake. Pred učenicima koji su završili svoje osnovno obrazovanje je prijamni ispit za upis u srednje škole nakon čega slijedi izbor škole, smjera, razreda, a roditelji koji se još nisu odlučili u koju školu i razred upisati svog prvašića, morat će se, najkasnije do jeseni, odlučiti. Većina maturanata se već odlučila što želi studirati i gdje želi nastaviti školovanje, a nakon svih peripetija i nerveza oko upisa na željeni fakultet, ostaje im, a i svima nama, odlučiti kako i gdje preživjeti dva najtoplija mjeseca u godini.

J. D.

Kod koga je lopta?

Upis vojvođanskih Hrvata na sveučilišta u Republici Hrvatskoj

Pravodobna i pravovaljana priprema 6

Predstavljena mogućnost upisa u gimnazijski odjel na hrvatskom jeziku u Subotici

Otvorena vrata učenicima 7

U Palači Matice hrvatske u Zagrebu predstavljena monografija o Nesti Orčiću

Kipar koji je zadužio hrvatsku kulturu 28

Europeada 2008.

Hrvati iz Vojvodine drugi u Europi 42-43

UKRATKO

Potrebno ministarstvo za ljudska i manjinska prava

Centar za razvoj civilnog društva (CRCD) iz Zrenjanina smatra kako je Srbiji potrebno ministarstvo za ljudska i manjinska prava, jer postojeća Služba za ljudska i manjinska prava nije efikasna. U priopćenju CRCD-a u povodu dvogodišnje postojanja Službe za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije navodi se kako je potrebno organizirati javnu raspravu o osnivanju ministarstva za ljudska i manjinska prava, koje je ugašeno nestankom Državne zajednice Srbija i Crna Gora 2006. godine.

Ta nevladina organizacija kritizirala je Službu za ljudska i manjinska prava jer kasni u iniciranju donošenja i izmjene domaćih propisa iz oblasti ljudskih i manjinskih prava, za što je najočigledniji dokaz činjenica da još nije donesen zakon o izboru i ovlaštenjima vijeća nacionalnih manjina. Zbog nepostojanja tog zakona, vijeća nacionalnih manjina već nepune dvije godine nemaju zakonsku osnovu za svoje funkcioniranje.

CRCD je naveo kako ne funkcionira niti Savjet Vlade Srbije za nacionalne manjine, čiji je tajnik direktor Službe Petar Lađević, a taj se Savjet sastao samo jednom tijekom dvije godine. Ocijenjeno je kako se Služba ne oglašava u povodu pitanja važnih za ljudska i manjinska prava, kao što je bio slučaj u travnju ove godine, u povodu odluke Ustavnog suda, prema kojoj za sudjelovanje na parlamentarnim izborima stranke i koalicije nacionalnih manjina moraju prikupiti jednak broj potpisa kao i stranke većine.

Navodi se i kako je Služba za ljudska i manjinska prava ignorirala javnu raspravu u povodu procesa privatizacije medija, koja u velikoj mjeri ugrožava ostvarivanje prava na informiranje na manjinskim jezicima.

Kao rijedak primjer brze reakcije Službe u povodu aktualnih dešavanja bio je posjet direktora Službe vlasnicima objekata devastiranih tijekom i poslije protualbanskih demonstracija u većim gradovima Vojvodine u veljači 2008. godine.

(Beta)

Neutemeljene ocjene Upravnog odbora

Nadzorni odbor NIU »Hrvatska riječ« odbacio je kao neutemeljene ocjene o radu ovog tijela, koje su iznesene u Izvješću Upravnog

odbora NIU »Hrvatska riječ«, a koje je upućeno Hrvatskom nacionalnom vijeću na razmatranje prošlog mjeseca.

Na sjednici NO, koju je sazvala predsjednica Antonija Čota i koja je održana 4. svibnja, razmatrano je Izvješće Upravnog odbora, koje je sadržavalo negativne ocjene o radu Nadzornog odbora. Članovi Nadzornog odbora Antonija Čota, Bela Ivković i Zdenka Sudarević jednoglasno su usvojili Odluku kojom se ove ocjene odbacuju kao neutemeljeni napadi na rad Nadzornog odbora. Ova je Odluka također upućena Hrvatskom nacionalnom vijeću na razmatranje.

H. R.

Konstituirana Skupština Srbije

Verifikacijom svih 250 zastupničkih mandata u srijedu, 11. lipnja, konstituiran je novi saziv Skupštine Srbije, izabran na prijevremenim parlamentarnim izborima 11. svibnja.

Predsjedavajući Jovan Krkobabić (PUPS) prekinuo je rad poslije potvrđivanja mandata i rekao da će zastupnici o nastavku sjednice biti naknadno obaviješteni.

Potvrđivanjem mandata počeo je teći če-

tverogodišnji mandat novih zastupnika. Time je od srijede počeo teći i rok od 90 dana u kome Skupština treba izabrati Vladu Srbije. Ukoliko bi se dogodilo da se stranke o tome ne dogovore do 9. rujna, Skupština bi bila raspuštena i raspisani novi izbori.

Poslanici novog saziva, osmog od devedesetih godina, radili su oko sat i pol, jer je sjednica počela u 10,30, a prekinuta već oko 12,00 sati.

Suradnja Katalonije i Vojvodine za primjer

Dr. Petar Teofilović, pokrajinski ombudsman, sa zamjenicima je i suradnicima primio u utorak, 10. lipnja, Lauru Diez Bueso, zamjenicu ombudsmana Katalonije. Na sastanku je bilo riječi o različitim aspektima rada institucije ombudsmana uopće, postupanju ove institucije kod pojedinih pitanja kršenja ljudskih prava, kao i o položaju regionalnih ombudsmana u odnosu na iste institucije na državnoj, odnosno lokalnoj razini.

Teofilović i Diaz Bueso su se složili da ovakve posjete ne samo da predstavljaju nastavak višegodišnje suradnje dviju institucija, naročito

u specifičnim oblastima zaštite ljudskih prava – kao što su prava djeteta i nacionalnih manjina, nego omogućavaju neposredniju razmjenu iskustava o praktičnim i operativnim aspektima rada ombudsmana s građanima.

Ombudsman Katalonije je partner Izvršnog vijeća APV i Advokatske komore Vojvodine u realizaciji projekta besplatne pravne pomoći za socijalno ugrožene kategorije stanovništva u Vojvodini, dok je Pokrajinski ombudsman, kao institucija koja se do sada bavila aktivnostima najsličnijima ovoj službi, zadužen za praćenje procesa njegove realizacije.

Let na liniji Beograd–Pula

Avio-kompanija Jat Airways dobila je dozvolu civilnih zrakoplovnih vlasti Hrvatske za letove na liniji Beograd-Pula. Prvi zrakoplov na liniji od Beograda do Pule pole-tjet će 3. srpnja, a Jat Airways planira do 31. srpnja po dva leta tjedno – četvrtkom i nedje-

ljom. Uspostavljanjem linije od Beograda do Pule obnavlja se zračni promet između Srbije i Hrvatske, prekinut početkom '90-ih godina. Srbija i Hrvatska nemaju međudržavni sporazum o zračnom prometu, ali je obavljanje letova moguće na osnovu specijalnih dozvola.

Posjet izaslanstva Republike Hrvatske Izvršnom vijeću APV

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine mr. *Bojan Pajtić* primio je u petak, 6. lipnja, izaslanstvo Republike Hrvatske, koje je predvodio potpredsjednik Vlade *Slobodan Uzelac*. Razgovoru su bili nazočni: tajnik za regionalnu i međunarodnu suradnju *Predrag Grgić*, predsjednik Savjeta za pružanje pomoći izbjeglim i raseljenim licima dr. *Janko Veselinović*, kao i veleposlanik Hrvatske u Srbiji *Tonči Stančić* i generalna konzulica *Ljerka Alajbeg*.

Predsjednik IVV Bojan Pajtić istaknuo je da se pokrajinska Vlada trudila svim izbjegličkim obiteljima pomoći da se slobodno opredijele – žele li živjeti u Vojvodini ili se vratiti u Hrvatsku. Izvršno vijeće je poduzelo niz mjera kako bi pomoglo izbjegličkim obiteljima – od dodjela paketa onima koji se žele vratiti u ranija mjesta prebivališta, do rješavanja stambenih problema dodjelom kuća u Vojvodini. Povratnicima je ponuđena financijska pomoć, od kućnih aparata do poljoprivredne mehanizacije, jer je većina uglavnom podrijetlom iz agrarnih područja. Pajtić je naglasio da se Izvršno vijeće opredijelilo pomagati i poljoprivrednim zadrugama u povratničkim sredinama, jer na taj način mogu mnogo bolje i kvalitetnije proizvoditi, a razgovarano je i o osnivanju srpske banke, koja bi trebala pomoći brzom razvoju ovih područja. Na taj je način proteklih godina urađeno mnogo na planu osiguravanja elementarne egzistencije. Predsjednik Pajtić je rekao kako će problem stambenog zbrinjavanja onih koji žele ostati biti riješen najkasnije do 2009. godine, kao i sveukupna integracija izbjeglica u sve sfere društvenog života.

Ovom je prigodom konstatirano da je suradnja AP Vojvodine i Republike Hrvatske veoma dobra, što se ogleda kroz ulaganja hrvatskih investitora u vojvodansko gospodarstvo, ali i na razini regionalne suradnje – Vojvodina

ostvaruje veoma plodnu suradnju s Istrom, kao i s Osječkom, Šibenskom i Vukovarsko-srijemskom županijom, a predsjednik Pajtić je izrazio nadu da će suradnja ubuduće biti još čvršća. Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske Slobodan Uzelac izrazio je zahvalnost predsjedniku IVV mr. Bojanu Pajtiću i Izvršnom vijeću AP Vojvodine na trudu i zalaganjima za dostojanstven život izbjegličkog življa i istaknuo, da se i u Republici Hrvatskoj čini mnogo na osiguravanju uvjeta za povratak onih koji se žele vratiti na svoja imanja i da je, u tom pravcu, suradnja s AP Vojvodinom veoma bitna, naročito iskustva koja je pokrajinska Vlada stekla tijekom rada s izbjegličkom populacijom.

Prema najavama, izaslanstvo hrvatske Vlade se istoga dana sastalo u Centru za humanitarnu integraciju, u prisustvu međunarodnih organizacija, s mladim ljudima, koji proteklih godina žive na teritoriju AP Vojvodine, a podrijetlom su iz Republike Hrvatske. Oni su tražili otvoren razgovor o mogućnostima povratka u svoja ranija mjesta boravka, jer žele sagledati svoje perspektive i mogućnosti za život, ukoliko se odluče vratiti u Hrvatsku.

U NIU »Hrvatska riječ« održana osnivačka skupština Sindikalne organizacije

Zaštita statusa zaposlenika

Zaposlenici u Novinsko-izdavačkoj ustanovi »Hrvatska riječ« oformili su svoju Sindikalnu organizaciju. Osnivačka skupština održana je u petak, 6. lipnja, u prostorijama ustanove. Novoformirana Sindikalna organizacija zalagat će se za zaštitu prava zaposlenika u NIU »Hrvatska riječ«, za unapređenje uvjeta rada, te za poboljšanje statusa zaposlenika, sukladno Ustavu, Zakonu u radu i drugim propisima u Republici Srbiji. Na osnivačkoj

skupštini usvojena su Pravila o radu Sindikalne organizacije i izabran tročlani Odbor sindikata, na čijem je čelu, u funkciji predsjednika, *Thomas Šujić*.

Sindikalna organizacija »Hrvatske riječi« dio je Granskog sindikata grafičko-izdavačko-informativne djelatnosti, a pripada Savezu samostalnih sindikata Srbije.

H. R.

UKRATKO

Poljoprivredni krediti polovicom lipnja

Sedamnaest banaka, koje su prihvaćene od strane Ministarstva za poljoprivredu dodijeliti subvencionirane dugoročne kredite za potrebe registriranih gazdinstava u Srbiji, početak će dodjelu kredita poslije 15. lipnja. Prema najavama, u ponedjeljak je bio zakazan skup svih sudionika u realizaciji ovog, za agrar korisnog, programa na kome će se usuglasiti detalji o proceduri i kontroli, što će se obavljati elektroničkim putem, a gdje Državni trezor ima posljednju riječ.

Ministarstvo poljoprivrede će registriranim poljoprivrednim gazdinstvima pomoći u dugoročnom kreditiranju jednokratnim, bespovratnim novčanim iznosom u visini od 12 do 20 posto glavnice kredita, u ovisnosti o njegovoj namjeni.

Za izgradnju i kupovinu sustava za natapanje, kao i opreme za natapanje, Ministarstvo poljoprivrede će pomoći s 20 posto sudjelovanja u glavnici dugoročnog kredita.

Za podizanje višegodišnjih zasada, zasada vinove loze i jezgrastih voćnih vrsta, sudjelovanje će iznositi 15 posto, dok će za sve ostale namjene pomoć iznositi 12 posto glavnice kredita.

Efektivna kamatna stopa tih dugoročnih kredita na godišnjoj razini, sa svim pratećim troškovima, ne može biti veća od 12,5 posto.

Minimalni iznos kredita je 5000 eura, a najveći je 300.000 eura, rok otplate tri do pet godina, izuzev za podizanje zasada vinove loze i zasada jezgrastog voća, gdje je rok otplate 10 godina.

Kako saznaje »AgroPress«, do 5. lipnja samo je Komercijalna banka obavijestila Ministarstvo kako je od 5500 prijava, dodijelila 3000 kratkoročnih kredita registriranim gazdinstvima.

(AgroPress)

Upis vojvođanskih Hrvata na sveučilišta u Republici Hrvatskoj

Pravodobna i pravovaljana priprema

*Osoba zadužena za izravne kontakte s mladima je Marija Mandić iz HNV-a **

*I ove godine Generalni konzulat i HNV će pomoći budućim studentima oko nostrifikacije svjedodžbi **
Za sada ima 20 prijavljenih za studije u Zagrebu i Osijeku

O d 2006. godine, u dogovoru s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, brigu o studentima, pripadnicima hrvatske nacionalne zajednice koji žive izvan Republike Hrvatske,

zahtjeve za nostrifikaciju dostaviti u ured HNV-a najkasnije do 23. lipnja do 14 sati. Bitno je napomenuti da je taj postupak potrebno započeti prije samog odlaska u Republiku Hrvatsku radi prijava za upis.

Najveće je zanimanje za Pravni, Medicinski i Filozofski fakultet, na kojemu se mladi najviše opredjeljuju za psihologiju.

»Pučko otvoreno učilište« Zagreb redovito organizira seminare za maturante za polaganje prijemnih ispita. Seminari se organiziraju po predmetnim područjima, koja su zastupljena na tim ispitima za sve fakultete, veleučilišta i visoke škole. O svemu ovome

su maturanti također obaviješteni, te su se trebali prijaviti – ukoliko žele ići na pripreme u Hrvatsku. I ove godine će Generalni konzulat, a sada i HNV, pomoći oko organizacije putovanja od Subotice do Zagreba, te oko smještaja u studentskim domovima u Hrvatskoj za vrijeme priprema za prijamni, te u vrijeme polaganja prijemnog ispita.

M. Tucakov

Budući studenti na sastanku

preuzelo je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Uprava za hrvatske manjine, useljništvo i iseljništvo. Hrvatsko nacionalno vijeće i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici su ove godine adresa na koju se svi zainteresirani iz Vojvodine i cijele Srbije, koji žele nastaviti studij u Hrvatskoj, mogu javiti kako bi dobili sve potrebne informacije. Osoba zadužena za izravne kontakte s mladima je *Marija Mandić* iz HNV-a, a osim nje, tim koji će pomagati studentima oko cjelokupnog upisa čine: *Mirela Lucić*, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici, *Ladislav Suknović*, tajnik HNV-a i *Stipan Stantić*, predsjednik odjela za obrazovanje pri HNV-u.

POMOĆ STUDENTIMA: I ove godine Generalni konzulat i HNV će pomoći budućim studentima oko nostrifikacije svjedodžbi, tako što će svi zainteresirani, kako ne bi odlazili pojedinačno u Zagreb,

Popis dokumenata potrebnih za nostrifikaciju i obrasce zahtjeva svi zainteresirani za studije u Hrvatskoj dobili su na radnom sastanku koji je održan u četvrtak, 5. lipnja, u prostorijama Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u Subotici.

Ono na što redovito upozoravaju iz Konzulata je činjenica da na studij u Republiku Hrvatsku mogu ići mladi samo ukoliko imaju regulirano hrvatsko državljanstvo. *Mirela Lucić* je ponovila kako direktnog upisa za pripadnike hrvatske nacionalne zajednice nema, svi zainteresirani moraju položiti razredbene ispite i prijeći razredbeni prag.

INFORMACIJE I SEMINARI: Svatko zainteresiran, ovisno o željenom fakultetu, može se informirati o datumima prijave za upise, razredbenim ispitima, samim upisima, te potrebnim dokumentima, i putem interneta, na stranicama fakulteta. Za sada ima 20 prijavljenih za studij u Zagrebu i Osijeku.

Tim koji će pomagati studentima

Obavijest HNV-a Upis u hrvatske odjele

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa učenika u odjele na hrvatskom jeziku od 1.- 8. razreda u sljedećim osnovnim školama: OŠ »Ivan Milutinović« Subotica i Mala Bosna, OŠ »Matko Vuković« Subotica, OŠ »Sveti Sava« Subotica, OŠ »Matija Gubec« Tavankut, OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin. U istim školama postoji i izborni predmet hrvatski jezik sa elementima nacionalne kulture.

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa u hrvatske odjele u Gimnaziji »Svetožar Marković« u Subotici, u 1. i 2. razred društveno – jezičnog smjera.

Sve informacije možete dobiti na broj 024/556-898, ili osobno u uredu HNV-a, Subotica, Preradovićeva 4 u vremenu od 9 do 13 sati.

Predstavljena mogućnost upisa u srednju školu na hrvatskom jeziku u Subotici

Gimnazijski odjel čeka učenike

*U gimnaziji postoji dobra volja da se školovanje na hrvatskom jeziku nastavi, istaknuo je jedan od profesora Zoran Nagel * Republika Hrvatska će i dalje pružati potporu i pomoć u segmentu obrazovanja, rekla je Mirela Lucić*

Organizaciji Hrvatskog akademskog društva, prošloga je petka u Subotici upriličen susret s roditeljima i učenicima zainteresiranim za upis u odjel na hrvatskom nastavnom jeziku u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici. Podsjetimo, od prošle godine u toj je srednjoj školi moguće pohađati nastavu na hrvatskom jeziku, a u prvoj generaciji, u odjelu društveno-jezičnog smjera, ima petnaest učenika. Navedeni susret, koji je održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće, bila je prigoda da učenice, njihovi roditelji, te profesori gimnazije iznesu svoja iskustva u svezi s nastavom i radom odjela.

Roditelj jedne od učenica, *Petar Balažević*, rekao je kako nema zamjerki na rad odjela u proteklih godinu dana. »Učenici se druže na odmorima, nikad nisam čuo da je bilo nekog ekscesa ili ispada. Sve dobro funkcionira i čini mi se da društvo polako sazrijeva te postajemo svjesni toga da su različitosti ono što nas obogaćuje, a ne ono što

nas dijeli. Prema tome, spreman sam pozvati sve one koji su možda u dvojbi – da se slobodno opredijele za školovanje na materinskom jeziku«, kazao je Balažević.

PRAVO SVIH MANJINA: Član HAD-a *Dužo Runje* je podsjetio kako u segmentu ostvarivanja prava na školovanje na materinjem jeziku, sve nacionalne manjine u Vojvodini imaju svoje srednje škole, najmanje gimnazije. On je podsjetio i kako je gimnazijski odjel u Subotici namijenjen učenicima iz cijele Vojvodine, te da će za one koji dolaze izvan Subotice, biti osiguran smještaj u učeničkom domu. Prema njegovim riječima, roditelji nisu dovoljno informirani, što za rezultat ima to da u gimnaziji ima samo jedan odjel na hrvatskom jeziku iako je, kako je dodao, broj Hrvata veći od jednog odjela. O pitanjima u svezi s nastavom govorili su profesor geografije *Zoran Nagel* i profesorica matematike *Agneza Ostrogonac*. »Nastava funkcionira, sve nastavne sadržaje stizemo obraditi bez ikakvih

Susret učenika, roditelja i profesora

problema. Jest da su ove godine učenice išle cijele godine popodne u školu, iz tehničkih razloga, ali nadam se da će iduće godine to biti drukčije. Straha ne treba biti, nastava nije nekvalitetna, redovita je, učenice nemaju praznih sati, druže se s djecom iz paralelnih odjela. U školi postoji dobra volja da se školovanje na hrvatskom nastavi. Što se tiče uprave škole, mi računamo na novi hrvatski odjel«, rekao je Zoran Nagel.

POTPORA HRVATSKE: Predstavnica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Mirela Lucić* poručila je kako će Republika Hrvatska i dalje davati potporu i pomoć ovdašnjim Hrvatima, osobito u segmentu obrazovanja. »Udžbenici će biti na vrijeme, neće biti ranije nego li počne podjela i u Republici Hrvatskoj«, rekla je Mirela Lucić.

aOna je dodala kako je srednjoškolska nastava na materinjem jeziku dobra priprema za upis na studij u Hrvatsku, budući da je za kvalifikacijske ispite potrebno poznavanje hrvatskog jezika. Također, svršetak srednjoškolske naobrazbe na hrvatskom jeziku olakšava i tehničke okolnosti vezane za upis na daljnje školovanje u Hrvatskoj, poput nostrifikacije svjedodžbi.

Na sastanku je istaknuto kako će Hrvatska od ove godine omogućiti ovdašnjim učenicima ravnopravno sudjelovanje na državnim natjecanjima, budući da se postignuti rezultati uvažavaju pri upisu na daljnje školovanje u Hrvatskoj. Kako je rekao Dužo Runje, bit će ujedno i mogućnost da se učenici, ali i njihovi profesori, afirmiraju u matičnoj državi.

D. B. P.

Kvalifikacijski ispiti 18. i 19. lipnja, rezultati 25. lipnja

Prijavljivanje đaka za upis u srednje stručne škole i gimnazije u Srbiji traje do nedjelje 15. lipnja, a daci dokumenta podnose u svojim osnovnim školama. Za upis na trogodišnje smjerove srednjih škola ne polažu se kvalifikacijski ispiti već se za upis boduje uspjeh postignut u osnovnoj školi. Oni koji žele upisati neku od četverogodišnjih srednjih stručnih škola ili gimnazija, kvalifikacijske ispite polagat će u svojim osnovnim školama – 18. lipnja iz srpskog (materinjeg) jezika i 19. lipnja iz matematike. Konačni rezultati kvalifikacijskih ispita iz srpskog jezika i matematike bit će poznati 25. lipnja, a liste želja za upis u srednju školu daci će popunjavati 25. i 26. lipnja. Konačan raspored đaka po srednjim školama bit će objavljen 5. srpnja, a upis učenika planiran je za 7. i 8. srpnja.

I ove godine vrijede ista upisna pravila kao i prošle. Formalni prag je po jedan bod iz materinjeg i matematike, s tim što prednost pri rangiranju imaju učenici koji osvoje po pet bodova iz jednog i drugog testa. Redoslijed kandidata utvrđuje se prema ukupnom broju bodova dobivenim na temelju općeg uspjeha (u šestom, sedmom i osmom razredu), broju bodova na natjecanjima učenika osmog razreda, i rezultata na kvalifikacijskom ispitu (za učenike koji žele upisati gimnaziju ili strukovnu školu u četverogodišnjem trajanju).

Društveni ili prirodni smjer?

Najviše pitanja roditelja odnosilo se na mogućnost izbora smjerova, budući da u gimnaziji uz već spomenuti društveno-jezični, postoji i prirodno-matematički smjer, za koji su neka djeca zainteresirana. S tim u svezi, istaknuto je kako su nastavni programi u prvom razredu isti za oba smjera, dok se veća razlika u broju sati iz pojedinih predmeta javlja u trećem i četvrtom razredu. U slučaju velikog broja upisanih učenika (trideset ili više), kako je navela profesorica Agneza Ostrogonac, postojala bi mogućnost formiranja odjela oba smjera na hrvatskom.

S druge strane, kao jedna od opcija spomenuta je i mogućnost formiranja odjela tzv. općeg smjera, kojega imaju neke manjinske zajednice u Vojvodini, a koji bi bio kao neka vrsta kompromisnog rješenja između dvaju postojećih smjerova.

U posjetu Srijemcima

Šid – nekad i sad

Dr. Rudolf Horvat, u knjizi »Srijem-naselja i stanovništvo«, spominje Šid od 1733. godine, ali navodi i Povelju kraljice Marije Terezije od 17. svibnja 1773. godine, kojom se Šid proglašava trgovištem s pravom održavanja sajмова

Najmanje dva razloga natjerala su me da ovih dana posjetim Šid, gradić u kojemu sam živio, bar isto toliko, koliko i u rodnome Gibarcu, no zanimljivo je, nikada nisam bio Šidanin, uvijek su me oslovljavali s – Gibarčane. Prvi je – podaci o posljednjem popisu stanovništva u Srbiji iz 2002. godine, gdje sam zapazio kako Hrvata u Srbiji ima nešto više od 70 tisuća, a u Šidu ih je tek 2086 ili oko 3 posto od ukupnoga broja. Naravno, ne samo u Šidu, već u šidskoj općini, koju čini 19 naseljenih mjesta, a relativno ih je još nešto ostalo u Sotu, Moroviću, Vašici i Batrovcima, dok se broj Hrvata u nekada »hrvatskim« mjestima – Kukujevcima i Gibarcu – smanjio na najmanju moguću mjeru. Drugi je – blagdan Presvetog srca Isusovog, katolički kirba u Šidu, nadnevak kada šidski Hrvati svečanim euharistijom slave svoj crkveni god, a koncelebriranu je svetu misu predvodio biskupov izaslanik, vlč. *Željko Tovilo*, župnik iz Rume, uz nazočnost župnika iz okolnih župa i grkokatoličkih župa u Šidu i Berkasovu.

VRIJEME ZA PAMĆENJE: Pamtim vrijeme kada je šidska općina imala 20-ak posto Hrvata ili gotovo 8 tisuća, a ne tako davno, u proljeće 1945. godine, kada je utemeljena državna komisija za utvrđivanje granice između Srbije i Hrvatske, na čijem je čelu bio *Milovan Đilas*, stvari su bile još drukčije. Naime, Hrvatska je ulaskom u zajednicu južnoslavenskih zemalja, Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca, unijela Srijem kao svoj organski dio, no Srijem je brzo zapeo za oko srpskim hegemonima i započele su igre bez granica. Državni ustroj brzo se mijenja i 1924. godine novonastala tvorevina dijeli se na 33 oblasti, ali Šid je još uvijek u sastavu županije Srijemske sa sjedištem u Vukovaru. Nakon kraljeve diktature od 6. siječnja 1929. godine, Kraljevina Jugoslavija dijeli se na 9 banovina, od kojih Hrvatskoj pripadaju

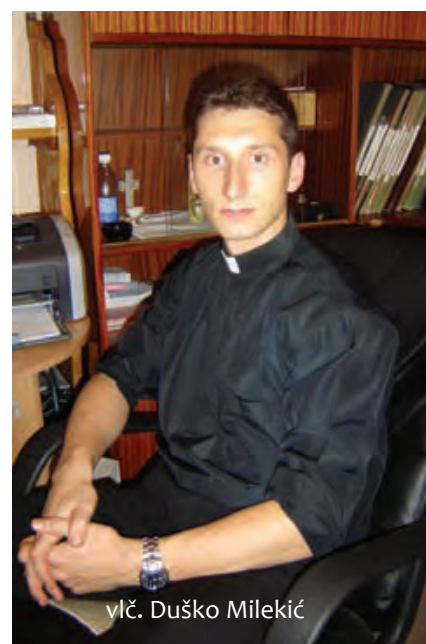
samo dvije, Savska sa sjedištem u Zagrebu i Primorska sa sjedištem u Splitu, a Šid s još nekim hrvatskim gradovima, Vinkovcima, Vukovarom i Županjom, pripajaju se Drinskoj banovini sa sjedištem u Sarajevu. Istina, ne zadugo, jer već 1931. godine ovi se gradovi vraćaju Savskoj županiji, ali Šid i drugi srijemski kotari, istočno od Iloka, pripajaju se Dunavskoj banovini sa sjedištem u Novom Sadu. Nepravda je donekle ispravljena stvaranjem Banovine Hrvatske 1939. godine, kada se Šid i veći dio Srijema vraća pod jurisdikciju Zagreba, ali ne zadugo, jer uskoro počinje Drugi svjetski rat.

Već spomenuta državna komisija imala je zadatak definirati najmlađu granicu, i ona je pošla od Mađarske rijekom Dunavom do Bukina, a onda crtom Ilok-Neštin, Bapska-Berkasovo, Tovarnik-Šid, Lipovac-Batrovci, Podgrađe-Ilinci i Strošinci-Jamena sve do rijeke Save. Išlo se od sela do sela i »prebrojavalo«, a šidski je kotar tada imao 17.869 Srba i 13.008 Hrvata, naravno i drugih nacija, a sela s većinskim hrvatskim pukom bila su Bapska, Gibarac, Ilača, Lipovac, Kukujevci i Strošinci.

CRTICE IZ POVIJESTI: Trgovište Šid u pisanim se izvori-

ma spominje relativno kasno, tvrdi i mr. *Radovan Đurčić* u svojoj knjizi »Geografska monografija opštine Šid«, jer i čuveni turski putopisac *Evli Čelebi* navodi u svoje vrijeme Berkasovo, Kukujevece, Ilok, Morović, Raču, ali ne i Šid. Naselje se spominje tek u poslijetursko vrijeme, a u knjizi *Franje Vaničeka* »Povijest vojne krajine« zabilježeno je kako se Šid ubrzano razvija i da je tu umro apostolski vikar *Luka Natalli* 1702. godine. I dr. *Rudolf Horvat*, u knjizi »Srijem-naselja i stanovništvo«, spominje Šid od 1733. godine, ali navodi i Povelju kraljice Marije Terezije od 17. svibnja 1773. godine, kojom se Šid proglašava trgovištem s pravom održavanja sajмова (vašara). Koncem 18. i u 19. stoljeću Šid nastanjuju Mađari, Nijemci, Slovaci, Ukrajinci, Rusini, Židovi i grad se sve više širi. Pučka je škola zabilježena u Šidu 1787. godine, s malo učitelja i malo djece, a 1857. školu je pohađalo 131 dijete (89 dječaka i 42 djevojčice) i učilo ih je četvero učitelja.

Poštanski ured otvoren je u Šidu 1860. godine, desetak godina kasnije i brzojavni, a 1885. otvorena je u prva Šidska štedionica. Godine 1886. uredbom Hrvatskog sabora u Šidu se osniva Kotarski

vlč. Duško Milekić

sud, a 1891. Šid je željezničkom prugom spojen s Vinkovcima i Mitrovicom i 7. studenoga otvoren je i prvi željeznički kolodvor. Drugi je kolosijek izgrađen tek 1928. godine, a pruga za Morović i Raču puštena je u pogon 1912. Iste je godine poslije proradila i telefonska centrala, dok je električnu centralu Šid dobio 1927. godine. **KATOLIČKI KIRBAJ U ŠIDU:** Još od blagoslova crkve Presvetog

Pučka je škola u Šidu zabilježena 1857. god.

13. lipnja 2008.

Crkva Presvetog srca Isusovog

srca Isusovog, u Šidu se ovaj blagdan obilježava kao crkveni god šidskih Hrvata, ili bolje rečeno šidskih katolika. Danas dužnost župnika u Šidu obavlja vlč. Duško Milekić, Srijemac, rođen u Petrovaradinu, no podrijetlom iz Vašice, nedaleko od Šida, inače župni vikar ili kapelan u Zemunu. Vlč. Milekić kratko je vrijeme u Šidu, tek 6 mjeseci, no dovoljno dugo da stekne vrlo lijepe dojmo-

ve o ovome gradiću. »Nevelika je to katolička zajednica, a o blagdanu Sveta tri kralja blagoslovio sam 250 kuća i stanova, no crkva Presvetog srca Isusovog u Šidu uvijek je puna i nedjeljom i blagdanom. Nažalost, mladih je malo, iako danas imamo prilično djece i mladeži, no to je naša vjeroučiteljica dovela školsku djecu iz Šida i okolnih mjesta, posebice iz Sota. Vjeronauk se u Šidu obavlja

u dvjema školama, 'Sremski front' i 'Branko Radičević', a jedan dio ja kao župnik obavljam ovdje u župi.«

Kako uvijek voli govoriti o brojkama kroz svete sakramente, vlč. Milekić je pohvalio vjerski život katolika u Šidu, no brojke su skromne, kao u većini srijemskih mjesta. Kako je ovdje tek kratko vrijeme, podijelio je tek tri sakramenta krštenja, sakrament ženidbe ili vjenčanja još nije imao, a sakrament potvrde dijeljen je prošle godine, ali on tada nije bio ovdje. Imao je 15-ak ukopa.

Na misi srećem i poznata lica. Petnaest godina i nije neka distanca. Josipa Hodaka znam još iz mladićkih dana, sretali smo se na kirbajevima u Kukujevcima, Iloku, Ilači, Bapskoj. »Mene s Kukujevcima vežu i rodbinske veze, tetku sam imao tamo, i odlazio redovito na Trojstvo, a u Ilaču i Bapsku smo uvijek išli kod Gospe, dok smo u Ilok odlazili k svetome

Antunu. Sada je hrvatska zajednica u Srijemu značajno smanjena, pa češće odlazimo i na mise u Gibarac i Kukujevce, a odlazimo i u Morović, Vašicu i Batrovce i, naravno, redovito na misu u Šidu, jer ja sam ovdje i član ekonomskog vijeća u crkvi«, kaže Josip.

Sláže se s njim i vjeroučiteljica i nastavnica matematike Jelka Ćurčić, koja s još nekoliko skupina žena skrbi za održavanje crkve. »Vidjeli ste kako smo uredili crkvu za naš crkveni god, ta sve je čisto i uredno, sve blista. Ima nas tri skupine žena, pa kako nas red uhvati, a za kirbaj smo se organizirali i dolazio je tko je koliko mogao«, rekla nam je Jelka.

Janja Faraga žali se na bolest, ali za kirbaj je morala na misu. »Ja sam kao mala došla ovamo iz Hercegovine, iz Neuma, i Bogu hvala, dobro smo se snašli u Šidu, mi smo vjernici i nastojali smo se na taj način uklopiti. Bilo je ljepše kad sam bila mlada, a šidska crkva puna za kirbaj, a ovom ulicom prema vašaru, bilo je vašardija, svega za djecu i odrasle«, kaže Janja.

Danas je tu puno i Soćana, kaže vlč. Zdravko Čabrac, Osječanin, Donjograđanin, koji je u župi sv. Katartine u Sotu nešto dulje od dvije godine. »Povjerena mi je župa u Sotu i filijalne župe u Erdeviku, Ljubi i Binguli, no broj vjernika u ovim se župama smanjio nakon 1990. U ove dvije godine imao sam 3-4 krštenja, jedno vjenčanje i dva su najavljena, na sakramentu potvrde bilo je desetak krizmenika, a ukopa je bilo više od 30. Mi svećenici ne smijemo patiti od maloga stada i naša je zadaća vjernike približiti Crkvi i našoj katoličkoj vjeri.«

Slavko Žebić

Julije Skenderović, prvi tajnik DSHV-a

Željeli smo dati osobni doprinos

Demokratske promjene u tadašnjoj Jugoslaviji donijele su mogućnost za organiziranje djelovanja Hrvata
Prihvatio sam dužnost tajnika stranke u prvom mandatu od četiri godine * Odluka o preseljenju *
Prilagođavanje novoj sredini*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Magistar Julije Skenderović već godinama živi u Poreču, lijepom istarskom turističkom gradiću u koji je, skupa s obitelji, odselio u prvim godinama devedesetih prošloga stoljeća. Rodnu Suboticu, u kojoj je završio osnovnu i srednju školsku naobrazbu, prvi put je napustio odlaskom na studij u Zagreb, grad u kojemu je završio i poslijediplomski studij, stekavši zvanje magistra matematičkih znanosti, ali se potom vratio i zasnovao obitelj skupa sa suprugom Ivankom, također profesoricom matematike. No, turbulentna vremena na početku posljednje deкаде dvadesetog vijeka uvjetovala su konačnu odluku o definitivnom odlasku i preseljenju u Hrvatsku. Ipak, prije donošenja ove važne životne odluke, Julije Skenderović je itekako bio angažiran u političkom radu utemeljivanja prve stranke vojvodanskih Hrvata i njezinom djelovanju prvih godina na ovim prostorima, a obnašao je i dužnost prvog tajnika DSHV-a.

HR: Kako danas, s ove vremenske distance, gledate na vremena s početka devedesetih godina prošloga stoljeća, vremena jačanja hrvatske svijesti na vojvodanskim prostorima?

Dobar dio života mnogi od nas su proveli u vremenu jednopartijskog sustava na kojemu je počivala nekadašnja zajednička država zasnovana na marksističkom poimanju društva, a oni koji su bili »na liniji« mogli su i napredovati. Osobno, osjećao sam se kao na nekoj ništici, radio sam svoj posao u školi (Viša tehnička škola u Subotici op. a.), bez puno šanse i prostora za neki veći pozitivan pomak i doprinos društvu u životnom i profesionalnom

13. lipnja 2008.

smislu. Ali, kada su došle devedesete, skupa s demokratskim promjenama u Jugoslaviji, stvorili su se mogućnost i prostor za slobodu iskazivanja nacionalnih osjećaja i skupina istomišljenika iz društva u kojemu sam se kretao, mahom mojih vršnjaka, shvatila je kako je došao trenutak za javni istup u mogućnosti iskazivanja onoga što smo oduvijek osjećali. Odlučili smo se organizirati, dati osobni doprinos i tako je sve krenulo...

HR: Na koji način se odvijalo organiziranje Hrvata u svoju prvu političku stranku nakon demokratskih promjena u Jugoslaviji?

Isprva je, na prvim zajedničkim sastancima, zamisao bila da se organiziramo kroz neku kulturnu instituciju koja bi imala za cilj njegovanje naše nacionalne baštine i na taj način započnemo organiziranje djelovanje na ovim prostorima. Ali, okolnosti u danom trenutku jednostavno su sugerirale neminovnost osnivanja političke stranke, kao jedinog ozbiljnijeg načina izražavanja željenih zamisli i donesena je odluka o osnivanju DSHV-a. Stranka je osnovana, a ja sam prihvatio dužnost tajnika u prvom mandatu.

HR: Jeste li imali određenih problema na radnom mjestu nakon otvorenog političkog angažiranja?

Nisam imao problema na poslu, jer sam se, upravo zbog javnog političkog istupanja, trudio maksimalno savjesno obavljati svoju radnu dužnost, čak i više, kako mi nitko ne bi mogao predbaciti da zbog politike zanemarujem posao. Glede međuljudskih odnosa mogu samo istaknuti kolegijalnost ljudi s kojima sam radio, unatoč optužbama kojima sam javno bivao izložen zbog svog političkog angažiranja. Nije bilo nikakvog šikaniranja i to mi je, s ove vremenske distance, izuzetno drago.

HR: Što biste mogli reći o ulozi tajnika DSHV-a, koju ste obnašali tijekom jednog četverogodišnjeg mandata?

Dužnost tajnika sam prihvatio riješen svojim osobnim doprinosom sudjelovati u radu stranke, ali sam čvrsto odlučio ostati na toj dužnosti samo jedan mandat. Bez obzira

na sve, iako sam još u vrijeme obnašanja ove dužnosti već donio odluku o preseljenju u Hrvatsku.

Osobno, nikad se niti nisam mislio ozbiljnije baviti politikom, već su moja životna stremljenja uvijek bila više usmjerena prema struci u kojoj sam radio.

HR: Odluku o odlasku realizirali ste po

Glavni motiv su, prije svega, bila naša djeca, dvije kćeri koje su studirale u Hrvatskoj. Točnije, u to vrijeme je samo starija bila u Zagrebu, ali se mlađa već spremala za odlazak. Jednostavno, nismo željeli razmišljati o životu u kojemu bi nas od kćeri dijelila državna granica i to je bi jedan od glavnih razloga, ponajprije jer smo bili

očitovali u osobnom razočarenju koje je uslijedilo nakon slabog rezultata i poraza na izborima. U to vrijeme, osobito u Srijemu, veliki broj članova DSHV-a se iseljavao u Hrvatsku, osjećajući nesigurnost glede ostanka u rodnom kraju. Osobno, nisam nikada imao nikakvih sličnih problema, niti na poslu niti privatno i mogao sam

Okolnosti u danom trenutku jednostavno su sugerirale neminovnost osnivanja političke stranke, kao jedinog ozbiljnijeg načina izražavanja željenih zamisli i donesena je odluka o osnivanju DSHV-a. Stranka je osnovana, a ja sam prihvatio dužnost tajnika u prvom mandatu.

isteku tajničkog mandata, održavši danu riječ. Što je bio glavni motiv za definitivno napuštanje rodnoga kraja?

gotovo sigurni kako se niti jedna od njih nakon završetka studija neće vratiti u Suboticu. No, postojao je i jedan drugi razlog, koji se

ostati živjeti u Subotici, ali odluku smo donijeli.

HR: Kako je tekao sam proces preseljenja u Hrvatsku, odnosno Poreč u kojemu i danas živite i što je uvjetovalo baš Istru kao mjesto budućeg egzistiranja?

Cijela realizacija procesa preseljenja, koji je podrazumijevao zamjenu nekretnina na relaciji Subotica – Poreč, trajao je negdje od jeseni do ljeta iduće godine. Sam izbor Poreča došao je slučajnim izborom putem novinskih oglasa u kojima su bili brojni oglasi za zamjenu, konkretno do oglasa putem kojeg smo mi realizirali našu zamjenu došli smo preko jednog poznanika kojemu isti nije odgovarao i on nam ga je prosljedio. Temeljita želja mi je bila živjeti u manjoj

sredini, pa se Poreč uklapao u tu zamisao. Sama zamjena u tom trenutku nije bila pretjerano povoljna, jer smo u Subotici ostavili posve uređenu kuću, a ovdje zatekli nedovršeni objekt.

HR: Ipak, sretna okolnost i čini se najvažnija u ovakvim životnim situ-

u svezi s prilagodbom novoj sredini?

Nije bilo nikakvih većih problema glede samog prijama u novoj sredini, a iskreno, za razmišljanje na tu temu i nije bilo previše vremena, jer smo bili preokupirani radovima na završetku kuće. Samo smo radili i radili, i jednostavno

preuzimanja nekih važnijih odrednica istarskog mentaliteta, jer ipak smo više od pedeset godina živjeli u Subotici i Bačkoj, gdje su naši preci živjeli stotinama godina prije. U našoj se kući i dalje kuhaju naša domaća jela, govori se našim izvornim jezikom i dijalektom. Napose, tijekom godine često smo

hvaćanja, a koliko znam niti drugi ljudi koji su u proteklom razdoblju doselili na ove prostore.

HR: Osim navedenog, Istra je ipak najpoznatija po svojoj prelijepoj obali i turističkoj ponudi koja svake sezone dovodi brojne turiste iz cijeloga svijeta. U ponudi privatnog smještaja u Poreču nalazi se i vaša Villa Elena.

Kada smo dovršili radove na kući, odlučili smo se oprobati u turizmu i konkurirati ponudom apartmana za izdavanje. Kako smo bili posve novi u toj oblasti, morali smo se izboriti za naše mjesto i najviše smo se okrenuli gostima iz Mađarske, ponajprije zbog njihovog jezika koji govorimo i lakše komunikacije. No, pokraj Mađara, koji čine devedeset posto naših gostiju, imamo goste iz drugih država, a od nedavna sve više je gostiju i iz Vojvodine koji se polagano vraćaju.

HR: Odnedavno ste u mirovini. Na koji način završetak aktivnog radnog vijeka utječe na Vaš daljnji život?

U šali znam često reći kako sada, u mirovini, imam mnogo manje slobodnog vremena nego prije. Ali u šali uvijek zna biti i dosta zbilje, jer jednostavno sada je došlo vrijeme za realiziranje brojnih stvari koje sam vremenom, zbog redovitog posla, odgađao. U kući uvijek ima nekog posla, osobito tijekom turističke sezone, a bavim se i davanjem instrukcija iz matematike pa nekada i cijeli dan zna proći u pripremi đaka i studenata. Unatoč formalnom odlasku u mirovinu još uvijek sam aktivan u pisanju radova na fakultetu, na koji i dalje povremeno odlazim, održavajući određeni kontinuitet.

HR: Na koncu, kojim očima sada gledate na Suboticu i kada ste posljednji put bili u rodnom gradu?

Informacije o Subotici dobivam ponajviše od naših ljudi koji dolaze u posjet kod nas, a svake godine na Svisvete dolazimo u rodni grad. Volimo posjetiti naš grad, imamo dosta prijatelja s kojima se rado vidimo, i tada nas obuzme osjećaj kao da nismo ni otišli. No, iskreno govoreći, ne vjerujem u mogućnost povratka.

acijama, bila je činjenica kako niste imali problema glede pronalazanja radnog mjesta.

Zbilja, glede posla nismo imali nikakvih problema s obzirom kako smo supruga i ja djelatnici u uvijek deficitarnoj profesiji matematičkih prosvjetnih djelatnika. S obzirom da sam trebao čekati godinu dana za izbor na Sveučilištu u Rijeci, gdje sam aplicirao, u tom intermecu sam jednu školsku godinu radio u srednjoj školi u Bujama, a 1995. godine sam se zaposlio na Pomorskom fakultetu u Rijeci gdje sam radio sve do odlaska u mirovinu.

HR: Jeste li imali kakvih problema

nismo stigli razmišljati ni o čemu drugom, te smo na taj način uspjeli izbjeći osjećaj nostalgije. Potom, tijekom potpunijeg uklapanja u novu životnu sredinu, zahvaljujući znanju mađarskog jezika, prihvatio sam se uloge prevoditelja u određenim službenim okolnostima, a vremenom, kada su se za to stekli uvjeti, počeli smo se baviti i turizmom, izdavanjem apartmana u našoj kući.

HR: Na koji način se istarski mentalitet može usporediti s izvornim bačkim podnebljem iz kojeg ste preselili na Jadran?

Iako živimo ovdje već petnaest godina, još uvijek smo daleko od

u prilici ugostiti prijatelje i poznanike iz rodnog kraja i na taj način održavati neraskidivu vezu s našim identitetom.

HR: Kao žitelj Istre, kako gledate na njezinu multikulturalnost, što ju, u određenoj mjeri, čini veoma sličnom Vojvodini iz koje ste doselili?

Istra je zbilja specifična po svojoj multikulturalnosti i ovdje nema nikakvih posebnih antagonizama između naroda koji ju nastanjuju. Jest da su domaći ljudi pomalo zatvoreni, ali prihvaćaju i ljude koji su došli iz drugih sredina. Osobno, naglašavam, nikada nisam imao nikakvih problema glede pri-

Emitirana 150. emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«

I dalje otvoreno pitanje financiranja

Radio Bačka iz Bača svakoga tjedna emitira jednosatni program emisije »Zvuci bačke ravnice«, ali, prema riječima urednika ovog programa Ivica Straćinskog, emisija se financira iz »vlastitog džepa«

»Kada se pogleda unatrag i vrati sjećanje na svih 150 emisija, a ja sam u toj emisiji od samog početka, osjećanja su različita, jer bilo je tu i lijepih i težih trenutaka.

onih koji nisu hrvatske nacionalnosti.

»Naš program ide uvijek uživo, pa se tako najčešće ostvaruje kontakt sa slušateljima, mada i kad se neposredno sretnemo van studija,

zemlji, a često nastojimo realizirati i intervjue. Iako je Radio Bačka lokalna postaja, radijski signal dopire na istok do Futoga, na sjever do Sombora, a još 'pokriva' Kulu i Vrbas te Vukovar. Ipak, najveći problem ostaje nam onih sat vremena tjedno, koliko je za sada predviđeno trajanje emisije, jer ideja ne nedostaje, a vremena je malo, ali za sada se ne nazire povećanje satnice.«

NOVAC I IDEJE: Ivica Straćinski naglašava kako je financiranje emisije veliki problem, koji na žalost do sada nije riješen.

da je tada to bilo jedino društvo s hrvatskim predznakom na prostoru općine Bač, pa je i ugovor potpisan na takav način. Emisija se emitira od 28. srpnja 2005. godine, gotovo tri godine bez prekida i od financijskih sredstava smo od društva 'Dukat' dobili tek nešto malo novca. Priprema emisije se radi uglavnom kod kuće i na vlastitim računalima te se i troškovi podmiruju uglavnom iz naših džepova, a glavni troškovi su sredstva za putovanja, jer ako hoćemo biti aktualni i s pravim informacijama, onda se mora biti u pokretu.

Direktor Radio Bačke Milenko Vranešević s predsjednikom HNV-a Brankom Horvatom

Nije sve išlo uvijek glatko i onako kako bismo mi htjeli, ali, sve u svemu, osjećaj je lijep kad znam kako se puno toga pokrenulo u našoj općini Bač među Hrvatima, a mislim da ova emisija u tome ima svojih zasluga«, kaže Ivica Straćinski, urednik programa emisije »Zvuci bačke ravnice«, koja je 5. lipnja emitirana 150. put na valovima Radio Bačke.

»Ponajprije tu mislim na pokretanje još dva hrvatska kulturna društva pokraj 'Dukata' iz Vajske, koje je jedino djelovao u vrijeme početka emitiranja ove emisije, a sada su tu 'Mostonga' iz Bača i 'Matoš' iz Plavne. Puno toga se pozitivnog dogodilo, što je pridonijelo da se i među ljudima osjeća opuštenost i sloboda nakon svih ratnih godina koje su za nama.«

BROJNI KONTAKTI SA SLUŠATELJIMA: O slušanosti emisije Ivica Straćinski kaže kako se nakon brojnih kontakata s ljudima iz različitih mjesta može reći da je emisija naišla na dobar prijam kod slušatelja, pa čak i kod

oni koji nas znaju, vole reći poneku želju, pohvalu, ali i kritiku. Naši slušatelji vole dobru tamburašku glazbu, ima onih koje više zanima povijest, neke pak književnost, a ima i onih slušatelja koji traže više političkih tema. U emisiji 'Zvuci bačke ravnice' stalne rubrike su: riječ urednika, vijesti, povijesna rubrika, književni kutak u kojem se osvrćemo na književnost u Hrvata, bilo u Vojvodini, bilo u matičnoj

Urednik emisije »Zvuci Bačke ravnice« Ivica Straćinski

»U ugovoru o emitiranju stoji kako će financiranje naše emisije ići preko HKUPD 'Dukat' iz Vajske. Zapravo, radi se o tome

Također, sama realizacija programa zahtijeva putovanje jer ja živim u Bodanima. Pitanje financiranja ove emisije ostaje i dalje otvoreno, a proširenje našeg programa još nije na vidiku. Za postizanje kvalitete programa nije dovoljno imati samo dobre ideje, jer one su samo pola posla, a da bi se došlo do kvalitetnih materijala, npr. iz povijesti, treba uložiti dosta truda i vremena i zato je potrebno da se netko tko se želi baviti stvaranjem ovakvog programa time bavi profesionalno ili barem poluprofesionalno, inače emisija neće imati željenu kvalitetu i čudno je očekivati da mi i dalje emisiju financiramo iz vlastitog džepa, kao što je slučaj bio do sada.«

Uredništvo emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«, koja se redovito emitira na valovima Radio Bačke od 28. srpnja 2005. godine, obilježilo je 150. emisiju. Ivica Straćinski, koji trenutačno uređuje emisiju, zahvalio se svim suradnicima, vodstvu Općine Bač i Radio Bačke, kao i hrvatskim institucijama na potpori koju pružaju. Sjećamo se da su okosnicu uredništva činili članovi HKUPD »Dukat« Vajska-Bodani na čelu s predsjednikom Pavlom Pejčićem, a da je glavni idejni pokretač ove emisije bio vlč. Stipan Bošnjak. Mogućnost slušanja emisije još uvijek ne prelazi krug veći od 50-tak kilometara, uključujući dio Vukovara i dunavskog priobalja. Pozivu na obilježavanje ovog jubileja odazvali su se predsjednik HNV-a Branko Horvat i predstojnik HMI Vukovarskog ureda Silvio Jergović.

Z. Sarić

Deset godina od »Tjedna H

Nakor

Nikada poslije niti jedno izaslanstvo
to treba upamtiti i zahvaliti nep

Hrvata u Vojvodini«, koju je pripremila *Olga Šram*.

Trećeg dana Tjedna u Društvu hrvatskih književnika održan je književni susret s hrvatskim književnicima iz Subotice na čelu s doajenom *Lazarom Merkovićem*, a domaćin je bio ravnatelj prof. dr. *Ante Stamač*. Točno u podne, kako je običaj za matineje, vojvodanski su pisci čitali svoje radove, uz pljesak nazočnih u punoj dvorani DHK.

Istog je dana kasno popodne i navečer održan susret s predstavnicima Matice hrvatske na čelu s ravnateljem dr. *Bratulićem*, koji je nakon govora razgovarao s nazočnima i pokazao gostima dvoranu koja u zgradi Matice hrvatske stoji netaknuta otkako je u njoj potpisana Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog jezika, na čelu s *Miroslavom Krležom*.

U četvrtak 18. lipnja održana je tribina pod nazivom »O povijesti, jeziku i običajima Hrvata iz Vojvodine« u Hrvatskoj matici iseljenika, a navečer koncert Velikog subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*, u Hrvatskom glazbenom zavodu, pred prepunom dvoranom. U međuvremenu, istoga je dana u prijedopodnevni satima, delegacija Hrvata iz Vojvodine na

Tih je dana Zagreb bio preplavljen našim ljudima koji su na reveru odjeće nosili bedž s natpisom: »Tjedan Hrvata iz Vojvodine« na nacrtanom klasju zrelog žita i dijelovima hrvatskog grba!

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika program je započet 15. lipnja svečanim otvorenjem proslave u prostorijama Hrvatske mati-

ce iseljenika pozdravnim govorima predsjednice Županijskog doma Hrvatskog sabora *Katice Ivanišević*, potom ministrice *Jadranke Kosor* i ministra znanosti dr. *Ivice Kospovića*, a program je vodio ravnatelj Hrvatske matice iseljenika *Ante Beljo*, koji je rekao kako je posjet hrvatske manjine iz Vojvodine u ovako masovnom broju povijesni događaj. Tada

je otvorena izložba fotografija »Draga moja zemljo, zavičaju moj« i priređen glazbeni program zbora naših studenata u Zagrebu »Iuventus Mariathesopolis«

BOGAT PROGRAM: Sljedećeg dana održana je tribina na temu »Društveno-politički život Hrvata u Vojvodini«, a navečer je otvorena izložba u Klovićevim dvorima: »Suvremeno likovno stvaralaštvo

Ante Beljo, ravnatelj HMI

Tribina o vojvodanskim Hrvatima

13. lipnja 2008.

«Hrvata iz Vojvodine» u Zagrebu 15.-21. lipnja 1998.

n desetljeća

«Hrvata iz Vojvodine» u Zagrebu 15.-21. lipnja 1998. neposrednim organizatorima i osoblju Hrvatske matice iseljenika

Oltar domovine, koji je uvijek pod vojnom stražom, položila vijenac. Bili su to prvi Hrvati iz dijaspore koji su to učinili!

NEZAPAMĆEN USPJEH: U petak 19. lipnja 1998. u podne je održan susret sa zavičajnim udrugama Hrvata iz Vojvodine u Zagrebu, a popodne, nakon susreta, večer domaće bunjevačke i šokačke kuhinje koju su gosti iz Bačke pripremili uz tihu svirku tamburaškog ansambla »Hajo« iz Subotice, u restoranu »Frankopan« u Frankopanskoj ulici, u blizini Zagrebačkog dramskog kazališta.

U subotu 20. lipnja u 9,30 sati u katedrali je održana svečana sveta misa, koju je predvodio uzoriti gospodin *Josip Bozanić*, nadbiskup zagrebački (koji tada još nije bio kardinal), a u podne je izaslanstvo gospode iz Srijema u Zaprešiću položilo vijenac na grob bana *Josipa Jelačića*, rođenog u Petrovaradinu. Navečer je održano narodno veselje »Kolo igra, tamburica svira« folklornih i tamburaških društava iz Vojvodine u Domu hrvatske vojske »Kralj Zvonimir«.

Na koncu, 21. je lipnja na zagrebačkim ulicama održana svečana povorka sudionika, od HNK do katedrale, uz veliku podršku publike, a potom nastupi na Trgu bana Jelačića, te hodočašće u Mariju Bistricu.

Cijeli je hrvatski tisak događanja Tjedna pratio redovitim svakodnevnim obavijestima i fotografijama.

Tada, tri godine po završenom Domovinskom ratu, još uvijek je bila velika euforija sveg hrvatskog naroda iz matice i dijaspore i zato je ova cjelotjedna svečanost imala neupamćen uspjeh. Nikada poslije niti jedno izaslanstvo iz dijaspore nije dočekano s takvim oduševljenjem u Zagrebu, i to treba upamtiti i zahvaliti neposrednim organizatorima i osoblju Hrvatske matice iseljenika.

Govori se kako će u rujnu biti obilježeno ovo desetljeće, naravno u manjem obujmu, jer 1998. je bio održan festival Hrvata iz Vojvodine u njihovoj matičnoj zemlji, u Zagrebu, njihovoj »bije-loj«, danas milijunskoj, metropoli.

Milivoj Prčić

Na Oltaru domovine

Matica Hrvatska

Predstavnici Hrvata iz Vojvodine u Hrvatskom saboru

U Društvu hrvatskih književnika

Luka Bebić, predsjednik Hrvatskog sabora

Gajenjem vlastitoga obogaćujete sredinu u kojoj živite

Ne možete vi više samo s nostalgijom, pjesmom, plesom i tamburicom opstati, premda je i to potrebno. Ne možete vi više tako buditi, trebate dati, ponuditi mnogobrojne odgovore na brojna životna pitanja ljudi

Razgovor vodila: Branka Pavić-Blažetin

U članku 10. Ustava Republike Hrvatske donesenom 28. prosinca 1990. godine, kazao je između ostaloga u Baji 31. svibnja predsjednik Hrvatskog sabora *Luka Bebić*, stoji kako je

Hrvata. Moram kazati kako se ja ovdje osjećam kao bilo gdje u Hrvatskoj, kako u pogledu komunikacije s ovdašnjim ljudima, tako i u razgovorima s predstavnicima naše nacionalne manjine ovdje. O

je impresivno, ono što rijetko tko očekuje dolaskom u jednu ovakvu sredinu, a to vam se dogodi, događa... Ovaj događaj u Baji važan je i meni osobno i Hrvatskom saboru. Gajenjem vlastitoga obogaćujete onu sredinu u kojoj živite, a to čine upravo Hrvati u Mađarskoj. Mi upravo tako shvaćamo u Hrvatskoj pitanje manjina, kao bogatstvo, i na taj način smo i uredili po našem ustavnom zakonu o manjinama pitanje zaštite manjina. Mi smo po vlastitom zakonu obvezni brinuti se o manjinama. Suradnjom i komunikacijom će se sve riješiti. U Hrvatskoj manjinska pitanja nije teško riješiti sa stajališta politike, nego je problem sa stajališta financija. Ne možete sve isfinancirati. Ovdje vidim da država

ovoj nacionalnoj komponenti daju osnaženje i osvježenje.

Veoma bi važno bilo upravo pitanje osvježavanja te nacionalne komponente, očuvane u tim teškim stoljećima u kojima su Hrvati ostali Hrvati na ovim prostorima. Dosta je propatila upravo ta nacionalna komponenta – u gubljenju jezika i identiteta. Svojom samostalnom državom, nastalom prije osamnaest godina, hrvatska zajednica na ovim je prostorima napokon dobila pravoga mentora, ili bi ga trebala dobiti, kojega stoljećima nije imala?

U komunizmu i socijalizmu proteklih desetljeća događalo se zapravo taljanje nacionalnih manjina, pretpanje itd. Režimi su bili repre-

obveza hrvatske države skrbiti o Hrvatima diljem svijeta, ma gdje se oni nalazili. Dodao je kako zadivljuje činjenica da su bunjevački Hrvati i Hrvati na mađarskim prostorima u teškim vremenima kroz duga stoljeća sačuvali nacionalnu svijest, jezik i kulturu, te kako su oni danas upravo tim vrijednostima jedan od temelja izvanredno dobrih državnih odnosa Republike Hrvatske i Republike Mađarske.

Gospodine predsjedniče, prvi ste put u posjetu gradu Baji?

Ne, bio sam u Baji prije četiri godine na prelu na kojem su sudjelovali i mnogobrojni Hrvati iz Vojvodine. Danas sam tu na proslavi 320. obljetnice doseljenja bunjevačkih

dojmovima mi je teško govoriti, ne uzimajući u obzir pri tome tolike godine koje su ovdašnji Hrvati živjeli daleko od hrvatske matice. Naime, mi smo danas svjedoci migracija u svijetu, iz različitih uzroka, ljudi nakon dvije-tri generacije gube vezu s korijenima, starom domovinom, gube jezik i kulturu, identitet. Suvremeni svijet guta manjine, one nestaju, što je veća komunikacija, životne potrebe nas upućuju na takav život koji gubi nacionalna, jezična, kulturna i ostala svojstva. Ovdje, nakon tolikih stoljeća, čujete jezik koji se govori u mome kraju, svjedoci ste ustrajnosti da se on održi i kontinuirano, proučava, revitalizira. To

prati pojedine manjinske programe i koristi se pri njihovom ostvarenju fondovima Europske Unije, koji su široki. Dakle treba prezentirati i obrazložiti naše programe. Nedavno smo se, za vrijeme posjeta Budimpešti, dogovorili o programima granične suradnje i zaštite okoliša, koji ne doprinose samo razrješavanju bitnih životnih pitanja nego i

sivni i mnogi od istočnoeuropskih režima nisu imali razumijevanja za nacionalne manjine, jedino su imali razumijevanja za svoju nacionalnu manjinu u nekoj drugoj državi, ali, s druge strane, svoje manjine su zanemarivali. Hrvati kao jedan od konstitutivnih naroda u Jugoslaviji, nažalost, nisu bili ravnopravni, iako su bili drugi po veličini, a gle-

dajući s gospodarskog, kulturnog i povijesnog aspekta bili su ispred drugih, da tako kažem, uz Slovence, ali bilo je muke i bile su ugrožene ne samo ljudska i nacionalna prava nego i prava ravnopravnoga razvoja. Jer akumuliranjem kapitala taj se kapital, naš, usmjeravao negdje drugdje, naši su ljudi napuštali zemlju, jer svoje želje, napredak, ambicije nisu mogli ostvarivati na vlastitoj grudi. Kada smo dobili vlastitu državu, kada smo se za nju izborili, postavilo se pitanje, ne samo Hrvata koji žive u Hrvatskoj i nacionalnih manjina koje žive u Hrvatskoj, nego i pitanje zaštite Hrvata diljem svijeta. Neki su tek tada prvi put u hrvatskoj javnosti čuli da postoji hrvatska nacionalna manjina u Rumunjskoj, za Mađarsku se znalo, moliški Hrvati bili su nepoznanica. O hrvatskoj dijaspori se tek stidljivo progovaralo u pojedinim znanstvenim analizama, spominjani su kao izuzetak i raritet. Dakle, postavilo se pitanje – kako to sačuvati i pomoći njima sa strane matice? Ne radi destabilizacije bilo koje zemlje u kojoj oni

koji su studirali na hrvatskom jeziku. Razumijevanje novih potreba je potrebno. Ovdje se sačuvalo mnogo toga. Kako vidim, hrvatska zajednica u Mađarskoj se maksimalno, u danim uvjetima socijalističkog sustava, očuvala, ipak, na jednoj razini koja je zadovoljavajuća. Ne samo zadovoljavajuća, nego i vrlo poticajna za druge. Ne možete vi više samo s nostalgijom, pjesmom, plesom i tamburicom opstati, premda je i to potrebno. Ne možete vi više tako buditi, trebate dati, ponuditi mnogobrojne odgovore na brojna životna pitanja ljudi. Sve je veća komunikacija, ljudi se miješaju. Što ne bi neki Hrvat iz Mađarske bio visoko pozicioniran ravnatelj, ili menadžer, ili bilo što drugo u Hrvatskoj i obratno. To je danas zadaća – prevladati ranije stereotipe, tipa što treba manjina biti i što raditi.

Svidjelo mi se Vaše mišljenje po kojem se pitanje problematike hrvatskih manjina ne može generalizirati kada se govori o hrvatskoj manjini u susjednim zemljama. Hrvati u Mađarskoj

nego što je to uprošćavanje na голу egzistenciju. Prevladali smo ona vremena kada smo si postavljali zadaću preživjeti, pa makar kako.

greb, što sam već prije nagovijestio, staviti ću na dnevni red ta pitanja. Tako sam prije nekoliko mjeseci nazvao ministra *Primorca* kazavši

obitavaju, to je prošlost. Manjine trebaju biti dobri i konstruktivni građani svojih zemalja, svojih domovina, bez obzira na podrijetlo. Istovremeno trebaju sačuvati kontakte s maticom zemljom, a matica zemlja treba to pomagati i izučavati probleme koji nisu svugdje isti. Recimo, u Mađarskoj se žale na to da kada studenti dolaze u Zagreb, mogu upisati samo kroatistiku, a trebaju i stručnjaci drugih profila,

su doista poticajni u svojim dostignućima, ali, s druge strane, možda se baš to na neki način odražava na njihovu štetu, u smislu tvrdnje – pa vi puno toga imate?

Nije zadovoljstvo čovjeka ako baš sve u neakvom smislu, materijalnom recimo, ima. Danas su zahtjevi sofisticiraniji, kao i pitanje sreće, dobrog života, ravnoteže života – sve je to puno složenije pitanje

Danas je to složenije. Ta jedna kulturna dimenzija, koja svjedoči srednjoeuropski duh, veoma je važna. Hrvatska ima tri veoma važne dimenzije: ona je mediteranska, srednjoeuropska i podunavska zemlja. Te tri komponente, oslanjajući se na tradiciju, kulturu i povijest, na svjetonazor, i ne samo religijski osjećaj, vežu nas. Sve to daje novu kvalitetu koja se ostvaruje i u dobroj komunikaciji sa susjedima Mađarima. Nemamo mi tako dobru komunikaciju sa svim susjedima, susjedima drugoga svjetnazora, drugačije tradicije, ali i to treba prevladavati. I utoliko je drugačiji pristup rješavanju i općih pitanja, čovjekovih duhovnih i kulturnih potreba.

Jedna brižna matica, koja veoma dobro poznaje dostignuća svoje manjine i uvažava ih, može svojoj manjini puno pomoći upravo u zemlji u kojoj manjina živi, jer time će i ta zemlja više cijeniti tu manjinu.

Tu imamo mnoge deficite. Jer, zašto bih se ja trebao iznenađivati kada dođem ovamo? Ja bih ovu situaciju trebao dobro znati i poznavati. Čuo sam od gospodina *Heppa* mnoga pitanja, tako i o korištenju europskih fondova za gradnju škola, učeničkih domova i tako dalje. Mi moramo znati taj problem, probleme. I zato kada se vratim u Za-

mu, kako nije sretno odbijati studente iz Mađarske i usmjeravati ih samo na kroatističke studije. Treba ublažiti školsku birokraciju glede i tih pitanja. Ja sam rekao, ako se to pitanje ne riješi, onda se to može postaviti kao političko pitanje, koje se može staviti na najvišu razinu rješavanja. Mi to moramo. Predložiti ću ministru *Primorcu* da dođe u Pečuh i s našim profesorima, ravnateljima škola, mjerodavcima razgovara o tim pitanjima, jer mi moramo ne samo deklarativno ovamo doći i prikazati se, održati govor i otići, i kao da ništa i nije bilo poslije, nego treba tu problematiku pratiti sustavno i s našim manjinama uspostaviti funkcionalne, a ne samo deklarativne odnose. U tome je problem. Odnosu nas drugi poslovi. Naravno, Sabor nije izvršna vlast, ali možemo na stanovite načine pomoći. Ipak mi odobravamo proračun.

Želim Vam još puno dobrih i odobrenih državnih proračuna i na korist hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Hvala i Vama. Ovdje je stvarno zadovoljstvo biti i valjda će biti prilika ubuduće za susret i suradnju. U nas narod kaže: Prigode beru jagode.

Iz tjednika *Hrvata u Mađarskoj*:
»Hrvatski glasnik«

Susret dječjih vrtića »Marija Petković« u Blatu Jubilarno hodočašće mališana

Na petom po redu susretu dječjih vrtića koji nose ime hrvatske blaženice Marija Petković, održanom 7. i 8. lipnja, u njenom rodnom mjestu Blatu okupili su se mališani iz Blata, Zagreba, Splita, Osijeka i Subotice. Iako je susret zamišljen kao susret predškolaca, na ovaj daleki put iz Subotice svake godine hodočasti pedesetak mališana i njihovih roditelja predvođeni odgojiteljicama i časnim sestrama Kćeri milosrđa u čijem se samostanu nalazi subotički vrtić. Ovogodišnji susret bio je u znaku pete obljetnice proglašenja blaženom Marije Propetog Isusa Petković.

Subotičani su svoj put započeli još u srijedu, 4. lipnja kako bi se stigli i odmoriti i pripremiti za svoj nastup i susret s vršnjacima. Iako dugačko i naporno, putovanje nosi notu zajedništva koje se širi među svima. Svakako je zanimljivo bilo pogledati Split makar na kratko, uživati u tro-satnoj vožnji trajektom, »plašiti se« vožnje po strmim i uskim putovima. Međutim, za neke ponovni a za druge prvi susret s Prižbom, mjestom u kojem je samostan sestara, bio je poseban. Ovdje se stvara zajedništvo, ovdje se osjeća duh blažene Marije Petković.

Program susreta počeo je u subotu, 7. lipnja svečanom svetom misom u svetištu bl. Marije Petković, a nastavljen je u Domu kulture, pozdravnim riječima s. *Jasminke Gašparović*, ravnateljice svih vrtića Marija Petković u Hrvatskoj a u ime provincijalne predstojnice s. *Domagoje Marić*. Djecu i roditelje srdačno je pozdravio načelnik Općine Blato Ivo Gavrančić, a cijeli je program vodila s. *Kristijana Ćuk*, voditeljica vrtića u Blatu i glavni organizator susreta. Uslijedilo je predavanje roditeljima o važnosti vjerskog odgoja u obitelji koje je vrlo stručno iznio vlč. prof. *Josip Bodrožić* iz Splita.

Nastup je svakako najviše razveselio djecu, a potom je bila prigoda za zajedničku fotografiju koja se svake godine čuva u Ljetopisu Družbe Kćeri milosrđa.

Dan je završio zajedničkim kupanjem na Prižbi. U nedjelju su sva djeca i roditelji sudjelovali na misi u Blatu i time posvjedočili svoje ucjepljenje u širu zajednicu.

Važno je reći da su s djecom i roditeljima na ovom putu bile s. *Mojmira Mašina*, s. *Jasna Crnković*, odgajateljice *Marina Piuković*, *Dajana Šimić* i *Mirjana Vukmanov Šimokov* a veliki je blagoslov svima bio neumorni vlč. Josip Kujundžić. Oni su u ovaj put i u svoj svakodnevni rad uložili svoju ljubav i stručnost i time djeci i roditeljima pokazali važnost vjere i identiteta u izgradnji naših »malih« ljudi. Hvala i svim dobrotvorima koji su pomogli ovo putovanje jer je to na izgradnju naše hrvatske zajednice.

K. Čeliković

Konstitutivna sjednica Skupštine Grada 3. srpnja

Konstitutivna sjednica Skupštine Grada Subotice održat će se 3. srpnja, odlučeno je na konzultacijama stranaka i koalicija koje su na izborima osigurale mjesta u gradskoj Skupštini.

Kako je izjavio dosadašnji predsjednik Skupštine Općine Subotice i predsjednik Okružnog odbora Demokratske stranke Saša Vučinić, to ostavlja dovoljno vremena do krajnjih rokova predviđenih zakonom,

19. srpnja, za razgovore o skupštinskoj većini i o izboru gradonačelnika Subotice i predsjednika Gradskog vijeća. Demokratska stranka je sa svojim koalicijskim partnerima na proteklm izborima osvojila najviše vijećničkih mjesta, ali nedovoljno da sama, bez drugih stranaka, formira gradsku vlast.

Sistematski pregledi

Služba opće medicine Doma zdravlja Subotica tijekom lipnja izvršit će sistematske preglede na osnovi poziva za stanovnike koji su rođeni 1976. i 1978. godine.

Sistematski pregledi stanovnika koji su rođeni 1976. predviđeni su od 10. do 20. lipnja, a za one koji su rođeni 1978. od 20. do 30. lipnja tekuće godine.

Pregledi će obuhvatiti antropometrijska mjerenja, krvni tlak, opći klinički pregled, procjenu rizika za dijabetes, laboratorijsku obradu za žene, klinički pregled dojki i upućivanje na ginekološki pregled. Rizične skupine pušača, oboljelih od plućnih bolesti ili nasljedno opterećenih za karcinom pluća, upućivat će se u ATD.

Pacijenti koji dobiju poziv, za sistematske se preglede javljaju svom izabranom liječniku, odnosno u ambulantu u kojoj imaju otvoren zdravstveni karton. Ako nemaju izabranog liječnika i otvoren karton, potrebno je izabrati liječnika i kod njega otvoriti karton. To se ne mora nužno poklopiti s naznačenom ambulantom na pozivu, jer su pozivi pravljani po mjestu stanovanja, a pacijent ima pravo birati liječnika neovisno o mjestu stanovanja na teritoriju koju pokriva Subotička filijala Republičkog fonda.

Također, ako pacijent nije u mogućnosti odazvati se u predviđenom vremenskom terminu, potrebno je javiti se izabranom liječniku telefonom ili osobno i dogovoriti se za neki drugi termin.

Veće plaće u Subotici

Zaposlenici na teritoriju grada Subotice u travnju su zarađivali osam posto veće plaće nego u ožujku. Prosječna mjesečna zarada naših sugrađana iznosila je oko 32 tisuće dinara. U gospodarstvu je prosjek bio manji – 29 tisuća dinara, a u društvenim i ostalim djelatnostima – 37.000 dinara. U Sjevernomobačkom okrugu zarada je u travnju bila 30.500 dinara, što je manje od vojvođanskog prosjeka koji iznosi 33.000 dinara.

Otkup kukuruza

Veterinarski zavod »Subotica« d.d. vrši otkup kukuruza na bazi 14 posto vlage, po cijeni od 15 dinara i 85 para po kilogramu s PDV-om. Plaćanje je u roku od sedam dana, a detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona broj 624-100.

Također, Zavod u svom Farm-diskontu nudi lijekove i opremu za kućne ljubimce, sredstva za zaštitu bilja i mineralna gnojiva, sjemenski kukuruz novosadskih i zemunpoljskih hibrida, stočnu hranu, premikse i jednostavne piliće. Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona broj 523-922.

Opportunity banka otvorila svoju filijalu Pomoć malim poduzećima

Nakon što je krajem 2004. poslovanje počela kao kreditni ured, novosadska Opportunity banka je prošloga tjedna otvorila svoju filijalu u Subotici. Osim kreditnih usluga filijala će obavljati i usluge platnog prometa i šalterskih poslova.

Opportunity banka se od ostalih banaka izdvaja uslugom »start up« kredita za mala i srednja poduzeća (kredita za početak biznisa), koje osigurava uz vrlo fleksibilna jamstva.

Kako je navela *Vanja Četković*, direktorica filijale, banka je dosad u Subotici uslužila više od 1100 klijenata i isplatila oko 3,7 milijuna eura poduzetničkih kredita. Pola milijuna eura isplaćeno je kroz start up kredite, a prosječan iznos ovih kredita iznosio je 3000 eura. Najveći isplaćeni kredit bio je 70.000 eura, a najmanji 1000 eura. Poduzetnicima iz Subotice do sada je odobreno najviše kredita u oblastima proizvodnje i trgovine. Očekuje se kako će porasti potražnja za kreditima u građevinarstvu, kao i u oblasti projektnog financiranja. Uz osiguravanje kredita, banka također nudi i usluge savjetovanja svojih poslovnih partnera kroz zajedničku izradu tzv. bussiness plana.

Filijala Opportunity banke nalazi u Matije Gupca broj 9.

D. B. P.

Mladi »likovnjaci« u Hrvatskoj čitaonici

Danas (petak, 13. lipnja) u Hrvatskoj čitaonici bit će priredena izložba sekcije mladih pri Likovnom odjelu HKC »Bunjevačko kolo«. Otvorenje je u 18 sati.

Obilježavanje godišnjice deportacije subotičkih Židova

Uponedjeljak 16. lipnja, bit će obilježena godišnjica deportacije subotičkih Židova. Polaganje vijenaca na spomenik stradalih Židova kod geta (Javno skladište u Ulici Pala Papa) zakazano je za 10 sati. Vijence će položiti zamjenik predsjednika Općine *Pero Horvacki* i izaslanstvo Židovske općine. Za 11 sati najavljen je prigodni program u dvorištu sinagoge, uz polaganje vijenaca na spomenik koji se nalazi u tom prostoru. Nakon toga usijedit će primanje u Židovskoj općini uz prigodan program.

Autobusna linija Subotica–Split

Kompanija »Globtour« iz Međugorja od 1. je lipnja uvela autobusnu liniju na relaciji Subotica – Split. Polasci iz Subotice su srijedom, petkom i nedjeljom u terminu od 15,30 sati. Vrijeme dolaska u Split je 10,40 sati. Cijena karte u jednom smjeru iznosi 320 kuna, a povratne 512 kuna (u protudinarskoj vrijednosti).

U Mostaru, kuda među ostalim autobus prolazi, o istoj cijeni postoji mogućnost presjedanja za Dubrovnik i Makarsku.

Inače, povratak iz Splita je također srijedom, petkom i nedjeljom. Termin polaska je 17,20, a dolaska u Suboticu u 11,15 sati. Cijena karte je ista.

RTV »Yu Eco« proslavio svoj 15. rođendan

Na Dan zaštite okoliša, 5. lipnja, svoj 15. rođendan proslavila je Radio-televizija »Yu Eco«, čija je osnovna opredijeljenost od početka bila ekologija i zaštita okoliša. U tom je povodu ova postaja priredila radni doručak u hotelu »Glorija«, na koji su pozvani predstavnici svih subotičkih radijskih i televizijskih postaja. Govoreći o počecima ove lokalne radijske postaje, njezin glavni i odgovorni urednik *József Pintér* ovom je prigodom istaknuo kako je »Yu Eco« odrastao uz tada izuzetno jake medijske kuće – Radio Suboticu i Subotičke novine. Glavni problem u to vrijeme za novu radijsku postaju bio je nedostatak kadrova iz područja novinarstva, rekao je Pintér i objasnio kako su ga riješili:

»Mi smo prva privatna radijska kuća koja je s tržištem rada uradila jednogodišnje prekvalificiranje novinara, i to njih 33. Danas, zahvaljujući određenim projektima, možemo podići stupanj te edukacije i upravo ovih dana ekipe BBC-a s tim ciljem radi trening s našim novinarima, tehničkim osobljem, snimateljima i montažerima«.

»Yu Eco« radio svoj je program počeo emitirati 5. lipnja 1993. godine, na Dan zaštite okoliša, iz razloga što mu je osnovna koncepcija bila ekologija. Za razliku od tadašnjih vremena, danas nema medijske kuće u svijetu koja se ne bavi ekološkim problemima, istaknuo je Pintér i dodao:

»Krenuli smo s programom simbolično u pet do dvanaest kako bismo pokazali da je krajnje vrijeme nešto uraditi, jer je nedostajalo jako puno informacija, edukacije i inovatorstva iz područja ekologije. Ekologija prije petnaest godina nije bila toliko primamljiva tema za medije, što je i jedan od razloga zbog kojih smo krenuli s ovom radijskom postajom. Počeli smo sa željom da se to promijeni, što danas i jest slučaj«.

I. P. S.

OGLAS

Tražim 1 kuhara/icu (kvalifikacija nije uvjet) odnosno osobu voljnu pripremati jednostavna jela + 1 osobu za pomoć u kuhinji + 1 konobar/icu za sezonski posao dubrovačkom području. Hrvatsko državljanstvo uvjet. Vozačka dozvola, služenje stranim jezikom, međusobno poznavanje zainteresiranih poželjno. Stan i hrana osigurani. Radno vrijeme i plaća po dogovoru. Za više informacija posjetite www.villamarin.hr

Kontakt telefon +385/ 99/ 3151 – 100

Pressica i prijam

Utorak 10. lipnja u prostorijama DSHV-a održana je prigodna tiskovna konferencija u povodu uspješnog nastupa reprezentacije Hrvata iz Vojvodine na EP-u za nacionalne manjine u Švicarskoj i osvajanja drugog mjesta u Europi. Novinarima su se obratili *Petar Kuntić*, koordinator reprezentacije, izbornik *Marinko Poljaković*, *Ivan Budimčević* vođa puta i *Filip Ilovac*, nogometaš koji su javnost upoznali s detaljima vezanim uz ovaj značajni sportski pothvat. Istoga dana u prostorijama Generalnog konzulata RH u Subotici, konzulica gerant *Ljerkica Alajbeg* upriličila je svečani prijam za sve nogometaše i članove stručnog stožera reprezentacije Hrvata iz Vojvodine.

Predstavljeno kapitalno knjižno, DVD te VHS izdanje u Osijeku

Naša europska baština

Prošloga je tjedna u Pastoralnoj dvorani Rektorata župnog ureda sv. Petra i Pavla u Osijeku, predstavljeno kapitalno knjižno, DVD te VHS izdanje o sakralnim spomenicima kulture s obiju strana mađarsko-hrvatske granice. Nakon Pečuha i Đakova, ovaj projekt mogli su vidjeti i brojni Osječani. Projekt je započet prije nekoliko godina, na inicijativu pečuškog biskupa msgr. *Mihalya Mejera*, a urodio je plodom ovim kapitalnim mono-

grafskim izdanjem na mađarskom, hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku, te pratećim DVD i VHS zapisima.

»Ova impresivna knjiga pod naslovom 'Naša europska baština' cijelom svijetu predstavlja pečušku i bosansku i đakovačku biskupiju i plod je prekogranične suradnje Mađarske i Hrvatske u sklopu programa INTERREG 3A, a financiran je iz sredstava EU, iz Fonda za kulturu i realiziran u sklopu tisućljetnog utemeljenja

biskupije u Pečuhu i proglašenja Pečuha kulturnom metropolom Europe, 2010. godine, rekao je generalni vikar pečuške biskupije *Balázs Garadnay*, te u biskupovo ime pozdravio biskupa dr. *Marina Srakića*, domaćeg župnika *Bernatovića* i sve nazočne.

»Moji pozdravi idu najprije kolegici Mejeru i svim njihovim vjernicima, a kao što vam je poznato, riječ je o tisućljetnoj suradnji na ovim prostorima, i povijesno i zemljopisno. Naša je biskupija, Đakovačka i srijemska, nastala na prostorima pečuške biskupije, a 1773. godine našoj je biskupiji pripojeno 17 župa odvojenih od pečuške biskupije, te Osijek i Petrovaradin, koji su pripadali Ostrogonu. Ovaj projekt je naše zajedničko djelo, jer doista smo se zdušno uključili, i svatko komu u ruke dođe ova velebna monografija ili DVD, znat će kako smo i mi oduvijek dio te Europe i glede kulturne i sakralne baštine, mada Hrvatska još uvijek formalno nije članica EU, rekao je msgr. dr. *Marin Srakić*, biskup đakovački i srijemski.

A da su te veze i dugovječne i čvrste, svjedočio je i osobnim

primjerom. »Mojega je oca krstio pečuški svećenik, mene je krizmao pečuški biskup, baš kao što smo diljem Slavonije i Srijema štovatelj Gospe Judske, a to je zabilježio i biskup *Raffay* 1819. godine, da u crkvi sv. Katarine u Sotu, osim glavnoga oltara, gdje su prikazani sv. Petar i sv. Katarina-mučenica, ima još dva oltara – Blažene Djevice Marije te Gospe Judske.

I dr. *Stjepan Sršan*, ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku, bio je pun hvale za ovaj projekt. »Ova je knjiga zapravo rezultat tisućljetne tradicije naša dva naroda i naših biskupija, pa i naših gradova koji već desetljećima razvijaju dobrosusjedske i prijateljske odnose. Ovo je, zapravo, normalan slijed onoga što nam je ostavljeno da baštinito i dobro je što to želimo pokazati svijetu u punome svjetlu. Ovaj je projekt izniman spomenik i tradiciji i kulturi, osobito sakralnoj baštini, a to je nešto najveličanstvenije što je ljudski duh i ljudski um mogao ostvariti na ovim prostorima. Nažalost, puno toga nije odoljelo zubu vremena, ratovima i vandalima, ali i ono što je ostalo, dostojno je zadiviti čovjeka. Ova knjiga o sakralnim i kulturnim spomenicima jedinstven je dar našim prijateljima diljem Europe i diljem svijeta, zaključio je dr. *Sršan*.

Slavko Žebić

Uspostavljena suradnja osnovnih škola iz Tavankuta i Dalja

Nova saznanja i prijateljstva

U cilju uspostavljanja suradnje, učenicima Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta, prošloga su petka, po pozivu, posjetili Dalj u Republici Hrvatskoj, prigodom proslave Dana Osnovne škole »Dalj«. Na put je pošlo dvanaest nastavnika i dvadesetak djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Osim Tavankučana, svečanosti su nazočili i osnovci iz Podravine, iz mjesta Gola.

Tijekom posjeta, djeca su imala prigodu družiti se i bolje međusobno upoznati kroz cjelodnevni program, u koji su podjednako bila uključena djeca iz svih triju škola. Prvi dio programa bio je rezerviran za kreativne radionice, gdje su, između ostalog, osnovci iz Dalja učili od naših nastavnika kako se izrađuju predmeti i slike od slame. Istodobno su održavani i sportski susreti, koji su pridonijeli zbližavanju vršnjaka.

U drugom dijelu proslave upriličen je kulturno-umjetnički program, u kojem je nastupio i zbor Osnovne škole »Matija Gubec«, pod ravnanjem nastavnice glazbenog odgoja *Kristine*

Osnovci i nastavnici u Dalju

Kovačić, te mali tamburaši, kako bi predstavili autentičnost mjesta iz kojeg dolaze. Poslije programa, djeca su pošla na izlet pokraj Dunava, a usput su posjetili i svetište u Aljmašu, kao i Erdutsku vinariju. Povratak kući bio je ispunjen

pozitivnim dojmovima djece o gostoljubivosti domaćina, stečenim novim saznanjima, ali i prijateljstvima, za koja, kako kažu, očekuju da će se međusobnim posjetima, još više učvrstiti.

M. Matković

Kraj drame oko Radio Sombora?

osnovu za mogućnost ponovnog, daljnjeg funkcioniranja, usmjerenog prema javnosti i pravu građana na informiranje, a zaposlenih u Radio Somboru na rad i ostvarivanje svojih osnovnih radnih i drugih prava zagarantiranih zakonskim, normativnim aktima i pojedinačnim kolektivnim ugovorom.

Sindikat »Nezavisnost« Radio Sombora konstatirao je da njihov pritisak na više razine vlasti nije bio uzaludan. Oni u priopćenju navode da su za cilj imali obranu dostojanstva, časti i ugleda njihove kuće.

»Sindikat 'Nezavisnost' Radio Sombora, kao pokretač rješavanja nastalih problema, ne traži odlikovanje i priznanje za to. Nije važno tko je ispred, mnogo je važnije tko je iza, a to su prije svega naši slušatelji, javnost, publika i sve ostale institucije, koje imaju interes da se informacijama o svojim aktivnostima i rezultatima pojave ili oglase u eteru Radio Sombora. S obzirom da ponovno treba stati na noge i opravdati poziciju u eteru, sindikat Radio Sombora će nastaviti posao, znajući da je, kao i u sportskoj utakmici, mnogo teže obraniti titulu, nego osvojiti je. To je zato osnovni posao, zadaća i cilj u daljnjem sindi-

kalnoj aktivnosti i borbi, jer građani to prije svega zaslužuju«, navodi se u priopćenju.

Radio Sombor je, izgleda, poslije višemjesečne borbe uspio razmrsiti neke dobro zamršene konce. Kako

će se stvari dalje odvijati i hoće li i Hrvati ove regije imati priliku za svoju radio emisiju, pokazat će vrijeme.

Z. Gorjanac

Tražit ćemo nastavak pregovora

»Uspostavljanjem kontakta u siječnju ove godine između ravnateljice Radio Sombora Nataše Turkić, predstavnika HKUD 'Vladimir Nazor' i DSHV-a, dobivena je koncesija na temelju proširenja programa koji se odnosi na nacionalne manjine. Mađarska nacionalna manjina ima svakodnevnu emisiju, dok emisija na tzv. bunjevačkom jeziku ide jednom tjedno po jedan sat. Nismo dalje radili na uspostavi programa na hrvatskom jeziku, jer je došlo do famozne privatizacije radio-difuzne kuće i sve je palo u vodu. Tražit ćemo nastavak pregovora na tu temu. Moramo biti svjesni velike odgovornosti pri stupanju u eter, osobito pri izravnom prijenosu, što podrazumijeva spremnost svih sudionika, a osobito voditelja i urednika, koji su najkompetentnije osobe za stvaranje takvog programa izloženog sudu slušatelja. Bit će problema sa školovanim i stručnim kadrovima, jer ih mi za sada u Somboru ne vidimo. Naročito se mora obratiti pozornost na književni jezik i izričaj, jer će emisija osim informativnog imati i edukativni karakter. Svakako će morati obuhvatiti sve spone života Hrvata, od duhovnog, kulturno-umjetničkog, do političkog života, a sve je podređeno slušateljstvu koje je jedini sudac kvalitete urađene emisije«, izjavio je Mata Matarić, predsjednik DSHV-a podružnice Sombor

SOMBOR – Komisija za mjere Agencije za privatizaciju raskinula je kupoprodajni ugovor između Irene Vuksanović, kupca Radio Sombora, i Agencije za privatizaciju. Ovim činom nadležnost nad 85 posto kapitala Radio Sombora preuzima Akcijski fond Republike Srbije, koji će imenovati privremenog zastupnika kapitala.

U priopćenju povjerenstva sindikata »Nezavisnost« u Radio Somboru navodi se da je razrješavanje sedmomjesečnog stanja jedinog elektronskog medija s regionalnom frekvencijom na difuznom prostoru Sombor – Apatin konačno dobilo svoju formalno-pravnu

Prikazana predstava »Razlinkavi zec« u Tavankutu

Humana djeca

Predstava »Razlinkavi zec« *Balinta Vujkova* prikazana je u utorak, 10. lipnja, u Domu kulture u Tavankutu. Predstavu su, u postavci učiteljice *Marice Skenderović*, izveli članovi Dramskog odjela osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Izvedba ove predstave imala je humanitarni predznak, jer je prihod od ulaznica, koje su bile u obliku dobrovoljnih priloga, namijenjen za liječenje *Anite Aranjaš*. Anita je učenica osnovne škole »István Szécsényi« i boluje od leukemije. Njezino liječenje iziskuje veća novčana sredstva, te je tako svaka pomoć dobrodošla. Stoga su osnovci »Matije Gupca« odlučili pomoći svojoj vršnjakinji, kako bi

svojim primjerom potakli i druge škole na humano djelo.

Predstavu »Razlinkavi zec« djeca su premijerno izvela povodom Dana škole, a nastala je na inicijativu direktorice škole, *Stanislave Stantić-Prčić*, koja je, kako kaže, sretna što predstava, osim što pruža mogućnost malim glumcima da pokažu svoj talent, ujedno i pridodaje zračak sunca bolesnoj djevojčici. Iskrenost, dobrota, povjerenje, ključne su riječi poruke koju odašilje ova predstava. Lik razlinkavog zeca protkan je navedenim osobinama, što je, čini se, bio razlogom da pomogne i maloj Aniti.

M. Matković

Znanstveni skup u Sarajevu

Pasionska baština

U organizaciji udruge Pasionska baština iz Zagreba, HKD-a »Napredak« iz Sarajeva, Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i Udruge đaka franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba, u Sarajevu je krajem svibnja održan znanstveni skup VI. međunarodni simpozij »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture« – Pasionska baština Bosne i Hercegovine. Simpozij je održan u Katoličkom bogoslovnom sjemeništu. Skup su otvorili i svima zaželjeli dobar rad nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal *Vinko Puljić* i predsjednik HKD-a »Napredak« prof. dr. *Franjo Topić*.

Skup je okupio više od 40 znanstvenika i stručnjaka, koji su govorili o temi – Kristove muke iz perspektive povijesti, književnosti, glazbe i likovnosti. Radove u svezi s Hrvatima u Bačkoj su prezentirali: dr. *Ante Sekulić* – na temu »Korizma u životu i molitvama bačkih Hrvata tragom povijesti« i prof. *Marija Šeremešić* – na temu »Muka Isusova u pobožnostima i običajima Šokaca Bačkog Monoštorca«. Marija Šeremešić je govorila o povijesti dolaska Šokaca

na teritorij Bačke, o njihovom socijalnom statusu i mogućnostima školovanja. Rad nije striktno vezan za određeno razdoblje, već su prikupljeni podaci iz sjećanja starijih pučana Bačkog Monoštorca. U današnje religijske običaje ovog mjesta utkano je naslijeđe predaka, ali u posljednjih dvadeset godina su primjetne mnoge novine. Kao i ostali Šokci iz Bačke, i Monoštorci su se naseljavali uz vodu, uz obale Dunava, gdje je bilo malo obradivog zemljišta. Sve je to utjecalo na životni standard, ali, kako se

Dunav postupno povlačio, Monoštor je dobivao sve više obradivog zemljišta. Težnja zemljoradnika je bila da im djeca ostanu na zemlji, a na daljnje školovanje su išli budući svećenici. Sve ovo Marija Šeremešić je razmotrila u prvome dijelu rada. Drugi dio govori o gradnji crkve u Bačkom Monoštoru i njevoj povijesti u ovom kraju, kao i o postajama križnog puta na mjesnom groblju, dok je u trećem dijelu naglasak stavljen na religijske običaje vezane za najveći blagdan – Uskrs. Tu su zabilježeni običaji i zapisani

stihovi i pjesme, koje su se pjevale u određenim prigodama. Sam kraj rada je poveznica šokačkih Hrvata iz Bačke s Hrvatima Bosne.

Pasionska baština je do sada organizirala pet ovakvih simpozija: na Hvaru – Korčuli, Zadru – Prekom, Vrbniku – Krku, Vukovaru i Boki Kotorskoj – Tivtu.

Cilj ovakvih skupova je istražiti pasionske sadržaje pojedinih hrvatskih prostora, kako bi ljepotu pasionskog mozaika kod Hrvata približili onima koji o njemu znaju malo, ili gotovo ništa.

Za sudionike simpozija priređen je posjet franjevačkom samostanu Duha Svetoga u Fojnici, gdje je posjećena vrijedna samostanska knjižnica, koja broji oko 50.000 naslova, s posebno vrijednim inkunabulama. Tu su se mogle pogledati i crkvene zbirke, iskopine, oružje, vez, numizmatika, kao i etnografska zbirka.

Skupovi Pasionske baštine održavaju se svake druge godine, a već sada postoje naznake kako bi sljedeći skup mogao biti održan u Bačkoj – u Somboru ili Subotici.

Z. G.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra u Staroj Pazovi

Majstori tambure u Srijemu

Subotički tamburaški orkestar početkom lipnja održao je koncert u Staroj Pazovi. Poznavatelji kulturnih događanja u Pazovi ne pamte tako punu kazališnu dvoranu. Orkestar je tijekom koncerta iz svog bogatog repertoara izveo – »Vojvodinom ravnom«, splet rumunjskih melodija, melodije »Sleep walk«, »La Bamba«, »Kijevski vals«, »Igra sabljama«, »Gypsi vals«, »Laka konjica«, uvertiru za operu »Pepeljuga«, »Carmenita« (dirigent maestro *Zoran Mulić*), splet narodnih pjesama iz Vojvodine – »Škripi đeram« (koncert majstor *Sonja Berta*), »Kad snig padne«, »Svirajte mi tamburaši« (solist *Antun Letić* – *Nune*), »Tamburice kad bi plakati znala«, »Magle, magle« (solist

Ivana Mulić), »Jedina si ljubav, pokaži kako voljeti« (solistica *Antonija Piuković*), »Marija i moja Juliška« (solist *Josip Francišković*). Pokraj *Zorana Mulića* ispred

orkestra stajao je i koncert majstor i umjetnički ravnatelj *Stipan Jaramazović*, prvi čovjek orkestra i čovjek na čiju je inicijativu i održan koncert. Koncert je orga-

nizovalo HKPD »Tomislav« iz Golubinaca. Generalni pokrovitelj bilo je Hrvatsko nacionalno vijeće u Srbiji. Ovim se koncertom HKPD »Tomislav« priključio obilježavanju proslave 250 godina školstva u Golubincima.

Od uzvanika koncertu su prisustvovali: zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske *Branimir Lončar*, dekan Zemunskog dekana preč. *Jozo Duspára*, golubinački župnik vlč. *Ivica Damjanović* kao i predstavnici lokalnih vlasti i medija.

Po završetku koncerta publika je burnim pljeskom ispratila izvođače, a mnogi su poželjeli da takvi majstori tambure ponovno dođu u ovaj dio Srijema.

I. Radoš

Novi Sad postao istinska kulturna prijestolnica zemlje

Vrelo kulturno ljeto u Novom Sadu

Očekuju nas: Cinema City, Exit, Inter-Fest, Etno festival hrane i glazbe

Čini se kako ne postoji grad u regiji koji svojim građanima i njihovim gostima nudi toliko raznovrstan kulturni i zabavni program kao što je Novi Sad. Grad Novi Sad uvijek je slovio za važno gospodarsko, prometno, znanstveno, sajamsko, sveučilišno središte, ali se svakako po kvaliteti kulturnog sadržaja ističe kao kulturno središte broj jedan u našoj zemlji. Mnogo mladih ljudi, skupa s pripadnicima srednjih i starijih generacija, uz puno pozitivne energije već ima priliku uživati u raznovrsnoj i rijetko kvalitetnoj kulturnoj ponudi.

Uvertira u vrelo kulturno ljeto bila je Noć muzeja, 19. svibnja. Noć muzeja u Novom Sadu, kao i u 9 gradova Srbije, ali i cijeloj Europi, privukla je oko 50.000 posjetitelja. Najposjećenija izložba bila je »Vojvodanskom građanstvu u susret« u Muzeju Vojvodine, koju je posjetilo oko 6000 ljudi. Veliku pozornost privukla je i izložba Mali svijet u galeriji Vojvodanske banke. Te noći svi muzeji i galerije grada bili su otvoreni do sitnih sati.

MNOŠTVO POSJETITELJA: Skoro 10.000 ljudi prisustvovalo je aeromitingu na Čeneju, koji je okupio petnaestak najboljih pilota

kako iz naše, tako iz još šest europskih zemalja. Osim vojnih aviona, veliku pozornost publike privukle su akrobacije pilota *Zoltána Veresa* iz Mađarske i *Petera Podlunška* iz Slovenije, skokovi padobranaca Aero kluba Novi Sad, kao i nastup Akro grupe »Leteće zvijezde«. U glavnom dijelu programa sudjelovalo je zrakoplovstvo Vojske Srbije, kao i akrobatski piloti iz Hrvatske, Velike Britanije, Slovenije, Mađarske, Njemačke, Bugarske i Italije.

Zmajevе dječje igre, 51. po redu, sada već tradicionalno traju početkom šestog mjeseca na nekoliko lokacija u središtu grada, te u Pozorištu mladih i Srpskom narodnom pozorištu. U Muzeju Vojvodine tom je prigodom postav-

ljena izložba »Njegovo veličanstvo Mali princ«, u povodu obljetnice 65 godina od pojave prvog izdanja knjige »Mali princ« *Antoana de Sent Egziperija*. U Pozorištu mladih igrane su predstave profesionalnih trupa i amatera, na Trgu slobode radila je Bolnica za medvjediće, a svaku večer na glavnoj bini u središtu održavani su koncerti. Ovogodišnji zaštitni znak Zmajevih igara je licidersko srce.

FESTIVALI, FESTIVALI... Festival filma i novih medija »Cinema city« bit će otvoren 14. lipnja premijerom filma *Vinka Brešana* »Nije kraj«. U okviru festivala, na dvadeset lokacija u gradu, do 21. lipnja bit će prikazano 135 filmova. Festival će predstaviti novu i staru filmsku produkciju,

kroz tri natjecateljske selekcije: »Exit point«, »Nacionalna klasa« i »Up To 10 thousand bucks«, kao i ostale programe. Polovicu troškova festivala »Cinema city«, u iznosu od 30 milijuna dinara, snosi pokrajina, rekao je predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić*. Ovaj se festival od prošlogodišnjeg razlikuje po tome što ga organizira samo »Exit«, što ima međunarodni karakter i što je ambiciozniji i opsežniji nego prethodno izdanje festivala. Ulaznice za programe u Srpskom narodnom pozorištu i u Katoličkoj porti, dvjema lokacijama na kojima je osiguran 5.1 suraund sustav, prodaju se na kazališnoj blagajni i u IPS-u i koštaju 100 dinara, dok je ulaz na ostale programe besplatan.

Peti međunarodni festival vina »Inter-Fest 08« bit će održan od 26. do 28. lipnja na Trgu slobode. Na festivalu će se predstaviti 150 proizvođača iz svijeta, s oko 600 različitih brendova. Posjetitelji će moći kupiti vaučere za degustaciju po cijeni od 30 dinara, a na raspolaganju će im biti oko 150 štandova.

Na novosadskom Štrandu će 28. lipnja biti održan tradicionalni sedmi po redu Etno festival hrane i glazbe Vojvodine u organizaciji Američke fondacije za razvoj (ADF) i uz potporu Izvršnog vijeća AP Vojvodine i Gradske uprave za gospodarstvo i turizam. Festival hrane i glazbe Vojvodine na jednom mjestu u jednom danu predstavlja kulturno naslijeđe i bogatstvo različitosti Vojvodine, istovremeno dajući i sintezu brojnih lokalnih festivala čuvenih po tradicionalnim specijalitetima, glazbi, plesovima i rukotvorinama.

Uz bebi Exit, slijedi i onaj pravi Exit, koji će, kao i svake godine, biti »bum« za mladež cijele Europe. Iako je vrelo kulturno ljeto već zajamčeno, ni jesen neće biti ništa manje zanimljiva. Novi Sad će koncem studenog biti domaćinom izuzetne slikarske postavke svjetski poznatog slikara *Viktora Vazarelija*, osnivača pravca geometrijske apstrakcije.

Dijana Prčić

Novi Sad ponudom zove

Nadaleko čuveni festival Exit, koji se po mnogima označava kao najbolji festival suvremene glazbe u Europi, Zmajevе dječje igre, Sterijino pozorje, Festival vina, Etno festival hrane i glazbe naroda Vojvodine, festivali meda i uličnih svirača, Cvjetne tržnice, Dani Dunava, Festival zlatnih ansambala uz mnoge izložbe i sada već tradicionalni besplatni glazbeni spektakl »Novi Sad s ljubavlju«, samo su neke od ponuda kojima Novi Sad mami turiste a i Novosađane, da umjesto na moru, ljetuju u ovom gradu.

Hrvatski dom u Rumi

Podnesen zahtjev za povrat imovine

Čeka se odluka mjerodavnih vlasti

Gradnja Hrvatskog doma u Rumi započeta je 1907. godine, a završena 1912. godine na zemljišnoj parceli, koju je za tu priliku od obitelji Pejačević kupilo Hrvatsko sokolsko društvo, za potrebe tjelovježbe. Sredstva su prikupljana dragovoljnim priložima članova i prijatelja Hrvatskog sokola, kao i uglednih Hrvata iz Rume i Golubinaca, ali i iz Gospića i drugih gradova, kao i amortizacijom i mjeničnim zajmom kod Prve hrvatske štedionice u Zagrebu. Zabilježeno je i kako je 3. siječnja 1907. godine, na prijedlog starješine Hrvatskog sokola *Matije Zime*, odlučeno da Hrvatska čitaonica izdvoji određenu svotu novca za potrebe gradnje Hrvatskog doma. Jednako tako, u veljači 1907. godine održan je koncert u Rumi na kome je prikupljeno 616 kruna za potrebe gradnje doma, a svoj je prilog dalo i Srpsko pjevačko društvo iz Rume, na čijem je čelu tada bila *Irena Nikolić*. Procjenjuje se kako je čitava gradnja doma stajala oko 75.000 kruna.

UKNJIŽBA: Akciju gradnje vodio je Hrvatski sokol, odnosno njegov odbor za gradnju, na čijem je čelu bio *Antun Muha*, ravnatelj njemačke (kasnije hrvatske) škole u Rumi, koji je i uknjižen kao vlasnik zemljišta na kojem se izgradio Hrvatski dom 10. listopada 1912. godi-

sokola u novonastaloj državi u jedinstveni – Jugoslavenski sokol, a u toj inicijativi vidjela se opasnost i da vlasništvo nad Hrvatskim domom preuzme novoosnovana organizacija, čime bi dom bio izgubljen za druga hrvatska društva u Rumi, pa se iz toga razloga donosi odluka da se u zemljišne knjige kao vlasnik upiše Kreditna hrvatska seljačka zadruga, koja je financijskim kapitalom bila vezana za Prvu hrvatsku štedionicu iz Zagreba – što je trebalo predstavljati svojevrsno jamstvo da će dom biti sačuvan. Od tada je sudbina Hrvatskog doma tijesno povezana sa sudbinom Hrvatske seljačke zadruge. Zna se kako su 25. travnja 1940. Okružnom sudu u Srijemskoj Mitrovici na registraciju predani Zadruga pravila i elaborat o radu KHSZ i da je veliki dio ovih dragocjenih dokumenata tijekom Drugog svjetskog rata uništen, ali zato postoje pristupničke izjave zadrugara od 22. prosinca 1946. iz kojih se može vidjeti tko su bili članovi zadruge u to vrijeme.

LIKVIDACIJA KHSZ: Dana 8. veljače 1947. donesen je zaključak Okružnog suda u Srijemskoj Mitrovici (Fi 66/35-70) kojim se KHSZ poziva dostaviti potvrdu o registraciji i druge podatke radi donošenja konačnog rješenja. Kako to najvjerojatnije nije urađeno, *Jovan*

zahtjev Fiskulturnog društva »Budućnost« da im se dom ustupi za potrebe tjelovježbe i kulturne potrebe. Upravni odbor KHSZ-a na sjednici od 15. svibnja 1949. raspravlja o dopisu iz Sreskog saveza, donosi odluku o gašenju-likvidaciji i zakazuje izvanrednu skupštinu kako bi se formirao likvidacijski odbor. Dana 28. ožujka 1954. predsjednik KHSZ-a *Josip Štimac* službeno razgovara s predsjednikom Gradske općine Ruma *Danilom Kravićem* i traži detaljnije upute o likvidaciji kako bi sazvao izvanrednu skupštinu, koja bi o tom pitanju donijela konačnu odluku.

ODUZIMANJE DOMA: Upravni odbor zadruge 18. svibnja 1954. raspravlja o tome, kako pravila zadruge ipak uskladiti s Uredbom o zemljoradničkim zadrugama FNRJ radi reorganizacije i otpočinjanja rada prema novim pravilima. Međutim, konačno, Narodni odbor općine Ruma (pod brojem 8408-1957) donosi Rješenje o preuzimanju preostale imovine KHSZ i dozvoljava se uknjižba prava vlasništva na općenarodnu imovinu, a kasnije se Hrvatski dom prenosi na trajno korištenje Državnom sekretarijatu za poslove narodne obrane u Beogradu. Dana 25. travnja 1957. likvidacijska komisija KHSZ-a podnosi izvješće pod brojem 8408 o okončanju postupka likvidacije, to jest o naplati zadrugarskih potraživanja i isplati dugova, a ostala, neraspoređena imovina, u koju spada zgrada Hrvatskog doma, upisana je u z. k. ul. 3686. Savjet za društveni plan i financije NOO Ruma na sjednici od 15. 7. 1957., a na prijedlog Odjela za financije, donosi zaključak da na sjednici NOO Ruma predloži donošenje rješenja o preuzimanju neraspoređene imovine i istovremeno je predložio i predaju zgrade Hrvatskog doma za potrebe Doma JNA, što je Narodni odbor općine i usvojio 23. svibnja 1957.

Time su hrvatske udruge u Rumi definitivno ostale bez Hrvatskog doma, a danas jedini pravni sljedbenik hrvatskih udruga iz tog vremena u Rumi je HKPD »Matija Gubec«, koji je bio korisnik toga objekta sve do njegova gašenja i u njemu imao svoju kavanu. »Matija Gubec« je i jedina hrvatska ustanova danas u Rumi, jer Kreditna hrvatska seljačka zadruga i Hrvatski sokol više ne postoje.

Treba još naglasiti i to kako Hrvatski dom nije nacionaliziran nego je predan lokalnoj samoupravi kao neraspoređeni dio imovine, pa je, s tim u svezi, lokalna samouprava ovlaštena i vratiti ga jedinom pravnom sljedbeniku, a nekadašnjem korisniku, HKPD »Matija Gubec« iz Rume. Zahtjev za restituciju je podnesen i čeka se odluka mjerodavnih vlasti.

Nikola Jurca

Hoće li se Hrvatski dom vratiti svome vlasniku?

ne. Međutim, upis samog Hrvatskog doma u zemljišne knjige, zbog izbijanja Prvog svjetskog rata, obavljen je tek 1925. godine. Kao vlasnik Hrvatskog doma uknjižena je Kreditna hrvatska seljačka zadruga, a pravo korištenja stekla su i druga hrvatska društva iz Rume – Hrvatska čitaonica, Hrvatska ratarska čitaonica i Hrvatski sokol. Razlog zbog kojeg Hrvatski sokol nije uknjižen kao vlasnik doma, premda je vodio njegovu gradnju, jest taj, što se u to vrijeme javlja ideja o ujedinjenju nacionalnih organizacija

Vladislavljević iz Sreskog saveza zemljoradničkih zadruga šalje obavijest da KHSZ mora u likvidaciju, ukoliko svoja pravila ne prilagodi sukladno Osnovnom zakonu o zadrugama i to u roku od 14 dana, a rješenje je bilo – ili spajanje KHSZ-a s drugim zadrugama u Rumi ili njegovo gašenje. U tome razdoblju Nadzorni odbor zadruge odbija dva zahtjeva vezana za Hrvatski dom, najprije zahtjev Mjesnog narodnooslobodilačkog odbora Ruma od 17. svibnja 1947. da se dom ustupi za đački internat, a zatim i

Nagovještaj novog razdoblja za crkve u Srijemu

Hrvatski konzervatori i restauratori posjetili Morović

Nakon gotovo dva desetljeća istraživačkoga vakuuma, hrvatski su konzervatori i restauratori posjetili Morović. Ako ništa ne spriječi entuzijazam hrvatskih znanstvenika, a mogu ga zakočiti samo administrativne zapreke, u idućih nekoliko godina uslijedit će obnova nekoliko katoličkih sakralnih objekata

Desetak hrvatskih konzervatora i restauratora posjetilo je protekloga tjedna Morović. Inicijativu Zdenka Samaržije podržali su: Đakovačka i Srijemska biskupija, Hrvatski restauratorski zavod te Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, to jest Konzervatorski odjeli Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. Šidski župnik, koji upravlja i župom Morović, premda je na bolovanju, poduzeo je sve kako bi hrvatski restauratori i konzervatori dobili što bolji uvid u stanje grobljanske crkve u Moroviću. Već poslovničnom susretljivošću paroha Srpske pravoslavne crkve u Moroviću, hrvatski su restauratori i konzervatori obišli srednjovjekovnu utvrdu obitelji Morović, na kojoj se nalazi parohijski dom. Iskusniji restauratori zaključili su kako lokacija parohijskoga doma, kojem prijeti urušavanje, nije dobra ni za srednjovjekovni lokalitet ni za parohijski dom – srednjovjekovni lokalitet bi trebalo istražiti, restaurirati ga, kvalitetno

prezentirati i tako pojačati turističku ponudu slijevnoga područja Bosuta, što mora postati zajednički projekt turističke zajednice Vukovarsko-srijemske županije i Općine Šid. A smještaj pravoslavnoga svećenika i njegove obitelji treba riješiti sukladno njegovom statusu i mogućnostima lokalne zajednice, odnosno parohije.

BISERI SRIJEMSKOGA SREDNJOVJEKOVLJA: Restauratori i konzervatori mlađe generacije dobili su priliku vidjeti prvi puta bisere srijemskoga srednjovjekovlja – spomenutu srednjovjekovnu utvrdu, opkope oko utvrde koji, po veličini i kvaliteti izvedbe, spadaju u vrh srednjovjekovnih hidroloških zahvata, te crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije na obali Bosuta i snažne opkope, koji su pojačavali zaštitu ove predivne crkve.

Za razliku od mnogih katoličkih i pravoslavnih sakralnih objekata, crkva u Moroviću nije u ratu oštećena, no o tom vrijednom objektu, čija osnovica potječe iz

13. stoljeća, već se dva desetljeća ne skrbi adekvatno. Nekoliko uskakanja kroz prozore i pijanke suvremenih barbara u kapelici iz 14. stoljeća nisu znatnije oštetili crkvu. Svejedno, u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije i njejoj okolini, misle hrvatski restauratori i konzervatori, trebalo bi obaviti povijesna, umjetnička, arhitektonska, geomehanička i arheološka istraživanja. Zatim bi trebalo izraditi elaborat građevinskih i restauratorskih radova s planom prezentacije. U isto vrijeme

treba raditi na pribavljanju potrebne dokumentacije te u nekoliko narednih godina početi s obnovom morovičke grobljanske crkve.

Crkva u Moroviću višeslojna je sakralna građevina, koja ima nekoliko fortifikacijskih elemenata. U osnovici je to romanička crkva iz prve polovice 13. stoljeća. U 14. stoljeću dodana joj je sa sjeverne strane gotička sakristija, a u 15. stoljeću gotička lađa, pa je ranija romanička crkva postala svetištem.

S. Z.

Otežan pristup istraživačima

Đvadesetak godina, koliko je hrvatskim istraživačima bio otežan pristup srednjovjekovnim utvrdama i katoličkim crkvama u Vojvodini, ostavilo je duboku prazninu u hrvatskoj znanosti. Dok su proteklih desetak godina hrvatski znanstvenici istražili a restauratori obnovili mnoge slavonske i srijemske srednjovjekovne crkve i utvrde, ali i crkve nastale u postturskom dobu, za katoličke crkve u vojvodanskom dijelu Srijema vrijeme je stalo sredinom osamdesetih godina 20. stoljeća.

Plac progledao

SONTA – Plac na križanju Sončanskih ulica Marka Oreškovića i Jovana Jovanovića Zmaja o kojemu smo pisali prije nekoliko brojeva, dobio je novo ruho. Peticija žitelja nastanjenih u susjedstvu i naš napis inicirali su poduzimanje mjera koje i nisu u nadležnosti MZ, ali ih je bilo moguće provesti. Volonterima na javnim radovima u Sonti naloženo je angažiranje u dovođenju placa u sadašnje stanje. »Mjesna zajednica brine o izgledu svih javnih površina u selu, a u ovom

slučaju napravili smo iznimku, pa smo pokosili i privatni posjed. U daljnjem postupku moramo utvrditi tko je vlasnik predmetnoga placa, o tome obavijestiti nadležne službe i tražiti od njih striktnu primjenu zakonskih odredbi, kako bismo preduprijedili moguće negativne posljedice ovakvoga stanja«, kaže za Hrvatsku riječ predsjednik Savjeta MZ Sonta Antun Zlatar.

I. Andrašić

EURO 2008.: HRVATSKA NOGOMETNA REPREZENTACIJA

Stoje: Mladen Petrić, Josip Šimunić, Vedran Ćorluka, Stipe Pletikosa, Niko Kranjčar i Robert Kovač
Čuče: Darijo Srna, Niko Kovač (kapetan), Danijel Pranjić, Luka Modrić i Ivica Olić

U Palači Matice hrvatske u Zagrebu predstavljena monografija o Nesti Orčiću

Kipar koji je zadužio hrvatsku kulturu

Riječ je o velikom kiparu poniklom iz panonske ravnice koji je zadužio hrvatsku kulturu svojim velikim kreacijama, uključujući i brojna konzervatorska djela, rekao je akademik Tonko Maroević

U organizaciji Matice hrvatske i Udruge za potporu bačkim Hrvatima prošlog je petka u Palači Matice hrvatske u Zagrebu predstavljena monografija o kiparu i konzervatoru *Nesti Orčiću*, koju je priredio *Naco Zelić*, a zajednički objavili NIU »Hrvatska riječ« i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

Predstavljanje monografije otvorio je potpredsjednik Matice hrvatske *Stjepan Sučić*, istaknuvši kako su hrvatske ustanove kao što su Hrvatska akademija, Matica hrvatska i Hrvatsko sveučilište na najbolji način integrirale ono najvrednije u našem narodu, a Matica hrvatska i preko svojih ogranaka nastavlja tu tradiciju predstavljanjem osobito značajnih pojedinaca koji su ostvarili velika djela, kao što je i kipar i restaurator *Nesto Orčić*.

Povjesničar umjetnosti i potpredsjednik Matice hrvatske, akademik dr. *Tonko Maroević*, govoreći o Nesti Orčiću rekao je kako je riječ o velikom kiparu poniklom iz panonske ravnice koji je zadužio hrvatsku kulturu svojim velikim kreacijama, uključujući i brojna konzervatorska djela. »Nesto Orčić pripada bogatoj tradiciji zagrebačke škole koju je *Meštrović* trasirao, a *Augustinčić* i ostali podržali, te je svoj raskošni talent i senzibilitet znao potvrditi u svim disciplinama. Glina i bronca, kojom se također bavio, vukla ga je ekspresivnoj liniji što najbolje pokazuju njegove 'Narikače', njegovi križni putovi, kroz koje se provlači ideja stanovite patnje kroz ikonografiju Isusa Krista, prikaz svega onoga što čovjek trpi na zemlji. S druge strane je u modulaciji kamena, poglavito mramora koji je senzualan, sjajan, blistav, znao izvući stanovitno uživanje u materiji, osjećaja punine volumena, mogućnost prepoznavanja vlastite epiderme, jednom riječju svega onoga što nas privlači u kiparstvu«, rekao je akademik Maroević.

SKROMNO; ALI ZNAČAJNO DJELO: »Pred nama je monografija o Nesti Orčiću, jedno skromno, ali značajno djelo. Skromno je po opsegu, a značajno zbog osobe o kojoj govorimo i o kojoj danas mi govorimo. Naravno da je u ovakvom izdanju nemoguće obuhvatiti sve ono bogatstvo što nam ga je ostavio naš veliki akademski kipar, ali za nas je ovo djelo ipak značajno jer je poniklo u gradu gdje je nikao i on, Subotičanin, bački Hrvat *Nesto Orčić*. Ovo je tek maleni doprinos i znak zahvalnosti za to što nam ga je predala i podarila providnost, što nas je proslavio i prešao granicu vremena te ostavio takva djela koja će o njemu, a onda uključivo i o nama, govoriti vrlo jasno i dugo iza nas«, rekao je mons. dr. *Andrija Kopilović* utvrdivši kako je *Nesto Orčić* bio skroman čovjek velike kulture, izuzetne širine srca i nadasve dobrote, koji je živio život čovjeka bačkih ravnica, ali istovremeno i odlučan, jasan, stamen, snažan i ponekad tvrd, čovjek koji se znao nositi s olu-

Mons. dr. Andrija Kopilović, akademik dr. Tonko Maroević, Marija Šercer i autor monografije Naco Zelić

jama vremena i koji je za sobom ostavio most načinjen od vlastitih djela po kojima trajno ostaje u našoj povijesti.

TRI SKUPINE RADOVA: *Marija Šercer*, velika poznavateljica djela Neste Orčića, podsjetila je zagrebačke posjetitelje da je akademsko školovanje oblikovalo Nestu Orčića, nedvojbeno nadarenog umjetnika, u vrsnog

majstora koji se znao iskazati u svim vrstama kiparskog izraza (skulptura, portretna plastika, reljef, plaketa), te da se njegovi kiparski radovi mogu podijeliti u tri skupine. »U prvu skupinu uvrstili bismo djela raznih veličina, intimnih značajki, posvećena molitvama majke i djeteta, djeci i ženskim likovima u raznim stavovima. U drugu skupinu kiparskih radova, zahvaljujući činjenici da je bio vjernik po odgoju i uvjerenju, nalaze se djela s vjerskim obilježjima. Već u 17. godini života imao je neugodna iskustva s komunističkim vlastima jer je zbog ilustracija u nekom katoličkom listu dospio u subotički zatvor. I treću, važnu skupinu radova čine portretne biste među kojima se nalazi pet bista velika bačkih ravnica i jedan reljef«, završila je svoje podsjećanje na velikog umjetnika, kipara i restauratora *Marija Šercer* te naglasila kako se kiparska ostavština Neste Orčića sastoji od šezdesetak radova, od kojih je četrdesetak djela izrađenih u gipsu, bronci i kamenu.

U glazbenom dijelu programa »Ciganske napjeve« *Pabla de Sarasatea* izveli su *Krešimir Ivančić* na violini i *Mario Šoša* na glasoviru, a u prigodi predstavljanja monografije priređena je i manja izložba radova Neste Orčića.

Zlatko Žužić

Vodič do Orčićevih djela

Obrazlažući razloge nastanka monografije, njezin autor *Naco Zelić* je rekao kako mu je želja bila sačuvati spomen na Nestu Orčića, a ujedno kroz monografiju dati jedan vodič do njegovih djela. »O bogatstvu i rasprostranjenosti Orčićevih djela govori i činjenica da izlaskom iz ove Palače, odmah tu na našem Zrinjercu, nailazimo na fontanu 'Gljiva', jednog u nizu restauratorskih radova našeg slavnog kipara«, rekao je *Naco Zelić*.

U Palači Matice hrvatske priređena je i manja izložba radova Neste Orčića

Likovnjaci u Breznici Đakovačkoj

Četvero članova Likovnog odjela HKK »Bunjevačko kolo« iz Subotice sudjelovali su na humanitarnoj umjetničkoj koloniji koja je u subotu 7. lipnja održana u Breznici Đakovačkoj, u organizaciji tamošnjeg Doma za psihički bolesne odrasle osobe. Na koloniji su sudjelovali i slikari iz Slavonskog Broda, Čepina, Osijeka, Đakova, Vinkovaca i Bjelovara. Program su obogatili članovi Literarno-glazbene udruge »Brod« iz Slavonskog Broda, kao i sami korisnici Doma, koji su izveli prigodan program. Članovi Likovnog odjela pozvani su i sljedeće godine biti gostima ove umjetničke kolonije.

Inače, »likovnjaci« su ovoga vikenda pozvani u Daruvar, gdje će na koloniji u povodu proslave Dana grada biti gosti udruge »DA Daruvar«.

»Tamburica Fest-2008« u Deronjama

Najavljen kao prvi svjetski festival tamburaša, »Tamburica Fest-2008«, bit će održan u bačkom mjestu Deronja 27., 28. i 29. lipnja. U natjecateljskom dijelu nastupit će dvadeset tamburaških orkestara iz zemlje i inozemstva. U revijalnom, zabavnom dijelu festivala nastupaju specijalni gosti – *Haris Džinović*, *Ljubiša Stojmirović-Luis* i *Zvonko Bogdan*.

Tijekom festivala bit će organiziran stručni skup etnomuzikologa posvećen tamburaškoj glazbi, izložba tambura, susret graditelja i restauratora tambura, izložba slikarske kolonije, defile fijakera, rally oldtimera od Novog Sada do Deronja, zračni miting iznad sela, regata čamaca Beograda, doček vlaka »Romantika« (Beograd-Novi Sad), folklorni program i natjecanje u kuhanju paprikaša. Osim ovih, predviđeni su i drugi sadržaji vezani za način života i običaje u regiji, prikaz starih zanata, kućanskih vještina...

Glavni medijski pokrovitelji festivala su Radio-televizija Vojvodine i Radio-televizija Srbije. Ovo je prvi veliki zajednički projekt dvaju javnih servisa, koji će u izravnom radijskom i televizijskom programu prenositi natjecateljski dio festivala tijekom sva tri dana.

»Infant« u Novom Sadu

Četnaesto izdanje Internacionalnog festivala alternativnog i novog teatra (Infant), održat će se od 25. lipnja do 3. srpnja u Novom Sadu. Publika će na više gradskih lokacija imati priliku vidjeti ukupno 16 predstava – osam iz naše zemlje i osam iz Švicarske, Rusije, Češke, Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, San Marina i Bugarske. Tematska okosnica ovogodišnjeg festivala je »transmedijalni teatar«. Organizator »Infanta« je Kulturni centar Novog Sada.

Odlažu se »Mikini dani«

Festival tamburaške glazbe »Mikini dani« u Bačkom Bregu neće biti održan u nedjelju 15. lipnja, kako je ranije bilo najavljeno! Iz HKPD »Silvije S. Kranjčević«, koje je organizator festivala, priopćavaju kako se festival odlaže do daljnjeg.

Uspješni na natječaju »Zlatna ribica«

Četvero učenika iz Vojvodine postigla su lijep uspjeh na natječaju literarnih i novinarskih radova »Zlatna ribica«, kojega je petu godinu zaredom raspisala Hrvatska matica iseljenika – podružnica Rijeka. Kao prvonagrađeni u svojoj uzrasnoj skupini najuspješniji su bili: *Gordana Cvijin* (12 godina) iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice (rad na temu »Za mene je srića«; učiteljica mentorica *Jasna Peić Gavran*) i *Dalibor Bošnjak* (14 godina) iz Novog Slankamena (rad na temu »Uspomene«).

U dvama različitim dobnim skupinama, drugu nagradu osvojilo je dvoje učenika OŠ »Matija Gubec« iz Donjeg Tavankuta: 10-godišnji *Igor Gurinović* s radom na temu »Za mene je srića«; (učiteljica mentorica: *Slavica Ivković Ivandekić*) i *Martina Buljović* (13 godina) s radom na temu »Uspomene« (učiteljica mentorica *Marica Skenderović*).

Natječaj »Zlatna ribica« namijenjen je učenicima hrvatskih dopunskih škola, te učenicima koji u inozemstvu sudjeluju u drugim oblicima organiziranog učenja hrvatskog kao materinskog jezika. Ovaj je natječaj

poduprlo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. U natječaju je ove godine sudjelovalo 350 učenika iz 17 zemalja svijeta. U povjerenstvu je, između ostalih, bila i *Ljubica Kolarić-Dumić*, poznata i priznata pjesnikinja rodom iz Kukujevac.

Glavna nagrada Branku Ištvančiću

Kratki film »Fair play« autora *Branka Ištvančića* pobjednik je premijernog izdanja Filmmoba, festivala kratkih filmova snimljenih mobitelom, održanom 7. lipnja u Poreču. Filmčić je snimljen u jednom kadru, u Sarajevu ove godine, a kao temu svog uratka Ištvančić je u prijava za festival naveo jednu loptu, jednu rijeku i jedan grad u neprestanoj igri, dok je dojam upotpunio odličnom glazbom. Film »Fair play«, koji traje 55 sekundi, možete pogledati na autorovim web stranicama www.istvancic.com

Na natječaj je stiglo 30-ak filmića, a organizatori su 7. lipnja u gradskome kinu u Poreču publici prikazali njih 23. U žiriju su bila ugledna imena filmske struke – filmski kritičar i autor brojnih filmova *Elvis Lenić*, montažer i redatelj s inozemnim iskustvom *Željko Bobanović*, te fotograf i snimatelj *Andi Bančić*, inače djelatnik Pučkog učilišta i član istarske skupine Sikuti Machine. Festival je osmislila i u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem organizirala porečka udruga mladih USB.

HAZU dobiva knjižnicu

Zagrebački gradonačelnik *Milan Bandić* obišao je prošloga tjedna novouređenu zgradu buduće knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na Strosmayerovom trgu, piše HRT. U njoj je prije bio smješten kemijski laboratorij, a smještena je odmah iza Palače HAZU-a. Obnova zgrade, u koju će na 3500 četvornih metara biti smješteno 400 tisuća svezaka knjižničkog fonda HAZU-a, počela je 2004. godine, a otvorenje se očekuje početkom iduće godine. Ukupno uređenje stoji 40 milijuna kuna i financirano je iz državnog proračuna. Autori projekta su akademici arhitekti: *Milan Begović*, *Ante Vulina* i *Velimir Najdhart*. Kada bude otvorena, bit će to druga po veličini knjižnica u Hrvatskoj, odmah iza Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Goran Kujundžić, akademski slikar-grafičar

Intimno propitivanje likovne problematike

*Crtež je ono što me je oduvijek fasciniralo pa sam se zadržao na crtačkim tehnikama * Za mene je umjetničko djelovanje jedno intimno propitivanje likovne problematike kojom se bavim, i na neki način upoznavanje samog sebe * Nadam se da ću u skorije vrijeme imati više vremena za rad i konačno se na neki način prezentirati javnosti*

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Fasciniran ornamentom:
Goran Kujundžić

Iako je akademski likovni umjetnik s mjestom rođenja u Subotici, u kojoj je završio osnovnu i srednju elektrotehničku školu, *Goran Kujundžić* (1976.) je malo poznat ovdašnjoj javnosti. Možda je razlog tome to što je nakon završene Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu (gdje je na smjeru grafike diplomirao u klasi profesora *Miroslava Šuteja*) stečeno znanje usmjerio ponajprije na pedagošku djelatnost, »zapoštevši« vlastito stvaralaštvo. Naime, nakon studija, 2003. preselio se u Osijek, gdje se zapošljava u jednoj osnovnoj školi. Trenutačno radi u Školi za tekstil, dizajn i primijenjene umjetnosti u Osijeku i kao vanjski suradnik na tamošnjem Učiteljskom fakultetu, gdje predaje likovnu kulturu s metodikom. Živi u mjestu Darda s obitelji, otac je dvoje djece.

Koji su motivi bili presudni da upišeš ALU u Zagrebu, što ti je pošlo za rukom 1999. godine? Kako si se pripremao za prijamni?

Glavni »krivac« što sam upisao akademiju u Zagrebu je slikar i likovni pedagog *Stipan Šabić*. S dvadeset sam godina krenuo na likovnu sekciju HKC »Bunjevačko kolo«, gdje sam htio nešto crtati – kada već znam crtati, no, nakon

susreta sa *Stipanom Šabićem* sve je dobilo drukčiju i ozbiljniju dimenziju. On mi je natuknuo takvu mogućnost i pomogao da se cijela ta ideja realizira. U nekim trenucima, kada sam bio spreman odustati od pripremanja za akademiju, on me je svojom ustrajnošću uspio zadržati na tome putu. Također mi je puno pomogao i u likovnom razvoju, tj. da se na pravi način pripremam za prijamni ispit.

Za prijamni sam se ozbiljnije počeo pripremati tek tri mjeseca prije upisa. To je, inače, malo vremena za pripreme, no, ja sam tada imao dovoljno slobodnog vremena za intenzivniji rad. Isto tako sam imao veliku pomoć prijatelja, koji su rado pozirali, i nikada nisam radio sam. Pripremao sam se zajedno s prijateljem *Sanjinom Spasojevićem*, te smo uvijek mogli porazgovarati o tome što radimo. Analiza i kritika su bitni za bolje razumijevanje osobnog rada.

Kojim se temama baviš i u kojim tehnikama realiziraš svoje radove? Kao umjetnik, stvaraš li trenutačno?

Unatoč tome što sam akademski slikar-grafičar, niti slikam niti izrađujem grafike. Crtež je ono što me je oduvijek fasciniralo pa sam se zadržao na crtačkim tehnikama: olovka, tuš i pero, drvene bojice.

Što se motiva tiče, često sam se divio ornamentu – grčki, keltski, arapski i drugi, no, on je gotovo isključivo u funkciji drugih predmeta, uglavnom arhitekture. Tako sam krenuo u izučavanje ornamenta kao samostalne likovne vrijednosti. Trenutačno se time bavim, no, imao sam jednu veću pauzu u radu nakon završetka akademije, i bilo je poprilično teško ponovno se aktivirati i uopće otkriti što želim raditi.

Koji su umjetnici presudno utjecali na tvoj izričaj? Što nastojiš poručiti svojim djelima?

Tijekom studiranja moj je rad bio vrlo blizak europskoj grupaciji umjetnika pod nazivom Nove tendencije. Oni su stvarali tijekom 60-ih godina prošlog stoljeća i Zagreb je na neki način bio centar tih zbivanja zbog izložbi, koje su pri-

ređivane i broja hrvatskih umjetnika, koji su na njima sudjelovali. Ovdje je pripadao i *Miroslav Šutej*, profesor u čijoj sam klasi diplomirao. Jedna od karakteristika ove umjetnosti bila je čistoća izričaja i geometrijski pristup djelu.

Što se tiče razmišljanja o biti umjetnosti, veliki je utjecaj na mene imao švicarski umjetnik *Paul Klee*. No, ne bih se ograničavao na jedan oblik umjetnosti, jer svaki izričaj daje nešto kvalitetno za umjetnost i uvijek se može pronaći nešto za problematiziranje i ispitivanje.

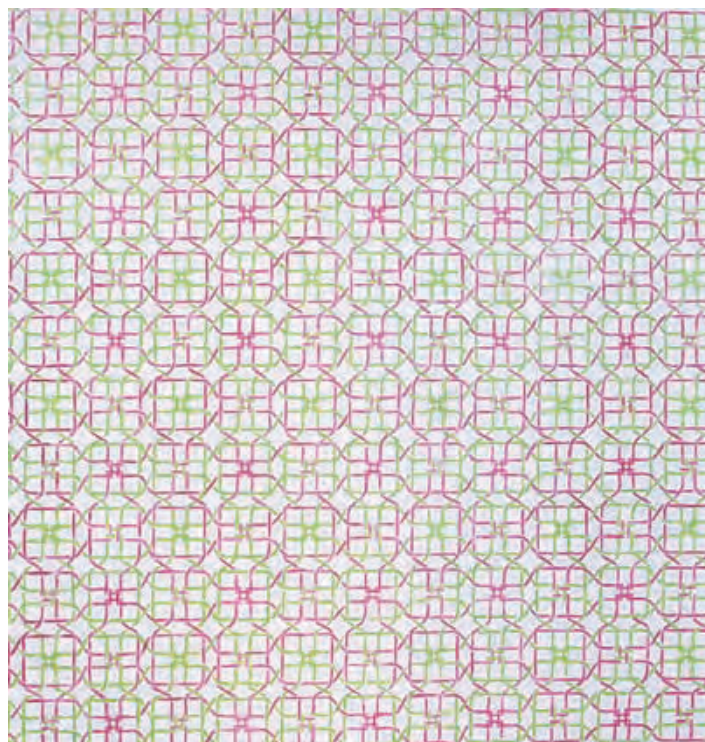
Što se tiče poruke, svojom umjetnošću zaista ništa ne nastojim poručiti. Za mene je umjetničko djelovanje jedno intimno ispitivanje likovne problematike kojom se bavim, i na neki način upoznavanje samog sebe.

Skupno si izlagao u – Osijeku, Vinkovcima, Zagrebu, Velikoj Gorici, Pečuhu i Subotici, ali nisi imao samostalnu izložbu. Koji su razlozi toga i planiraš li se samostalno predstaviti u neko skorije vrijeme?

Samostalnu izložbu sam trebao imati 2003. godine u Zagrebu u Galeriji Studentskog centra (SC), no, zbog određenih razloga sam odustao od nje. Prošle, 2007. godine, imao sam jednu manju samostalnu izložbu u Pečuhu, u Mađarskoj. Naravno, volio bih se predstaviti i na nekoj većoj izložbi, ali tek kada budem zadovoljan s onim što trenutačno radim. Proces likovnog rada treba biti jedna zao-kružena cjelina, a ja još nisam došao do te faze.

Uposlen si u Školi za primijenjenu umjetnost u Osijeku. Kaži nam nešto više o svojem poslu, kao i samoj školi?

Za razliku od osnovne škole gdje sam radio dvije godine, u Školi za tekstil, dizajn i primijenjene umjetnosti je vrlo ugodno raditi. Predajem predmete ilustraciju i crtanje i slikanje na odjelu grafičkog dizajna. Radim s malim skupinama učenika koji su uglavnom talentirani, a školu su upisali bez »prisile« roditelja. Odnos učenika i nastavnika je na drukčijoj razini

Crtež 3: drvene bojice, 100x70cm, 2007.g.

u odnosu na neke druge srednje škole. Komunikacija je slobodnija i manje formalna. Nastavni programi škole su vrlo kvalitetni, pa učenik koji želi nešto naučiti to doista može i postići. Škola ima, osim usmjerenja za grafički dizajn, i usmjerenja za slikarski dizajn, kiparski dizajn, dizajn unutrašnje arhitekture i dizajnere odjeće.

Nagrade

Goran Kujundžić je dosad nagrađivan dva puta: osvojio je 1. mjesto na izložbi studenata Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu na temu Pasijska baština, kao i Nagradu ALU za izuzetan uspjeh tijekom studija i diplomskog rada.

Budući da radiš kao likovni pedagog, što bi poručio mladima koji žele upisati likovnu akademiju?

Tijekom rada u školi i tijekom studiranja zapazio sam da je talent ono što je dano i što uvelike pomaže u ostvarivanju nekih želja i ciljeva

Crtež 1: tuš, kist i pero, 70x100cm, 2004.g.

u životu, ali često se događalo da oni manje talentirani svojim trudom, radom i upornošću prestignu one talentirane i postignu na neki način veće uspjehe u životu. Stoga je preporuka da se istinski treba

usmjeriti na ono što se želi, pa će na taj način i svaki cilj biti bliži ostvarenju.

I za kraj, koji su ti profesionalni planovi?

Većih planova nemam, trenutačno

sam zadovoljan što uopće nešto stvaram i povremeno izlažem. Nadam se da ću u skorije vrijeme imati više vremena za rad i konačno se na neki način prezentirati javnosti. ■

Festival europskog filma na Paliću od 19. do 25. srpnja

Osam programskih cjelina

Festival europskog filma na Paliću, jedan od najznačajnijih filmskih festivala u regiji, bit će održan od 19. do 25. srpnja, pod sloganom »Feel, Reflex, Relax«, najavili su organizatori. Osim glavne natjecateljske selekcije, program festivala čine i programske cjeline »Paralele i sudari« i »Mladi autori Europe«, kao i hommage dobitnicima festivalske nagrade »Aleksandar Lifka«. Ove godine bit će prikazani i ciklusi novog mađarskog i izraelskog filma, dječjeg i ekološkog filma. Organizatori su, zasad, najavili dva filma koji će biti prikazani u glavnom natjecateljskom programu – rusko ostvarenje »Rusalka« *Ane Melikjan* i »Garaža« u režiji *Leonarda Abrahamsona* iz Irske.

Direktor Festivala europskog filma Palić je *Radoslav Zelenović*, prvi čovjek Jugoslovenske kinoteke, dok je izbornik natjecateljskog programa i ove godine *Nikolaj Nikitin*, glavni urednik i izdavač renomiranog njemačkog filmskog magazina »Schnitt« i jedan od izbornika Berlinskog filmskog festivala. Filmovi će se natjecati za već tradicionalne nagrade festivala – Zlatni toranj za najbolji film, Palički toranj za najbolju režiju, kao i za Specijalnu nagradu žirija. Najbolji film iz programa »Paralele i sudari« izabrat će međunarodni žiri kritike, dok će najbolji film u selekciji »Mladi autori Evrope« dobiti nagradu Underground Spirit.

Tradicionalno, bit će uručene dvije nagrade »Aleksandar Lifka« (stranom i domaćem autoru) za doprinos europskoj kinematografiji.

Izborom najkvalitetnijih ostvarenja suvremene europske kinematografije i gostovanjem renomiranih glazbenih bendova koji ne pristaju na kompromis, Festival europskog filma Palić 2008. (koji ove godine doživljava svoje petnaesto izdanje) ispunit će svoju »humanističko-emancipatorsku misiju boreći se za autonomnost suvremenog čovjeka u carstvu globalne kulturne industrije«, poručuju organizatori.

Poznat dobitnik nagrade Underground Spirit

Prvi dobitnik nagrade Underground Spirit, koja se dodjeljuje u selekciji »Mladi autori Evrope«, je *Francois Jacques Ossang*, francuski sineast, pjesnik i jedan od posljednjih punk kavaljera. U okviru spomenutog programa publika će imati priliku premijerno u Srbiji vidjeti njegove filmove »Le Trésor des îles chiennes«, »Docteur Chance«, »Silencio« i »Ciel Eteint!«. *Francois Jacques Ossang* će ujedno biti gost ovogodišnjeg festivala, a publika će kroz razgovore moći saznati više o njegovim nesvakidašnjim filmovima.

D. B. P.

Aleksandra Kardum, »Spavaš li?«, Disput, Zagreb, 2007.

Između zbilje i snova

Čitati ovaj roman znači pokušati uspostaviti mostove između zbilje i snova, naći odgovore na pitanja o podnošenju stvarnosti, razmišljati o nesrećenicima, žrtvama i krvnicima

Piše: Đurđica Stuhleirer

Splićanka Aleksandra Kardum u književnosti se javila 2005. romanom »Ono što sam preživjela«, predstavljajući se kao autorica koju će se morati čitati pozornije nego mnoge druge spisateljice. Ili, kako je to rečeno prilikom njezina predstavljanja – »njezin je dolazak bio uvelike s onom stripovskom krilaticom – došla je tiho i ušla u legendu.«

Iako je za mjesto među legendama još rano, ostaje činjenica da je i svojim drugim romanom potvrdila kako smo bili u pravu, prepoznajući u mnogo čemu posebnost njezina štiva. Jednostavnost i svojevrсна lakoća kojom govori o teškim temama, tanka a opet čvrsta nit što povezuje svjetove i ljude te ženski pogled na događaja poput osвете, rata i krvi potvrđuje kako je riječ o autorici čija djela svakako vrijedi čitati.

Ratovi su česta inspiracija mnogim umjetnicima, pa stoga i svaka književnost ima pisce koji su o potocima krvi i suza pisali na svoj način. U novijoj književnosti podosta je djela koji govore o ratu u Bosni, a među najznačajnijim autorima svakako je Josip Mlakić. No, oni koji pišu o toj temi mahom su muškarci i njihovo viđenje rata uglavnom daje jednu sliku i tumačenje, često nerazumljivo ženskom uhu. Upravo stoga roman »Spavaš li?«, Aleksandre Kardum, budi pozornost svih onih koji žele vidjeti i čuti drugu stranu. Rat promatran očima žene u ovom štivu nudi svoju interpretaciju po kojoj se »ratovi vode oko okota, oko poroda, rađanje je politički čin, majčinstvo je mobilizacija, a ratno silovanje – tomu smo žalosno svjedočili – gestrateško oružje«.

POSILIJEKATNA BOSNA: Radnja ovog romana zbiva se u Bosni 1997. godine, kada su ratni ožiljci tek počeli zacjeljivati, a čovjek se, u svojoj novoj snazi, ponovno počeo vraćati snovima. Autorica nam stoga nudi »san o pravednosti, o redu, nevini san dvanaestogodišnje djevojčice« kao i snove »iz kojih spavači bivaju naprasno probuđeni.« Pitanje »Spavaš li?« nije tek naslov, već pitanje što ga spisateljica upućuje čitatelju i njegovoj spremnosti da se suoči s postavljenim problemom, nimalo lakim niti jednostavno rješivim. Čitati ovaj roman znači pokušati uspostaviti mostove između zbilje i snova, naći odgovore na pitanja o podnošenju stvarnosti, razmišljati o nesrećenicima, žrtvama i krvnicima.

Čitajući o ratu u Bosni, sjećajući se i onog svjetskog, ali i sluteći još mnoge druge ratove

Aleksandra Kardum

koji će se voditi diljem svijeta, čitateljima ne preostaje ništa drugo nego da se, baš poput spisateljice, pretvore u promatrače. Najzahvalnija je to uloga jer motriti znači živjeti a ne sudjelovati, tek iščekujući sve moguće posljedice koje neumoljivo dolaze poslije ratova. Djelo znakovita naslova prepušta nas tako življenju sa zatvorenim očima dok je to još moguće, kao i iščekivanju strašnih istina koje nas ionako vrebaju negdje na kraju ratne priče.

Stoga su i više nego ilustrativne riječi Jurice Pavičića iz pogovora knjige:

»Roman Aleksandre Kardum prepun je žena koje se nijemo nose s posljedicama: liječnica koje vidaju štetu, emigrantica, napastovanih, osiroćelih, onih koje skrbe o upropaštenim muževima, nesrećenicim pacijentima. Pritom rat u prozi Aleksandre Kardum funkcionira kao rupa u sredini slivnika. On je u središtu, sve uvire k njemu i sve je njime uvjetovano, ali njega samog nema, on je rupa, odsutnost,

nešto što se nijemo podrazumijeva i o čemu se šuti. O njemu, naime, govori jedino tuđin – nijem, neupućen, odveć racionalan stranac.«

RAZVODNJAVANJE PROZE: Upravo u tim slojevima naziru se i slabiji dijelovi ove proze. Promatrač rada pripovjedača pa se ponekad i vrlo dojmivi događaji razvodne u prepričavanju. Pripovjedačka snaga na nekim je mjestima slabija pa su ti dijelovi nerazumljivi ili se čine nepotrebnim, posebice oni koji oživljavaju legende ili navode zapise djevojčice iz onog prošlog rata. Mirnoća kojom autorica govori o onome o čemu je i inače teško govoriti, možda će biti neshvatljiva čitatelju koji očekuje uobičajenu sliku rata i ratnih zbivanja. Aleksandra Kardum u zamjenu će ponuditi nešto drugo, mogućnost doživljaja rata kao straha, tjeskobe i besmisla koji ne vodi ničemu.

Nakon čitanja ovoga romana morat ćemo se složiti s riječima već spomenutog publiciste Jurice Pavičića koji je pogovor o romanu zaključio riječima:

»'Spavaš li?' Aleksandre Kardum nije laka knjiga. Riječ je o gustom, složenom romanu koji zahtijeva brižljiva i uporna čitanja, čitanja koji je spreman začepkati dalje. U slučaju 'Spavaš li?' taj se napor izdašno uzvraća.« ■

Jezični savjetnik

Je li gol postignut iz ofsajda?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Kako je u Hrvatskoj sve u znaku crvenih i bijelih kockica, a nogometno je ludilo zavladao Europom, pozabavit ćemo se športskim nazivljem. Tudice su česte u jeziku, a možda se najčešće rabe u računalnom i športskom nazivlju.

Nogometni termin »off side«, na prostorima bivše države, pisan i izgovaran u oblicima »opsajd« ili »ofsajd« engleskoga je podrijetla i njime se označuje igrač koji se našao u nedozvoljenoj poziciji. Ova je riječ zamijenjena hrvatskom riječju *zaleđe* i moglo bi se reći kako je zaživjela u jeziku. U športskim se emisija rijetko može čuti riječ »opsajd«, ali što je s mnogim izrazima kao što su tie-brak, time-aut, play-off?

Nije teško zaključiti da su sve navedene riječi tudice, a uz malo razmišljanja i minimalno poznavanje engleskoga jezika lako je za navedene riječi pronaći hrvatske zamjene.

Izraz time-aut znači stanku, odmor ili predah, vrijeme u kojem igrači ne igraju, nego je igra prekinuta. Od svih navedenih riječi *predah* se čini najsveobuhvatniji jer u svome značenju zamjenjuje riječi odmor i prekid igre, a igrači se u prekidu igre odmaraju.

Često se, ukoliko pratimo košarku, može čuti riječ play-off. Poznavateljima ovoga športa, koji je ne tako davno bio jednako popularan kao i nogomet, jasno je da se govori o nizu utakmica kojima se odlučuje o pobjedniku prvenstva. Riječ *doigravanje* dobro je zamijenila engleski izraz i pronašla svoje mjesto među poklonicima ovoga športa.

U jednoj od davnih emisija »Milijunaša« pitanje za milijun kuna glasillo je: »Kako se točno piše naziv poznatoga teniskog turnira?«. Bila su ponudena četiri, vrlo slična, odgovora. Natjecatelj je dvojio, no ipak nije smogao hrabrosti te je odustao. Točan je odgovor bio Roland Garros. Ono što nas muči nije pisanje naziva teniskog turnira, nego niz tudica koje možemo čuti pratimo li teniski susret. Televizijski će komentator zasigurno nizati izraze engleskoga podrijetla kao što su: break, forhend, tie-break... Ukoliko čitamo novinsko izvješće, neke ćemo izraze vidjeti u etimološkom obliku (break), dok će druge biti napisane prema izgovoru (forhend).

Izraz tie-break se toliko udomaćio da će biti iznimno teško iskorijeniti ga. Što taj izraz zapravo znači? Dolazi od dviju engleskih riječi, engleski »tie« znači *neodlučeno*, a »break« znači *razbiti, slomiti, prekinuti*... Kako bismo bolje razumjeli o čemu je riječ, trebali bismo znati ponešto o teniskim pravilima. Dakle, tie-break se igra ukoliko je rezultat u izjednačen 6:6, a pobjednik seta je onaj koji pobijedi u tom sedmom gemu. Pokušalo se ovaj izraz zamijeniti odgovarajućim hrvatskim zamjenama. Neke od njih su: doigravanje, završnica, razigravanje... Značenjski bi najbliža riječ bila *razigravanje*.

Iz navedenih je primjera razvidno da je lako ustaljene engleske izraze zamijeniti hrvatskima, ostaje samo pitanje: Zašto to nevoljko činimo?

Povijest hrvatskog jezika

Razdoblje od 1990. do danas

Devedesetih godina prošloga stoljeća Hrvatska se država osamostila. Ova politička promjena i osamostaljenje uveliko je utjecalo na jezik. Težnja za jezičnom čistoćom hrvatskoga jezika, koja je posebno došla do izražaja za vrijeme romantizma i koja se uz velike napore i protivljenja očuvala tijekom devetnaestoga i dvadesetoga stoljeća, sada se mogla nesmetano razvijati.

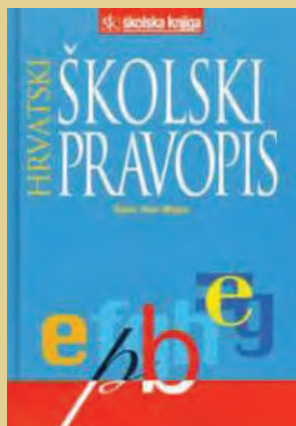
NORMATIVNI RJEČNICI: Devedesetih godina izlaze normativni priručnici kojima se želi standardizirati jezik. Godine 1990. ponovno je objavljen, kao pretisak poznatog londonca, »Hrvatski pravopis« trojice autora *Babića-Finke-Moguša*. Od tada je do danas izišlo šest izdanja toga pravopisa. *Vladimir Brodnjak* 1991. godi-

ne objavljuje »Razlikovni rječnik srpskoga i hrvatskoga jezika«. Iste je godine svjetlo dana ugledao i prvi jednojezični rječnik *Vladimira Anića* »Rječnik hr-

vatskoga jezika«. Nakon tog, priručnog izdanja, izišlo je još nekoliko dopunjenih. Kako su mnoga jezična pitanja ostala otvorena, a jezikoslovci se ni danas ne mogu složiti, objavljeni su pravopisi drugih autora. *Vladimir Anić* i *Josip Silić* 2001. objavljuju »Pravopis hrvatskoga jezika«, a prošle je, 2007., izišao pravopis mladih i liberalnijih jezikoslovaca u izdanju Maticе hrvatske. Autori su tzv. Matičina pravopisa *Krešimir Mićanović*, *Ivan Marković* i *Lada Badurina*. Ovaj je pravopis oporba pravopisu *Babić-Finke-Ham-Moguš* i kao što se očekivalo izazvao je mnoge polemike. Navedeni se pravopis odmah okarakteriziralo kao »pravopis koji će lomiti koplja« ili »priručnik koji ide trećim putem«. Razlike između »Hrvatskoga pravopisa« autora *Babića-Finke-Moguša* i Matičina teško je pobrojiti. Ono što su prvi uveli kao normu, drugi negiraju, tako npr. prema Matičinu pravopisu redni se brojevi pišu bez točke, a isto je i s godinom i mjestom izdanja. Možda najčešće spominjana razlika je u pisanju *ne ću/neću* i *pogrješka/pogreška*. Matičin pravopis preporuča neću i pogreška. Iako ovo pitanje nije od životne važnosti, bilo bi nužno konačno normirati jezik i uvesti jasna pravila. Kada će se to dogoditi i tko će o tome odlučiti teško je reći.

ZAKON O JEZIKU: Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa dalo je preporuku, za uporabu u školama, »Hrvatskom školskom pravopisu« čiji su autori *Babić-Ham-Moguš*. Preporuka naravno nije zakon iako se u jezičnim krugovima sve češće čuje želja za izricanjem zakona o hrvatskome jeziku. U organizaciji Hrvatskoga kulturnoga vijeća na tribini »Treba li nam zakon o hrvatskome jeziku?« o ovome su problemi govorili akademik *Dalibor Brozović*, akademik *Stjepan Babić*, ravnatelj Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« *Tomislav Ladan* te predsjednik Hrvatskoga kulturnoga vijeća *Mrvoje Hitrec*. Akademik *Stjepan Babić* je rekao: »Hrvatsko je filološko društvo na svojoj godišnjoj skupštini zaključilo da podnese prijedlog Vladi RH koja bi inicirala donošenje zakona o upotrebi hrvatskoga jezika ili zakon o hrvatskom jeziku«.

Svi mi kojima je jezik struka željno iščekujemo zakon o hrvatskome jeziku koji bi, konačno, uveo red i razriješio jezična pitanja, ali i zaštitio hrvatski jezik od nekritičkog prihvatanja anglizama.

Seminar za vjeroučitelje u Somboru

Svjedoci i navjestitelji evanđelja

U prošlu subotu, 7. lipnja, u župi Presvetog Trojstva održan je seminar za vjeroučitelje. Na seminaru je sudjelovalo dvadeset vjeroučitelja iz Subotičke biskupije i iz Srijema. Prvi ovakav seminar održan je u Subotici, i poslije toga dva puta u Somboru, te spada u ciklus seminara predviđenih kao trajno obrazovanje za vjeroučitelje školskog vjeronauka. Tema je bila »Stručnost i osobnost vjeroučitelja u vjeri«.

Domaćin i profesor katehetike na TKI preč. *Josip Pekaović* na samom je početku sudionike uveo u tematiku i problematiku današnje škole, govoreći o važnosti vjeronauka, istaknuvši važnost vjeroučitelja. Borba oko udžbenika je jedan od problema na koje je preč. Pekaović ukazao i istaknuo kako je važan moment stručnost i spremnost svakoga vjeroučitelja u promjenama vremena i promjenama problema, te pripremljenost i osposobljenost djeci u školama u Bačkoj, Srijemu i Banatu, dati odgovore na životne probleme i pitanja. To je smisao rada vjeroučitelja i smisao njihova okupljanja.

Seminar su činila dva temeljna predavanja. Prije podne je predavanje održao profesor dr. *Josip Ivanović* na temu »Vjeroučitelj – stručna i kompetentna osoba«. On se u svom predavanju dotaknuo problematike škole i nužnosti vjeroučitelja da bude dobar teolog, poznavatelj Svetog pisma, nauka i povijesti Crkve i nužnosti biti dobar pedagog i metodičar. Naveo je razloge zbog kojih vjeronauk mora poštivati sve principe koje škola nameće i ujedno zadovoljiti potrebe zbog kojih svaki vjeroučitelj prima poslanje od Crkve, odnosno biskupa, jer je vjeroučitelj svjedok u ime Crkve.

Poslije predavanja radilo se u skupini u kojoj su vjeroučitelji – animatori predstavili praktičan rad obrađujući nekoliko tema predviđenih nastavnim planom i programom, koristeći se pri tom različitim metodama.

U poslijepodnevnom satima predavanje na temu »Duhovna zrelost vjeroučitelja« održao je p. *Bernardin Vizmeg*. On je uz iskustvo pojedinih značajnih mislilaca kršćanske duhovnosti, a na poseban način velikog nadbiskupa *Karla Marije Martinija*, govorio o dimenziji onoga koji naviješta vjeru, koji je svjedoči i živi.

Iza toga je vjeroučiteljima ponuđena meditacija u kojoj je tema bila poslanje kršćana i molitva za ono što ih u svijetu, a za vjeroučitelja konkretno u školi, očekuje. Svatko je dobio mogućnost određenom karakteru djeteta pokušati dati vrlo konkretan odgovor na njihove probleme.

Na kraju seminara je ostavljen prostor za zajedničku analizu dana, zaključke, prijedloge i sugestije. Osvrnuvši se na protekli dan, zaključeno je da je ovo bio veoma uspješan seminar, s jednom zamjerkom, da je trajao prekratko.

Z. Gorjanac

Susret ministranata u župi Srca Isusova u Tavankutu

Lijepo iskustvo za mlade

Susreti ministranata uvijek predstavljaju lijepo iskustvo za mlade, koji u takvim prigodama imaju mogućnost međusobno se upoznati, družiti i naučiti nešto novo o ministrantskoj službi.

Domaćin ovogodišnjeg susreta ministranata bila je župa Srca Isusova, gdje se prošle subote okupilo oko stotinu ministranata. Na susretu su, osim Tavančućana, nazočni bili župnici i ministranti subotičkih župa: Marije Majke Crkve, sv. Roka i sv. Terezije, kao i župa iz Đurđina, Bikova i Starog Žednika, te iz Sonte, Bača i Plavne. Također su tu bili i maturanti subotičkog sjemeništa.

U župnoj crkvi održana je svečana sveta misa, tijekom koje je prigodnu propovijed održao vlč. *Marijan Vukov*, koji je trenutačno kapelan u Adi. U svojoj propovijedi nastojao je ministrantima pojasniti značaj ministrantske službe, naglašavajući važnost međusobne povezanosti i prijateljstva, te istinske nakane da se doprinese ljepoti slave Božje. Govoreći o potrebi za duhovnim zvanjima, što je, između ostalog, jedan od bitnih motiva ovih susreta, podsjetio se svojih ministrantskih dana, koji su urodili svećeničkim pozivom. Mismo slavlje uljepšali su zvuci tambure vlč. *Franje Ivankovića* i pjesma ministranata.

Nakon svete mise, u crkvi je priređen kviz u kojem su sudjelovali predstavnici svih župa. Kako su na pitanja u svezi s ministrantskom službom odlično odgovarali, žiri je znanje nagradio i prigodnim darovima.

U župnom su dvorištu poslije kviza, zbog najavljene kiše, užurbano počele pripreme za nogometni susret. Kako su nogometaši bili ministranti različitih dobi, podijelili su se u dvije skupine i lopta se ubrzo kotrljala po travnjaku. Bodrenje navijača sa strane je pomagalo, a ugodni miris gulaša, koji se pripremao za zajednički objed, bio je samo dodatni poticaj da se što bolje odigra i tako veselije blaguje.

M. Matković

PRAVA LJUBAV NIKAD NE PRESTAJE! ZA BUDUĆNOST CRKVE I NARODA

**Svečana proslava obljetnica vjenčanja
u crkvi sv. Roka, 15. lipnja 2008. u 9 sati**

POZIV BRAČNIM PAROVIMA

Srdačno pozivamo sve koji slave sljedeće obljetnice braka:

5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50!

Oni koji su već proslavili 50. obljetnicu braka mogu dolaziti na slavlje svake godine. Dakle, očekujemo i one koji slave 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65... obljetnicu braka.

NA SLAVLJE SU POZVANI svi koji slave navedene obljetnice braka a vjenčali su se u crkvi sv. Roka ili sada žive na području te župe kao i svi koji dolaze u tu crkvu bez obzira kojoj župi teritorijalno pripadaju.

Molimo sve koji spadaju među navedene slavljenike i žele sudjelovati u ovom slavlju da se jave u župni ured sv. Roka bilo osobno, bilo na tel. 554-896.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Sveto pismo, dobrota i ljubav nisu uzaludni

Božja pedagogija s čovjekom

Danas je pred nama jedan velikan Katoličke crkve: sveti Antun Padovanski. Putovao sam puno i jedva sam našao crkvu bez njegova lika – slike ili kipa. Svakako je istina da je teško govoriti koji je svetac veći, da je to čak neukusno. Svaki je svetac velik u Bogu. Ali govoriti o tome koji nam je svetac bliži i ne treba jer to i sami osjećamo. Tko ne poznaje svetog Antuna? Moram reći, malo tko ga poznaje, ali ga svi znamo po zagovoru, molitvi i štovanju. Njegov blagdan me potiče da razmišljamo o pojavi svetaca – zagovornika – u našem životu i da jasno shvatimo da nisu od nas štovani drugačije nego samo kao vjerni vršitelji volje Božje i uzori koje valja nasljedovati. Na svetost je pozvan svatko tko je kršten u Isusu Kristu, a sveci su dokaz da je to moguće.

Čovjek živi od vjere. Vjeru u njemu bude i jačaju argumenti, riječi koje se potvrđuju u stvarnosti, životi koji svjedoče. Da bi vjernicima bilo olakšano vjerovati riječima Svetog pisma, Katolička crkva je svaki dan u godini obilježila nekim od svetaca, mučenika ili proroka, u čijim je životima bilo vidljivo kako doista Božja riječ daje ono što obećava. Sveci su oživotvorenje Božjih riječi, oni su jasna slika kakvi možemo biti ako pođemo za Isusom iz Nazareta, oni su snaga koja privlači, oni su pomoć koja nam se pruža, oni su prijatelji ljudi i osobito vjernika. Tako kršćani svaki dan imaju sveca prijatelja koji ih želi uzeti za ruku, ispričati im svoj život i što mu je donijelo povjerenje u Isusa Krista, moliti za njih i pomoći da pođu za Isusom.

SVECI ZAŠTITNICI: Među svecima u crkvenoj godini ima manje i više poznatih. Postoje oni koje ljudi zazivaju za razne prilike, koji su zaštitnici raznih zvanja, staleža i poslova. Za sv. Josipa se kaže da je čuvar kuća i obitelji, za sv. Antuna Pustinjaka da blagoslivlja domaće životinje, za sv. Franju da je zaštitnik prirode, za sv. Tomu da je zaštitnik i zagovornik učenjaka, studenata i profesora. Radnici odabiru sv. Josipa za svoga zagovornika, sv. Kristofor je zaštitnik putnika, anđeo Rafael bolesnika, sv. Kamillo je zaštitnik liječnika i medicinskog osoblja, sv. Florijan vatrogasaca, sv. Juraj vojnika. Mnoge svece su odabrali pojedini gradovi i sela za svoje zaštitnike, s njima ti gradovi putuju kroz generacije svoje povijesti. Kao veliki zaštitnik Dubrovnika pokazao se sv. Vlaho ili sv. Blaž, zaštitnik grada Splita je Dujam, drugi sveci su patroni sela i gradova.

Ima, pak, svetaca koje svi ljudi osobito časte i od njih traže pomoć. Bilo bi zanimljivo istraživati zašto se ljudi, primjerice, osobito utječu sv. Antunu Padovanskom. Jedni kažu kako im je uvijek pomogao kad su nešto izgubili, osobito ključ ili neku drugu stvar. Drugi kažu kako im je pomogao kad su bili siromašni, da im je darivao pomoć poput sv. Nikole, zaštitnika mornara i siromašne djece. Treći kažu kako im je taj svetac osobito mio, a da ni sami ne znaju reći zašto. U zemaljskom životu sv. Antun doista nije bio pronalazač izgubljenih stvari, nije bio ni Karitasov radnik ni član Crvenog križa ili neke dobro-

Očito je da Bog voli čovjeka i čezne natopiti zemlju mirom, blagostanjem, povjerenjem. Molitva, sveta misa, Sveto pismo, dobrota i ljubav nisu uzaludni, sveci i razna mjesta na zemlji su svjedoci toga. Bog čuje naše molitve, rado ih uslišava, ali najprije tako da dolazi on k nama, da mijenja naše savjesti, naše srce, da nas učini humanima, čovjekoljubivijima, a tek onda nam daje i materijalnu pomoć.

To je Božja pedagogija s čovjekom. Sveci i njihove moći, hodočasnička mjesta, crkve, kapelice, križevi, slike, krunice, oltari, samo su Božji glas koji nas zove k njemu, koji čovjeka ljubi, želi mu pomoći, želi ga ozdraviti i dovesti ga kući.

tvorne udruge. Bio je franjevac, profesor na fakultetu i veliki propovjednik. Je li to vjernička mašta načinila od njega pomoćnika kod izgubljenih stvari i ljudi, ili je to doista plod njegovih zagovora koje ljudi jedni drugima svjedoče? Za sv. Jurja se zna da je bio vojnik, no pučka je mašta od njega napravila izbavitelja ugrabljenih djevojke i pobjednika nad velikim zmajem. Za sv. Josipa se zna da je bio radnik i stoga je normalno da zaštićuje radnike. Za sv. Izidora se zna da je bio seljak, poljoprivrednik, te je stoga normalno da zaštićuje seljake. Za anđela Rafaela je zapisano da je pomogao Tobiji da njegov slijepi otac progleda, te ga stoga zazivamo u raznim bolestima. No, za sv. Kristofora se samo priča kako mu je jednom došao Isus kao dječak i zamolio ga da ga prenese preko rijeke. Svetac ga je uzeo na ramena, no nasred rijeke je počeo tonuti, jer je pretežak bio teret koji je bio na njegovim ramenima. Jedva se izvukavši na drugu obalu, upitao je dječaka otkud toliki teret u njemu. A Isus je odgovorio: »Nije čudo, jer si nosio čitav svijet na svojim ramenima«. Narodna mašta je učinila sv. Kristofora zaštitnikom vozača. Zapravo nema ljudske situacije za koju kršćanski puk nije pronašao ili zaštitnika ili, pak, neko svetište u kojem se osobito može dobiti pomoć.

BOG DOSTUPAN SUSRETU: U Lourdes odlaze bolesnici ozdraviti. Invalidi će otići na hodočašće u razna Marijina svetišta tražiti pomoć. Postoje sveci kojima je nebo bliže, postoje mjesta kao što su hodočasnička svetišta, gdje je nebo osobito prisutno. Kao da je Bog sebi odabrao mjesta na kojima poziva ljude da izađu ne samo iz svojih kuća, iz svojih sela i gradova, nego iz svojih grijeha, nevjera, sumnji i bezočnosti, iz svojih grižnji savjesti i muka, bolesti i smrti, te dođu k njemu kako bi ih on oslobodio, učinio zdravima, čistima, slobodnima i humanima. Tako je Bog na osobitim mjestima i u osobitim ljudima postao prisutan, dodirljiv, dostupan susretu.

Očito je da Bog voli čovjeka i čezne natopiti zemlju mirom, blagostanjem, povjerenjem. Molitva, sveta misa, Sveto pismo, dobrota i ljubav nisu uzaludni, sveci i razna mjesta na zemlji su svjedoci toga. Bog čuje naše molitve, rado ih uslišava, ali najprije tako da dolazi on k nama, da mijenja naše savjesti, naše srce, da nas učini humanima, čovjekoljubivijima, a tek onda nam daje i materijalnu pomoć. To je Božja pedagogija s čovjekom. Sveci i njihove moći, hodočasnička mjesta, crkve, kapelice, križevi, slike, krunice, oltari, samo su Božji glas koji nas zove k njemu, koji čovjeka ljubi, želi mu pomoći, želi ga ozdraviti i dovesti ga kući.

Mnogi će danas, dakle, pohrliti do svetog Antuna. Ne zaboravite, on je zagovornik, koji nam jasno pokazuje put do Boga. Sve što imamo i dobivamo, Božji je dar. Sveti Antun je jednako tako jedan veliki Božji dar, ali postoji jedan temeljni zahtjev: ne može ga se štovati, a da ga se ne nasljeduje. Stoga danas, kad promatramo taj lik, potiče nas na vršenje evanđelja i temeljnu molitvu: neka bude volja Tvoja!

Postavljanjem krova završavala se prva faza gradnje kuće

»Sprom glave i šešir«

*Kad bi se kuća nabila i građa podigla, domaćin bi sa strepnjom čekao da se postavi krov, kako ne bi bilo neugodnoga iznenađenja u vidu kiša * Sirotinja je krovove pokrivala trskom, samo rijetki, imućniji, crijepom Trska bi se pripremala zimi, a krov bi se pravio u vrijeme najvećih vrućina*

Piše: Ivan Andrašić

Za šokačku sirotinju gradnja kuće bila je, koliko radoštan, toliko i mučan proces. I pokraj puno besplatnoga materijala i mobe, za ruke neophodnih majstora trebalo je pripremiti ili podosta novca, ili, što je bila češća pojava, platiti ga u naturi, što se opet svodilo na isto. Podizanjem građe nisu prestajale muke i strepnje domaćina.

Gledalo se u nebo, Bogu se molilo za vrijeme bez oborina, bar dok se kuća ne pokrije. Većinu svojih teškom mukom izgrađenih nabijača naši su stari pokrivali trskom. Oni imućniji, kojih je doduše i bilo malo, kuće su pokrivali biber-crijepom.

poveća kvaliteta. Zanimljivo je, a to je našim precima bilo i poznato, da stabljiku trske ne napadaju insekti.

Trsku bi u većini slučajeva sjekao i dovezio u dvorište onaj tko je namjeravao graditi kuću. Oprema za sječenje trske bila je skromna: *limene čizme, fagov i modla*. Limene čizme obuvale bi se radi zaštite nogu od ozljeda. Korijen odsječene trske čvrst je i oštar poput žileta, tako da čak niti gumene čizme nisu bile dovoljna zaštita, te je dolazilo do njihova probijanja i ozljeđivanja nogu. Ozljeda nastala rezom ili ubodom trske teško bi i sporo zacjeljivala. Trska se sjekla fagovom, kojega

la bi se za pletenje voja, srednja za podsnopicu, a ostala bi se kratila na duljinu 60 do 80 cm i rabila se za podbijanje. O samoj izradi krova od trske već je pisano u ovom serijalu. Ovako izrađen krov zaokružio bi prvu fazu poslova u gradnji kuće. Domaćin bi odahnuo, jer, eto, ne mora više svake večeri i jutro sa strepnjom gledati u nebo u strahu od kiše.

Gabariti krova ovisili bi o gabaritima same kuće, što bi stari rekli »sprom glave i šešir«. Rijetki Sončani, za koje se moglo reći kako su imućniji ljudi, već pedesetih su godina krovove pokrivali biber-crijepom, a nabijače građene

šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća, zbog administrativnih zapreka, više se trskom nisu niti pokrivali. Danas se zanat krovopokrivača vraća na cijenu, samo što je majstore jako teško pronaći. Onih pravih, koji su taj posao naučili od stvarnih starih znalaca – premalo je. Vozeći se Vojvodinom, vidljivo je kako sve više salaša i vikendica krasi krovovi od ovoga starinskoga materijala. Tomu je više razloga. Opći svjetski trend uporabe svega s prefiksima eko i etno, na te mjere jednostavno tjera sve one koji su na vrijeme uspjeli shvatiti kako je naša budućnost u ruralnom turizmu. ■

SJEČENJE TRSKE: Trska (Pharagimites Communis) je samonikla biljka. Raste u močvarnim područjima, te u priobalnim dijelovima kanala. Na području između Sonte i Dunava i danas postoji velika površina pod ovom biljkom. Njezine rezerve nemoguće je iscrpiti. Trska se siječe u zimskom razdoblju, a iz ostataka sasječene biljke već iduće sezone izrastu nove stabljike do svoje pune visine, količina ne bude ništa manja od posječene, jedino se

bi izrađivali kovači. Ova alatka svojim izgledom podsjeća na skraćenu kosu. Posječena trska slagala se u modlu, alatku uz pomoć koje su oblikovani snopovi podjednake debljine.

IZRADA KROVA: Nakon što bi se ovako »napravita« trska odvezla kući, poslagala bi se u »kubec«. Majstor, koji će izraditi krov, prije toga bi je morao *klasirati*. Snopovi bi se razvezivali i trska bi se odvajala po duljini i debljini. Ona najkvalitetnija, tanka a dugačka, rabi-

SOLARIJ - Umjetni način tamnjenja (I. dio)

Piše: dr. Marija Mandić

Solarijem na kontroliran način postizemo brončanu boju kože. Lampe u solariju proizvode toplotne, svjetlosne i ultraljubičaste (UV) zrake. Za tamnjenje kože odgovorne su UV zrake. Solariji se međusobno razlikuju po kvaliteti i jačini. U njima dolazi do isijavanja UV-A i UV-B zraka u potrebnim omjerima kako bi se postigla željena boja na što prirodniji i sigurniji način. UV-A zrake ne prodiru duboko u kožu, izazivaju trenutačno površinsko tamnjenje, ali i oštećenja na koži prilikom predugog sunčanja. Zrake koje su odgovorne za potamnjenje kože, kako u prirodnim uvjetima tako i pod solarijem, su srednjevalne UV-B zrake koje uzrokuju dubinsko i trajno tamnjenje kože. One prodiru dublje u kožu i izazivaju tamnjenje poticanjem proizvodnje pigmenta **melanina** u koži kojeg svi imamo u manjem ili većem broju. Upravo je i količina melanina odgovorna za ten koji netko ima i mogućnost tamnjenja na suncu ili u solariju. Tako ljudi svijetle puti i svijetlih očiju i kose ne mogu postići tamnu boju kože, jer imaju malo pigmenta u stanicama. Također, što je više kožnog pigmenta, to je koža zaštićenija od štetnog zračenja. S godinama smanjuje se u organizmu sposobnost stvaranja melanina, a time povećava osjetljivost kože na sunce.

Izlaganje suncu je, naravno, najprirodniji način tamnjenja, ali je

teško kontrolirati količinu zračenja koju će koža primiti. Količina ultraljubičastog zračenja i omjer UV-A i UV-B zraka mijenja se tijekom dana, dok je isijavanje UV zraka u solariju konstantno. Upravo **kvaliteta lampi** u solariju određuje pravilnu kombinaciju UV-A i UV-B zraka, koja omogućuje sigurno tamnjenje i dulje zadržavanje preplanulog tena, te postizanje prirodnog izgleda.

Sunčanje u solariju efikasan je i preporučljiv način da se postigne taman ten. U solariju se mogu koristiti preparati za sunčanje sa zaštitnim faktorom, ali samo ako je koža svijetla i osjetljiva, te preparati za postizanje jače boje i njegu kože, koji se koriste samo za sunčanje u solariju. Prednost sunčanja u solariju je ta, što osim postizanja boje, UV zračenje aktivira stvaranje **D vitamina** u koži.

D vitamin ima blagotvorni učinak na velik broj funkcija u organizmu. On jamči tjelesnu formu i vitalnost, osnažuje organizam za izdržavanje fizičkog stresa, povećava otpornost na kašalj, prehladu ili gripu, tj. poboljšava imunološki sustav. UV zračenje koristi se i kao terapija kod nekih kožnih bolesti, npr. psorijaze, neurodermitisa te depigmentacije uzrokovane gljivicama. Akne pozitivno odgovaraju na UV-B zračenje, dok je zapaženo kako UV zrake potiču dobro raspoloženje i djeluju antidepresivno (ljudi se uvijek bolje osjećaju za sunčanog nego oblačnog vremena). Svakako, iritaciju kože od povećanog izlaganja UV zračenju smanjit će pravilna prehrana i uzimanje kalcija i betakarotena nekoliko tjedana prije izlaganja.

Prilikom odlaska u solarij važno je upoznati način uporabe solarija i

sljediti savjet proizvođača za pravilno sunčanje. Kako bi se u solariju postigla željena boja, potrebno je 6-8 tretmana, ali to prvenstveno ovisi o jačini solarija i tipu kože. Osobe svjetlije puti trebaju više tretmana. Nakon prvog tretmana potrebno je obavezno napraviti stanku od 48 sati. Nakon toga sunčati se može svaka 24 sata, ali se uvijek preporučuju tretmani svaki drugi dan radi postizanja što prirodnije i jače preplanulosti. Godišnja dopuštena količina je pedesetak sunčanja, ali liječnici svakako savjetuju mnogo manji broj te se smatra kako je godišnje oko desetak sunčanja u solariju apsolutno bezopasno, naravno, ukoliko se radi o kvalitetnim solarijima i lampama i ukoliko se poštuju pravila i sljedeće preporuke:

Solarij ne smiju koristiti

- Osobe mlađe od 18 godina,
- Osobe s jako osjetljivom i svijetlom kožom te svijetlim očima i kosom
- Osobe s karcinomom kože ili koje potječu iz obitelji sa sličnim bolestima
- Osobe s velikim brojem madeža, osobito većih i ispupčenih madeža
- Osobe koje su pod terapijom lijekovima
- Trudnice bi se prije sunčanja trebale konzultirati s liječnikom opće prakse.

I pokraj svega navedenog neophodno je imati na umu kako su solarij i pretjerano izlaganje sunčevim zrakama najveći neprijatelji kože i madeža, s tim da su posebno ugroženi djeca i mladi.

U idućem broju pozornost ćemo posvetiti još jednom umjetnom načinu tamnjenja kože, a to je uporaba krema za samopotamnjenje, koje su posljednjih godina veoma aktualne.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

Festival dječjeg folklora »Djeca su ukras svijeta« u Tavankutu

Djeca – budućnost očuvanja kulturnog naslijeđa

U nedjelju 8. lipnja, u Domu kulture u Tavankutu održan je XIII. po redu Festival dječjeg folklor »Djeca su ukras svijeta«. Organizator Festivala je HKPD »Matija Gubec«, a ovogodišnji program krasila su djeca iz deset kulturno-umjetničkih društava Vojvodine. Mali Tavankučani ponovno su ugostili svoje vršnjake iz Male Bosne, Ljutova, Subotice, Bačkog Monoštora, Bačkog Brega i Vajske, a po prvi puta gosti su im bili i mali Slovaci iz Šida, Mađari iz Bezdana, te Rusini iz Ruskog Krstura.

Festival je otvoren riječima dobrodošlice izgovorenim na jezicima svih sudionika, a goste je pozdravio i predsjednik HKPD »Matija Gubec« *Ladislav Suknović*. Tijekom programa, sudionici festivala su svoje plesno i pjevačko umijeće predstavili u šarenilu svojih narodnih nošnji i širokih osmijeha na licima. Nazočni su mogli na jednom mjestu vidjeti spoj običaja i tradicije različitih naroda, u zajedništvu pjesme i plesa. Između plesnih točaka, djecu je zabavljala Flora, maskota ovogodišnjeg festivala, koja je ujedno pridonijela i međusobnom upoznavanju djece.

Festivalu su, između ostalih, nazočili i predsjednik HNV- a *Branko Horvat*, konzulica gerant RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, kao i predstavnik Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine *Boro Kecman*. Festival je ove godine podignut na višu razinu, u smislu uključivanja različitih manjinskih zajednica koje njeguju svoju folklornu tradiciju na ovim prostorima. »Učinjen je još jedan korak u upoznavanju djece s kulturnim različitostima, koja ih uče međunacionalnoj toleranciji, te na taj način međusobnom prihvaćanju«, istaknuo je Suknović.

Svoje pozitivne dojmove o festivalu iznijela je i konzulica gerant Ljerka Alajbeg, naglasivši važnost očuvanja i prenošenja tradicije nacionalnih manjina, koje bi trebale svojim primjerom zajedništva bitno pridonijeti putu k Europskoj Uniji.

Da su djeca pravi primjer zajedništva, pokazala su njihova otvorena srca i iskreni pogledi, te su i ove godine sklopljena bezuvjetna prijateljstva. Osim toga, na Tavankut će ih sjećati i prigodni darovi, podijeljeni svim sudionicima festivala nakon završetka programa, kada se druženje nastavilo u prostorijama restorana »Bunjevka«. Djeca su se počastila sendvičima i kolačima, a potom su ponovno došli na red ples i pjesma, ali ovoga puta uz disko hitove i solo pokrete. Zvuci tamburice i rock'n'rolla u suglasju, odjekivali su Tavankutom, poručujući svima dobro znanu činjenicu – kako je lijepo biti dijete.

M. Matković

13. lipnja 2008.

Uređuje: Dražen Prčić

Uhićenje

Sve je u znaku nogometa, pa i sljedeća nesvakidašnja vijest koja stiže iz Brazila. Na susretu Nautice i Botafoga, gostu-

jući nogometaš Andre Luis prvo je isključen i pobjesnio zbog toga. Potom je počeo vrijeđati domaće navijače, nepristojno gestikulirao i, na koncu, bacio plastičnu bocu vode prema tribinama. Odmah su ga opkolile policijske snage, nastala je velika gužva koja je rezultirala općom tučnjavom na terenu. Inicijator nereda, ratoborni nogometaš, uhićen je na travnjaku i sproveden u lokalnu policijsku postaju.

Piramida

Egipatski arheolozi ponovno su otkrili drevnu piramidu staru 4000 godina. Naime, prije 200 godina bila je otkrivena od strane njemačkog arheologa Lepsius, ali ju je pustinski pije-

sak zameo i ponovno sakrio u svojim dubinama. Ova piramida poznata je kao »bezglava«, jer je očuvan samo njezin bazni dio. Piramidu je izgradio kralj Menkauhor, faraon koji je vladao samo osam godina.

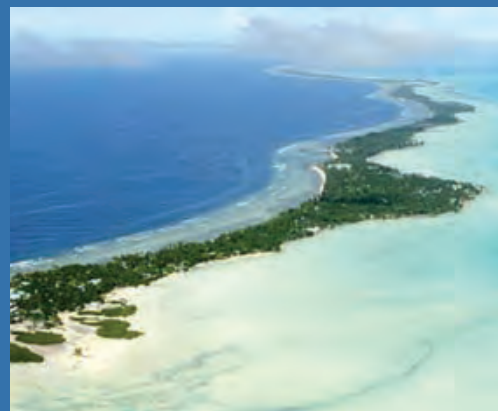
Glupe muhe

Švicarski znanstvenici došli su do spoznaje kako »gluplje« muhe dulje žive. Naime, za potrebe ovog znanstvenog pokusa, odgajali su nekoliko generacija i naraštaja muha koje su bile trenirane za prepoznavanje određenih svojstava hrane i samim tim postajale inteligentnije. Ali, ta ih je pamet koštala kraćeg životnog vijeka spram ostalih, običnih muha. Za sve je kriva pojačana aktivnost neurona, pa ne čudi što muhe poput brojnih drugih vrsta nisu uopće razvile neuronske kapacitete.

Kiribati

Zbog velikih klimatskih promjena koje su pak uvijek dovode drastičnijem podizanju razine mora, otočka država Kiribati mogla bi u budućnosti biti posve potopljena, a njezino stanovništvo prisiljeno prinudno se iseliti. Ova pacifička država prostire se na 32 atola, sazdana od brojnih koralja, čija nadmorska visina ne prelazi 3 metra. No, efekt stakleničkih plinova dovodi do izraženog kiseljenja mora i nagrizanja koraljne osnove, što dovodi u ozbiljnu opasnost stanovništvo Kiribatija koje bi moglo ostati bez svoje domovine. Novi Zeland je ponudio primiti cjelokupnu populaciju s oko 100.000 žitelja.

Pizza

Uprošlu nedjelju Australci su napravili golemi slijed pizza u pokušaju postavljanja novog rekorda. Ispечen je čak 221 metar svježeg talijanskog nacionalnog kulinarskog specijaliteta, a za potrebe »gastronomije« utrošeno je 500 kg brašna, 250 litara soka od rajčice i 350 kg sira mozzarella. Svi posjetitelji u ulici Norton u Sydneyu, gdje je održan ovaj neobični gastro spektakl, cijeli su dan jeli pizzu sa sirom.

Delfini

Delfini u pustinji. I to je danas moguće zahvaljujući delfinariju koji je otvoren u Dubai Creek Parku. Osim svih mogućih svjetskih atrakcija koje se nalaze u ovoj bogatoj pustinskoj oazi, ovaj vodeni zabavni park je prvi ove vrste. Na radost djece i svih ljubitelja ovih dragih morskih životinja.

Ah, taj nogomet

Televizijski navijači

Navijanje nije samo zabava, iako na prvi pogled tako izgleda

Piše: Dražen Prčić

Otkada je započeo 13. po redu nogometni Euro (zasada nema govora o sujeverju, tek je početak), sve je u znaku nogometa i navijanja. A kako i ne bi, kad je velika nogometna fešta našeg kontinenta tek svake četiri godine, a nastup na njoj ravan je nastupu na svjetskom prvenstvu. Ukoliko se ne slažete pitajte, primjerice, Engleze, koji su krahom u kvalifikacijama (velikom zaslugom Hrvatske) ostali doma. Doma su ostali i svi navijači bez dragocjenog komada »vrijednog« papira materijaliziranog u ulaznicama za neki od susreta na tekućem Europskom prvenstvu u Austriji i Švicarskoj. No, pravom navijaču svejedno je (ili baš i nije) bio na stadionu ili pred televizijskim zaslonom.

TV NAVIJAČ: Osoba kategorizirana ovom odrednicom razlikuje se od stadionskog navijača po nekoliko karakterističnih razlika, ali

spomenuti ćemo samo tri osnovne. Prva, često puta odlučujuća, očituje se u financijskom momentu sposobnosti »tehničke« realizacije odlaska na mjesto izravnog sportskog događaja, ovoga puta u Austriju i Švicarsku. Istina, nisu svi navijači koji su trenutačno tamo financijski magovi, ali put, karta i prateći troškovi iziskuju solidnu svotu potrošenih eura,

Godišnji odmor

Brojni hrvatski navijači mjesecima su tempirali svoj godišnji odmor upravo tijekom nogometnog Europskog prvenstva. Umjesto na more zaputili su se u susjednu Austriju ili su, posve koncentrirani samo na nogomet, ostali u svojim domovima tijekom cijeloga mjeseca lipnja.

pa tko može, može. Bez problema ili možda na kredit, na koncu nije važno. S druge strane, televizijski navijač ima znatno manje troškova u realizaciji svoje navijačke nakane. Njemu je potrebno, opet ovisi o veličini društva u kojemu se gleda i navija, određena količina osvježavajućih napitaka (alkoholnih i bezalkoholnih), grickalica različitih vrsta i pratećih gastronomskih sadržaja, ukoliko su uključeni i ženski navijači.

Druga velika razlika ogleda se u komociji praćenja zbivanja na nogometnom terenu, jer iz naslonjača zna biti mnogo ugodnije nego, primjerice, kuhati se ili kisnuti na otvorenim tribinama. A o maltretiranju putovanja do stadiona, gužvama na cesti, zamoru i svemu pratećem da i ne govorimo. Naravno, to sve ne vrijedi za klasičnog stadionskog navijača, koji je u stanju izdržati i mnogo gore stvari samo da bi stigao do svoga mjesta na tribinama. Treći kontrapunkt ogleda se u kvaliteti viđenog, jer posredstvom brojnih kamera (na ovom EP-u prijenosi se rade uz pomoć 29 kamera) tv navijač je u prilici vidjeti sve situacije iz bezbroj kutova i ponovljenih trenutaka, dok stadionski fan može situaciju vidjeti samo jednom ili čak niti jednom – ukoliko ga podignuta, uzbuđena masa potpuno zakloni.

OSJEĆAJI: Uza sve navedene razlike, jedno ipak veže obje navedene navijačke kategorije. Osjećaji s kojima prilaze gledanju (navijanju) momčadi za koju navijaju. Osjećaj sreće ili tuge identičan je – bili na tribinama među masom svojih navijačkih istomišljenika ili bili sami u svojoj sobi. I stadionski i televizijski navijač jednako slavi ili pati. Istina, televizijski (kućni) navijač tu je ipak u malo nezgodnijoj situaciji, jer ukućani (posebice ženski) često puta nemaju razumijevanja za ispoljavanje pozitivnih ili negativnih emocija. Mnogi susjedi u stambenim zgradama, također.

HRVATSKI NAVIJAČI: Sve ovo što ste do sada pročitali može, ali i ne mora, vrijediti za navijače drugih nacija, no, u velikoj mjeri se donekle razlikuje kada su u pitanju hrvatski nogometni navijači. Pravi navijač »vatrene« dao bi i posljednju kunu (euro) samo da bude na stadionu, ne bi mu smetalo niti da putuje na kraj svijeta (primjer SP u Japanu i Koreji, kada su neki putovali mjesec dana vlakom i brodom, gotovo bez novaca), a sunce ili kiša najmanji su problem kada treba iskazati vjernost voljenim bojama. Primjer prvog susreta Hrvatske na Euru, protiv Austrije u Beču, najbolje je dokumentirao tko zna napraviti najbolji štimung. Jer kad zapjevaju i zabuče hrvatski navijači, onda se drugi jednostavno ne mogu ni čuti, makar ih možda bilo i više. I televizijski hrvatski navijači zasigurno se razlikuju od svojih »kolega« u drugim narodima, jer doma sjede u majicama, šalovima i kapama, urlaju i deru se bez obzira na prijekore ostatka obitelji ili komentare susjeda. Nije provjereno, ali zasigurno su i u vrhu popijenih »osvježavajućih« napitaka, bilo da se dobija ili gubi. Jer emocije itekako utječu na ljudski organizam...

Europeada 2008.

Hrvati iz Vojvodine drugi u Europi

*Nogometna reprezentacija hrvatske nacionalne manjine zabilježila je veliki uspjeh
na Europskom prvenstvu manjinskih zajednica*

Piše: Dražen Prčić

Prvi tjedan lipnja 2008. godine ostat će zauvijek u sjećanju nogometaša reprezentacije hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini i članova stručnog stožera koji su osigurali njihov nastup u Švicarskoj, kao tjedan u kojemu su izborili veliki uspjeh na Europskom nogometnom prvenstvu manjinskih zajednica. U samo sedam dana odigrali su šest turnirskih susreta, izborili plasman u veliko finale u kojemu su očividnom sudačkom nepravdom ostali uskraćeni za zasluženno prvo mjesto i naslov najbolje manjinske reprezentacije Staroga kontinenta.

EUROPEADA 2008: Kao svojevrsnu uvertiru tekućem Europskom nogometnom prvenstvu u Austriji i Švicarskoj, u organizaciji FUEN-a u Švicarskoj je organizirano EP manjinskih zajednica na kojemu je sudjelovalo 17 reprezentativnih momčadi. Hrvati iz Vojvodine bili su, prethodnim ždrijebom, svrstani u skupinu D, skupa s momčadima Roma iz Mađarske, Nijemaca iz Danske i Sjevernih Frizijaca (Danci iz Njemačke).

U prvom susretu na prvenstvu, koji je uslijedio u nedjelju 1. lipnja u mjestu Vella, zabilježen je poraz od reprezentativne vrste Roma iz Mađarske (0-2) kojemu je »kumovao« u velikoj mjeri umor nakon 20-satnog putova-

nja autobusom. Unatoč porazu, nogometaši izbornika *Marinka Poljakovića* nisu »klonuli duhom« i već na sljedećem susretu u ponedjeljak 2. lipnja, protiv Nijemaca iz Danske u Trinu visokom pobjedom (12-1) zaboravljen je početni neuspjeh. Posljednji susret kvalifikacijske skupine D u utorak 3. lipnja u Laaxu, donio je rekordnu pobjedu (21-2) protiv Sjevernih Frizijaca i potvrđeno drugo mjesto u konačnom poretku i plasman u četvrtfinale. Nakon srijede i jedinog slobodnog dana na prvenstvu, u četvrtak 5. lipnja započeta je tzv. knock out faza natjecanja u kojoj je svaki susret imao dodatnu težinu opasnosti od ispadanja iz turnira. U mjestu Laax zabilježena je velika pobjeda protiv Nijemaca iz Poljske (2-0) i ostvaren plasman među četiri najbolje selekcije prvenstva. Sutradan, u petak 6. lipnja u prvom polufinalu, igranom u mjestu Ilanz, nastavljen je uspješni niz sigurnom pobjedom (5-1) protiv Danaca iz Njemačke, pobjedom koja je značila plasman u veliko finale Europskog prvenstva manjinskih zajednica. Nažalost, ova lijepa nogometna priča iz Švicarske nije imala i sretan kraj, jer je finalni susret u subotu 7. lipnja u Churu protiv favorizirane momčadi Južnog Tirola donio iznimno pristrano i non fair suđenje, neopravdano isključenje *Babića* već u 29.

minuti susreta i, na koncu, nezasluženi minimalni poraz (0-1). Poraz, koji ipak nije mogao umanjiti veliki uspjeh reprezentacije Hrvata iz Vojvodine i osvojeno drugo mjesto u brojnoj konkurenciji čak 17 manjinskih selekcija, koje su u Švicarsku stigle sa svih strana europskog kontinenta.

HRVATI IZ VOJVODINE: *Željko Antunić, Branislav Babić, Filip Ilovac, Srđan Saulić, Igor Tumbas, Amir Memišević, Igor Skenderović, Goran Nimčević, Darijan Mračina, Srđan Miković, Bojan Ostrogonač, Predrag Bedeković* (kapetan), *Dejan Kekezović, Damir Lukač, Kristijan Patarčić, Albert Stantić, Davor Šimić, Branko Vizin*

Izbornik: *Marinko Poljaković*, koordinator reprezentacije *Petar Kuntić*, liječnik dr. *Zdravko Doko* i vođa puta *Ivan Budimčević*.

Petar Kuntić, koordinator reprezentacije

Cjelokupni projekt odlaska na Europeadu realiziran je uz pomoć sponzorskih donacija i ovim putem bismo željeli zahvaliti svima koji su nam pomogli da odemo u Švicarsku. Bilo je i određenih problema glede pribavljanja potrebnih tranzitnih i boravišnih viza za nogometaše, ali smo ipak sve uspjeli srediti i otputovati na EP nacionalnih manjina. Tijekom trajanja

prvenstva ostvareno je mnogo korisnih kontakata i susreta s predstavnicima drugih nacionalnih manjina, imali smo i podršku skupine Hrvata koji žive u tom dijelu Švicarske, kao i predstavnika hrvatskog konzulata. Rezultat koji smo ostvarili predstavlja veliki uspjeh svih koji su uložili puno truda u stvaranje ove nogometne reprezentacije vojvođanskih Hrvata, i dobar primjer za stvaranje i drugih reprezentativnih selekcija u ostalim sportovima.

Marinko Poljaković, izbornik

Nakon početnog poraza, za koji je u velikoj mjeri kriv umor od dugog puta, momčad se vrlo brzo konsolidirala i zaigrala na razini svoje kvalitete. Odigrano je šest susreta u samo sedam dana, a posljednja tri susreta za nepunih 60 sati, ali i pokraj svega igrači su bili na visini svoje sportske zadaće i ostvarili

vrijedan rezultat već samim plasmanom u finale Europskog prvenstva. Nažalost, sudačka nepravda nas je spriječila u osvajanju prvog mjesta, iako je to naša reprezentacija objektivno zaslužila. Slijedi nam daljnji rad i pripreme za sljedeća natjecanja.

Filip Ilovac, nogometaš

Osvajanjem drugog mjesta zabilježili smo vrijedan rezultat, koji je prije svega plod složenosti cijele momčadi i igrača koji se dugo poznaju. Unatoč umoru i brojnim susretima koje smo odigrali u samo tjedan dana, naša kvaliteta, ali i volja svih članova momčadi su, na koncu, rezultirali pobjedama u najvažnijim susretima razigravanja. Ostaje žal za propuštenom prilikom u finalnom susretu, ali protiv onakvog suđenja i s deset igrača nismo mogli više. ■

Ostali sudionici EP-a

31. da mājg - 7. da zercladur 2008

Skupina A: Nijemci iz Poljske, Rhaetiansi (Švicarska), Velšani (V. Britanija), Nijemci iz Mađarske

Skupina B/C: Južni Tirol (Njemačka), Danci iz Njemačke, Aromuniansi (Rumunjska), Karatchayi (Rusija), Katalonci (Španjolska)

Skupina E: Lužički Srbi (Njemačka), Occitanians (Francuska), Cimbrians (Italija), Hrvati iz Rumunjske.

Važna pobjeda

Na startu EP-a Hrvatska je svladala domaćina Austriju

Hrvatska nogometna reprezentacija uspješno je startala na Europskom prvenstvu zabilježivši minimalnu pobjedu protiv Austrije (1-0) u uvodnom susretu skupine B. Susret je riješen već

u 4. minuti, kada je nakon prekršaja nad Olićem dosuđen kazneni udarac, koji je u gol pretvorio Luka Modrić. Nastavak utakmice donio je zanimljivu igru u kojoj je Hrvatska dominirala prvih 35 minuta, ali je u ostalom dijelu terenska inicijativa bila na strani domaćina i vratar Pletikosa je bio primoran, u nekoliko navrata, spašavati svoju mrežu. Obrana na čelu s Josipom Šimunićem uspjela je neutralizirati ostale austrijske pokušaje i zlata vrijedan gol donio je minimalnu pobjedu uz ogromna tri boda. U drugom susretu skupine B, Njemačka je golovima Podolskog svladala Poljsku s 2-0.

Roland Garros

Naslov za Anu Ivanović

Najbolja srbijanska tenisačica i aktualna svjetska igračica broj 1 Ana Ivanović, osvojila je naslov na ovogodišnjem otvorenom prvenstvu Francuske (Roland Garrosu) pobjedom protiv Ruskinje

Dinare Safine (6-4, 6-3), čiji je trener bivši hrvatski tenisač Željko Krajan. Osvajanjem prvog Grand Slam pokala i čelnog mjesta na WTA ljestvici, Ana Ivanović je ušla u povijest tenisa na ovim prostorima.

Uređuje: Dražen Prčić

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	SLAVON- SKO-BA- RANJSKI POLITIČAR	PJEVAČ GARFUNK- EL	UKRAŠEN ULAZ U CRKVU		OKRUGLO SLOVO	ZBROJ, SUMA	IGRE ... GRANICA	MJESTO KOD OPATJE	SLOŽENO SLOVO	NADA ŠURJAK	GLAVAR OPATJE (MNOŽ.)	OZDRAVI- TI, ZALJE- ČITI	DURANJE
"JAPANSKI"				SERIOZ- NOST UPUČIVATI ZAHTJEVE									
TURSKI KOKOT					BRANIČ IME GLUMI- ĆE DEREK				MORSKA RIBA, KOLOREP LAMATATI UDOVIMA				
RAZRO- KOST, ŠKI- LJAVOST										IME KUR- NIKOVE RIMSKA JEDINICA			
NAJTANJE SLOVO		HEYERDAH- LOVO IME MLAKE, BARE					PRVI UZROK, PRIMA CAUSA (MNOŽ.)	KEMIJSKI ELEMENT (ZNAK: L) STANJITI, OTANJITI					
MJESTO KOD DUB- ROVNIKA					"PROGRAM ZA APSTINENCIJU" DOMAŠAJI	LATINSKI: TAJNO, SKRIVENO				IRENA ODMILA ZAČETNIK, POKRETAČ			
BITI U KOLIZIJI											PRVO I SLOŽENO SLOVO		
OJA KODAR			SORTA JABUKA								TELUR JEREMY IRONS		
RIMSKI: 1005			POTOPLJE- NA RIJEČ- NA UŠĆA ROMAN POLANSKI										POŠTAN- SKA PRIS- TOJBA
PERVERZ- NI TIPOVI												PORTUGAL "PIANO"	
1. SAMO- GLASNIK		KUPOVATI (TUR.) GLASANJE ZMIJE									NAJDULJA RIJEKA U ITALIJI PJEVAČI- CA KOKIĆ		
NIKOLA PILIĆ			MUŠKO IME, TIMOTEJ ODREĐIVAČ TRASE									"ŠKOLSKI" ČETVR- TAST KA- LUDERSKI NAPRSNIK	
RIBARSKI TROZUB					"UNIT COR- RECTION INDEX" ISLAMSKI VJERONAUK				LJUBO U ITALIJI POČETAK UTRKE				
VOĐENI VRTLOG				ARIJAN ODMILA VINKOVCI				NADIMAK GOLMANA ŽELJKA STINCICA "SOUTH"					
ŽENA KO- JA GOVORI IKAVICOM							MAJSTOR ZA NAM- JESTAJ OLIVER TWIST						
ČAVRLJA- LO, ČAKU- LON (REG.)								OVOJNICA BILJNE SJEMENKE (MNOŽ.) SNIŽEN E					
	"NJEGOVA EKSCLEN- CIJA" "NORTH"			GRADSKI RIVAL MILANA "ANNO"						KOPLJAŠ ŽELEZNY "RUPIJA"			
PREKO VOLJE							I UŽAS						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 jap, ozbiljnost, oroz, bek, špar, strabizam, ana, i, ihor, litij, plat, pza, ira, kolidiraj, anj, ok, jonatan, te, my, estuariji, perverz-
 jacj, p, a, pazariji, po, np, imotije, š, osti, uci, amat, vir, ar, stina, ikavka, stolar, časalo, arlii, nje, inter, jan, nerado, strava.

Dimljena deverika u ulju

HRVATSKARIJEČ

GASTRONOMSKI KUTAK

Sastojci:
deverika
sol
ulje

Opis:

Deveriku očistiti i posoljenu ostaviti da odstoji 24 sata. Poslije toga povremeno je blago izlagati dimu od drveta crvene vrbe. Sljedećeg je dana izložiti strujanju zraka. Odstraniti glavu i rep, narezati je na reznjeve i složiti u pripremljene sta-

klenke. U staklenke s ribom sipati ulje. Staviti ih u pećnicu zagrijanu na 100 stupnjeva C i držati ih 8 sati. Nakon toga izvaditi staklenke, zatvoriti ih poklopcem i na istoj temperaturi držati ih u pećnici još dva sata. Tad je riba konzervirana. (Ah, da, treba pričekati zimu, jer se pripremanje ovoga jela može obavljati na temperaturi od 0 do 2 stupnja C).

Ovaj smo recept saznali od majstora u pripravi dunavske ribe iz čarde »Pike« pokraj Bezdana, preko od Batine, gdje Dunav i okoliš plijene ljepotom.

FOTO-KUTAK

Kockice su bačene...

- Odluka je donijeta. Nema tu dogovora.
- Onaj koga policija trijezni, ne dođe sebi.

Dujizmi

- Za razliku od znanja, neznanje se ne dokazuje.
- Samo u lošim vremenima donose se povijesne odluke.

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
13.6.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Putovanje pustinjom do Tuarega u alžirskoj Sahari - dok, serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
14.30 - Vijesti
14.45 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.35 - City Folk: Češka - Prag
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća 1., TV serija
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - EURO 2008.
20.15 - Čarolija, serija
21.10 - Priča o nama, film
23.15 - Poslovne vijesti
23.30 - Filmski maraton: Let crnog anđela, film
01.10 - Filmski maraton: Tijelo žene, američki film
02.50 - Reprizni program
03.50 - City Folk: Češka - Prag
04.20 - Oprah show
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

07.00 - TV vodič
07.45 - Najava programa
07.50 - Silvester i Čiči
08.10 - Crtana serija
08.35 - Školarci obavještajci, serija za djecu i mlade
09.00 - Program za djecu
09.30 - Žutokljunac
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Ružna Betty, serija
14.20 - Direkt
15.10 - Prijatelji 6., serija
15.30 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
15.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
16.45 - Volim nogomet - EURO 2008.

17.50 - Zürich: EURO 2008.: Italija - Rumunjska, 1. poluvrijeme
18.55 - Zürich: EURO 2008.: Italija - Rumunjska, 2. poluvrijeme
19.50 - Volim nogomet - EURO 2008.
20.35 - Bern: EURO 2008.: Nizozemska - Francuska, 1. poluvrijeme
21.45 - Bern: EURO 2008.: Nizozemska - Francuska, 2. poluvrijeme
22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
23.20 - Vijesti na Drugom
23.35 - Zdržena braća (Band of Brothers), serija
00.50 - Zločinački umovi 2.
01.30 - TV raspored

07.00 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07.20 Jagodica Bobica
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
10.00 Ružna ljepotica, serija
10.55 Naša mala klinika, serija
11.45 Zauvijek susjedi, serija
12.20 Vijesti
12.35 Naši najbolji dani
13.25 Trener, igrani film
15.30 Ljubav, igrani film
17.30 Vijesti
17.40 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Plemenita krv, igrani film
21.45 Dani gnjeva, igrani film
23.45 Vijesti
00.00 Unutarnji poslovi, film
01.50 Patch Adams, igrani film
03.40 Najbolja glumica, film
05.10 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
06.45 Za istim stolom, (R)
07.35 Krava i pilić
08.00 SpužvaBob Skockani
08.25 Kunolovac, kviz
09.25 Sam svoj majstor, serija
09.50 Korak po korak, (R)
10.20 Puna kuća, serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadilja, humoristična serija (R)
11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)

12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13.25 Za istim stolom, serija
14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20.00 Smrtna kazna, film, akcijski triler
21.40 Virus smrti, film, akcijski
23.25 Vijesti
23.35 Drugi život, film, triler
00.50 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
14.6.2008.**

08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus Howarda Hawksa: Gomila urla, američki film
09.40 - Hrvatska kulturna baština
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Fotografija u Hrvatskoj
11.10 - Terra X, dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Velegradnja, dokumentarna serija
15.55 - Alpe-Dunav-Jadran
16.30 - Vijesti
16.45 - Sumorna kuća, serija
17.40 - Praskozorje, serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Kontesa Dora, serija
21.15 - Pjesme Podravine i podravlja - Pitomača 2008., prijenos
23.10 - Vijesti
23.30 - Filmski klub: Lutalice, američki film
01.25 - Filmski maraton: Heroji iz mašte, američki film
03.15 - Filmski maraton: As u rukavu, britansko-njemački film

04.50 - Fotografija u Hrvatskoj
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - Praskozorje, serija
06.50 - Potrošački kod
07.20 - Euromagazin

06.40 - Najava programa
06.45 - Dobre namjere, serija
07.30 - S kuhačom po svijetu, dokumentarna serija
07.55 - Žutokljunac
08.30 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
08.50 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
09.20 - Dr. Who 1., serija
10.05 - Briljanteen
10.55 - Mijenjam svijet
11.25 - Garaža
12.00 - Prijatelji 6., serija
12.20 - Dva i pol muškarca 3.
12.45 - Filmski klasići: Kleopatra, američki film
16.45 - Volim nogomet - EURO 2008.
17.50 - Innsbruck: EURO 2008.: Švedska - Španjolska, 1. poluvrijeme
18.49 - Volim nogomet - EURO 2008.
18.56 - Innsbruck: EURO 2008.: Švedska - Španjolska, 2. poluvrijeme
19.58 - Volim nogomet - EURO 2008.
20.35 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Rusija, 1. poluvrijeme
21.34 - Volim nogomet - EURO 2008.
21.41 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Rusija, 2. poluvrijeme
22.45 - Volim nogomet - EURO 2008.
23.20 - Gibonni u Tvornici
00.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
01.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
02.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
03.00 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
03.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
04.30 - TV raspored

06.20 Šaljivi kućni video
06.45 Power Rangers Mystic Force, crtana serija
07.10 Tomica i prijatelji
07.35 Winx, crtana serija
08.00 Nova lova, TV igra
09.50 Novac, business magazin

10.20 Patch Adams, igrani film
12.20 Plešimo zajedno, film
14.20 Večernja škola - EU
15.20 Lud, zbunjen, normalan
16.00 Farma Zoom, reality show
17.05 Vijesti
17.10 Kod Ane, kulinarski show
17.50 Nad lipom 35, glazbeno-humoristični show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Slučajna avantura, film
22.00 Divlja igra 2, igrani film
00.00 Džin i čokolada, film
01.50 Svjedok pod zaštitom, igrani film
03.20 U Kini jedu pse, film
04.50 Kraj programa

06.35 Žuta minuta, zabavna emisija (R)
07.05 Salto, zabavna emisija (R)
07.50 Dan D, serija
08.20 Ulica Sezame
09.15 Di-gata, crtana serija
09.40 Jednom lopov, serija
10.35 Ritam srca, serija
11.30 Velika zvjerka, igrani film, komedija
13.20 Vijesti uz ručak
13.30 Skriveni dokaz, igrani film, triler
15.25 Detektiv i dama, igrani film, kriminalistički
17.20 Zvijezde Ekstra: Matt & Ben, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Eksploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Vrijeme zmajeva, igrani film, fantastični
21.50 Put zločina, igrani film, kriminalistička drama
23.25 Kraj svijeta, film, horor
01.05 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
15.6.2008.**

08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe
10.00 - Vijesti
10.20 - Miss Marple 3., serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.10 - Mir i dobro
15.45 - Lijepom našom
16.35 - Vijesti
16.50 - Otkad si otišla 1., humoristična serija

17.25 - Blizanci, američki film
 19.05 - Crtani film
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Kontesa Dora, dramska serija
 21.15 - Stipe u gostima, dramska serija
 22.00 - Krevet od ruža, američki film
 23.30 - Vijesti
 23.50 - Ciklus europskog filma: Yamakasi, francuski film
 01.20 - Sestre 2., serija
 02.05 - Sestre 2., serija
 02.50 - Miss Marple 3., serija
 04.25 - Reprizni program
 04.40 - Lijepom našom
 05.25 - Plodovi zemlje
 06.15 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
 08.20 - Lilo i Stitch, crtana serija
 08.45 - Lilo i Stitch, crtana serija
 09.15 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.45 - Pustolovine Sare Jane, serija za djecu
 10.15 - Dječje filmsko jutro: Operacija Barbarossa, serija za djecu
 10.50 - Biblija
 11.00 - Žminj: Misa - izravni prijenos
 12.05 - Parlaonica
 13.05 - Mijenjam svijet
 13.40 - Slikovnica
 14.10 - Savršena katastrofa, dokumentarna serija
 15.05 - Filmski klasici
 17.00 - Športski prijenos ili snimka
 19.10 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Geneve: EURO 2008.: Turska - Češka, 1. poluvrijeme
 21.45 - Geneve: EURO 2008.: Turska - Češka, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Basel: EURO 2008.: Švicarska - Portugal, snimka

06.25 Power rangers Mystic Force, crtana serija
 06.50 Tomica i prijatelji, crtana serija
 07.15 Winx, crtana serija
 07.40 Automotiv, auto-moto magazin

08.10 U sedmom nebu, serija
 09.05 - Smallville, serija
 10.00 Čarobnice, serija
 11.00 Cro cop vs. Gracie, prijenos
 12.00 Kućanice iz visokog društva, serija
 13.00 Kod Ane, kulinarški show
 13.45 Igra sudbine, igrani film
 15.40 Ernest spašava svijet, igrani film
 17.20 Vijesti
 17.35 Buddy, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Cro cop vs. Gracie, snimka
 20.30 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show
 21.40 Prvi klinac, igrani film
 23.30 Red carpet, showbiz magazin
 00.50 Svi mrže Chrisa, serija
 01.20 Buddy, igrani film
 02.50 Iskušenje, igrani film
 04.25 Red carpet, showbiz magazin
 05.35 Svi mrže Chrisa, serija
 06.00 Kraj programa

06.00 Ritam srca, dramska serija (R)
 06.45 Blizanke, humoristična serija
 07.10 Ulica Sezam, crtana serija
 08.10 Di-gata, crtana serija (R)
 08.35 3 ninje u borbi za pravdu, igrani film, akcijska komedija
 10.05 Nadreality show (R)
 11.10 Bibin svijet, humoristična serija (R)
 11.55 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
 13.15 Vijesti
 13.20 Brzi bijeg, igrani film, akcijska komedija
 14.55 Batman zauvijek, igrani film, akcijski
 17.05 Odred za čistoću, zabavna emisija
 17.40 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Salto, zabavna emisija
 20.00 Zakon braće, serija
 20.55 Osveta, igrani film, triler
 23.05 Kunolovac, kviz
 00.05 Noć pokera, show
 01.05 Put zločina, igrani film, kriminalistička drama (R)

**PONEDJELJAK
16.6.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Ples Derviša - Sufiji u Turskoj, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Mačak pod šljemom
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ubojstvo, napisala je 9., - serija
 15.35 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 16.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.30 - Hrvatska uživo
 17.35 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.45 - Luda kuća 1., TV serija
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Princess Diana: The Secret Tapes, dokumentarni film
 22.20 - Otvoreno
 23.05 - Poslovne vijesti
 23.20 - Zdržena braća, serija
 00.25 - Sestre 2., serija
 01.10 - Sestre 2., serija
 01.55 - Sudac John Deed 4., serija
 03.25 - Reprizni program
 03.40 - Princess Diana: The Secret Tapes, dokumentarni film
 04.25 - Oprah show
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 5.

07.00 - TV vodič
 07.55 - Najava programa
 08.00 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 08.25 - Žlurad, crtana serija
 08.50 - Žutokljunac
 09.20 - Silvester i Čiči
 09.45 - Školarci obavještajci, serija za djecu i mlade
 10.10 - Veliki odmor
 11.00 - Sudac John Deed 4., serija
 12.35 - Tree Hill 3., serija
 13.25 - Ružna Betty, serija
 14.10 - Direkt
 14.40 - Na rubu znanosti: William Engdahl
 15.50 - Prijatelji 6., humoristična serija

16.10 - Dva i pol muškarca 3., humoristična serija
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 5.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Genetsko podrijetlo Hrvata: Afrički Adam i Eva, dokumentarna serija
 19.10 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Klagenfurt: EURO 2008.: Poljska - Hrvatska, 1. poluvrijeme
 21.45 - Klagenfurt: EURO 2008.: Poljska - Hrvatska, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.30 - Beč: EURO 2008.: Austrija - Njemačka, snimka
 01.00 - TV raspored

06:20 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:35 Šaljivi kućni video
 08:00 Nova lova, TV igra
 10:00 Ružna ljepotica, serija
 11:00 Cosby show, serija
 11:35 Naša mala klinika, serija
 12:30 Zauvijek susjedi, serija
 13:10 Vijesti
 13:25 Naši najbolji dani, serija
 14:15 Piknik, igrani film
 16:00 Kralj Queensa, serija
 16:25 Cosby show, serija
 16:55 Svi vole Raymonda
 17:20 Vijesti
 17:35 Naša mala klinika, serija
 18:30 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8, informativna emisija
 20:00 Put u raj, igrani film
 21:45 Zakon brojeva, serija
 22:45 Heroji, serija
 23:45 Vijesti
 00:00 Navy CIS, serija
 01:40 Zakon brojeva, serija
 02:25 Svemirski prag, serija
 03:10 Nepremostive razlike, igrani film
 04:35 Kraj programa

05.25 Magnum, akcijska serija (R)
 06.15 Za istim stolom, dramska serija (R)
 07.05 Krava i pilić, crtana serija
 07.30 SpužvaBob Skockani, crtana serija

07.55 Kunolovac, kviz
 08.55 Sam svoj majstor, humoristična serija
 09.25 Korak po korak, humoristična serija (R)
 09.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.10 Rat u kući, humoristična serija (R)
 11.40 Vijesti
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.20 Ekkluziv, magazin
 13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 20.00 CSI, serija
 20:55 Prvi pucanj, igrani film
 22.35 Pod borbenom spremom, igrani film, akcijski
 00.30 Vijesti
 00.45 Kunolovac, kviz

06.40 - Najava programa
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Jordan - U stjenovitu labirintu Petre, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Prosjaci i sinovi
 14.15 - Dokumentarni film
 14.50 - Vijesti
 15.05 - Ubojstvo, napisala je 9., - serija

15.55 - City Folk: Turska - Istanbul
 16.30 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.35 - Hrvatska uživo
 18.00 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 18.10 - Luda kuća 1., TV serija
 18.50 - Idemo na Zapad
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Dobre namjere, serija
 22.00 - Vijesti
 22.20 - Otvoreno
 23.05 - Poslovne vijesti
 23.20 - Združena braća, serija
 00.20 - Sestre 2., serija
 01.05 - Sestre 2., serija
 01.50 - Reprizni program
 03.55 - City Folk: Turska - Istanbul
 04.25 - Oprah show
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 5.

07.00 - TV vodič
 07.55 - Najava programa
 08.00 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 08.25 - Zlurad, crtana serija
 08.50 - Žutokljunac
 09.20 - Silvester i Čiči
 09.45 - Školari obavještajci, serija za djecu i mlade

10.10 - Veliki odmor
 11.00 - TV film
 12.35 - Tree Hill 3., serija
 13.25 - Ružna Betty, serija
 14.10 - Direkt
 14.40 - Na rubu znanosti: Tajna društva
 15.45 - Prijatelji 6., serija
 16.05 - Dva i pol muškarca 3.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 5.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Genetsko podrijetlo Hrvata: Križevi sjeverne Europa, dokumentarna serija
 19.10 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Zürich: EURO 2008.: Francuska - Italija, 1. poluvrijeme
 21.45 - Zürich: EURO 2008.: Francuska - Italija, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.30 - Bern: EURO 2008.: Nizozemska - Rumunjska, snimka
 01.00 - TV raspored

06:20 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:35 Šaljivi kućni video
 08:00 Nova Iova, TV igra
 10:00 Ružna ljepotica, serija
 11:00 Cosby show, serija
 11:25 Kralj Queensa, serija
 11:45 Naša mala klinika, serija
 12:35 Zauvijek susjedi, serija
 13:15 Vijesti
 13:30 Naši najbolji dani, serija
 14:20 Put u raj, igrani film
 16:00 Kralj Queensa, serija
 16:25 Cosby show, serija
 16:55 Svi vole Raymonda
 17:20 Vijesti
 17:35 Naša mala klinika, serija
 18:30 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,

informativna emisija
 20:00 Farma Zoom, reality show
 21:00 Istina o ljubavi, film
 22:50 Pod nož, serija
 23:50 Vijesti

00:05 Navy CIS, serija
 01:45 Heroji, serija
 02:30 Svemirski prag, serija
 03:15 Jezero ljubavi, film
 04:40 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
 06.45 Za istim stolom, (R)
 07.35 Krava i pilić
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.25 Kunolovac, kviz
 09.25 Sam svoj majstor, serija
 09.50 Korak po korak, (R)
 10.20 Puna kuća, serija (R)
 10.45 Malcolm u sredini, (R)
 11.10 Dadilja, serija (R)
 11.40 Rat u kući, serija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.45 Eksploziv, magazin (R)
 13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija

20.00 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
 21.15 Kung Pow: Šaka svih šaka, igrani film, akcijski
 22.35 U zmajevom gnijezdu, igrani film, hongkongški
 01.15 Vijesti
 01.30 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
18.6.2008.**

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.05 - Čarolija, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Afganistan - Od Herata do Kabula, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Prosjaci i sinovi
 14.15 - Skica za portret
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ubojstvo, napisala je 9., - serija

15.35 - City Folk: Nizozemska - Rotterdam
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.35 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.40 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.50 - Luda kuća 1., TV serija
 18.35 - Idemo na Zapad
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Piramida
 22.15 - Vijesti
 22.35 - Otvoreno
 23.20 - Poslovne vijesti
 23.35 - Združena braća, serija
 00.30 - Sestre 2., serija
 01.15 - Sestre 2., serija
 02.00 - Reprizni program
 03.55 - City Folk: Nizozemska - Amsterdam
 04.25 - Oprah show
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 5.

07.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 08.15 - Zlurad, crtana serija
 08.40 - Žutokljunac
 09.10 - Silvester i Čiči
 09.35 - Školari obavještajci, serija za djecu i mlade
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora

13.30 - Ružna Betty, serija
 14.15 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti: Geekovi
 15.50 - Prijatelji 6., serija
 16.10 - Dva i pol muškarca 3.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 5.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Genetsko podrijetlo Hrvata: Ukrajinska veza, dokumentarna serija
 19.10 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Španjolska, 1. poluvrijeme
 21.45 - Salzburg: EURO 2008.: Grčka - Španjolska, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.30 - Innsbruck: EURO 2008.: Rusija - Švicarska, snimka
 00.50 - Zločinački umovi 2.

06:20 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:35 Šaljivi kućni video
 08:00 Nova Iova, TV igra
 10:00 Ružna ljepotica, serija
 11:00 Cosby show, serija
 11:25 Kralj Queensa, serija
 11:45 Naša mala klinika, serija
 12:35 Zauvijek susjedi, serija
 13:15 Vijesti
 13:30 Naši najbolji dani, serija
 14:25 Priča Brooke Ellison, igrani film
 16:00 Kralj Queensa, serija
 16:25 Cosby show, serija
 16:55 Svi vole Raymonda
 17:20 Vijesti
 17:35 Naša mala klinika, serija
 18:30 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8, informativna emisija
 20:00 Večernja škola - EU
 21:00 Lud, zburjen, normalan
 21:35 Svi lijepi konji, film
 23:40 Vijesti
 23:55 Navy CIS, serija
 01:35 Svemirski prag, serija
 02:25 Holivudske supruge, film
 03:55 Kraj programa

05.55 Magnum, serija (R)
 06.45 Za istim stolom, dramska serija (R)
 07.35 Krava i pilić
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.25 Kunolovac, kviz

09.25 Sam svoj majstor, serija
 09.50 Korak po korak, (R)
 10.20 Puna kuća, serija (R)
 10.45 Malcolm u sredini, (R)
 11.10 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.45 Eksploziv, magazin (R)
 13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, kriminalistička serija
 16.10 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 20.00 CSI: New York, serija
 20.55 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 21.55 Ženski klan, kriminalistička serija
 22.50 Reži me, dramska serija
 23.55 Vijesti
 00.10 Noć pokera, show
 01.10 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
19.6.2008.**

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.35 - Vijesti
 09.05 - Čarolija, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Manaus - opera u brazilskoj prašumi, dokumentarni film
 11.05 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.15 - Dodjela nagrade Vladimir Nazor, prijenos
 13.15 - Strast, telenovela
 14.00 - Domaća dramska serija - antologija: Prosjaci i sinovi
 14.55 - Vijesti
 15.05 - Ubojstvo, napisala je 9., - serija
 15.50 - Hrvatsko podmorje 4.: Od Savudrija do Prevlake - Savudrija

- 16.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.30 - Hrvatska uživo
 17.50 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 18.00 - Luda kuća 1., TV serija
 18.40 - Idemo na Zapad
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Čarolija, serija
 21.10 - Kratki susreti
 21.45 - Znanstvene vijesti
 22.00 - Vijesti
 22.20 - Otvoreno
 23.05 - Poslovne vijesti
 23.20 - Združena braća, serija
 00.20 - Sestre 2., serija
 01.05 - Sestre 2., serija
 01.50 - Reprizni program
 03.25 - Kratki susreti
 03.55 - Hrvatsko podmorje 4.: Od Savudrije do Prevlake - Savudrija
 04.25 - Oprah show
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 5.

- 07.50 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 08.15 - Zlurad, crtana serija
 08.40 - Žutokljunac
 09.10 - Silvester i Čiči
 09.35 - Školarci obavještajci
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.30 - Ružna Betty, serija
 14.15 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti: David Icke
 15.55 - Prijatelji 6., serija
 16.15 - Dva i pol muškarca 3.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 5.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Genetsko podrijetlo Hrvata: Iranski utjecaji, dokumentarna serija
 19.10 - Volim nogomet - EURO 2008.
 20.35 - Basel: EURO 2008. - 1/4finale: WA - RB, 1. poluvrijeme
 21.45 - Basel: EURO 2008. - 1/4finale: WA - RB, 2. poluvrijeme
 22.35 - Volim nogomet - EURO 2008.
 23.20 - Vijesti na Drugom
 23.35 - Dr.House 3., serija
 00.20 - Zločinački umovi 2.

- 06:20 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:35 Šaljivi kućni video
 08:00 Nova Igra, TV igra
 10:00 Ružna ljepotica, serija

- 11:00 Cosby show, serija
 11:25 Naša mala klinika, serija
 12:15 Zauvijek susjedi, serija
 12:55 Vijesti
 13:10 Naši najbolji dani, serija
 14:00 Svi lijepi konji, film
 16:00 Kralj Queensa, serija
 16:25 Cosby show, serija
 16:55 Svi vole Raymonda
 17:20 Vijesti
 17:35 Naša mala klinika, serija
 18:30 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8, informativna emisija
 20:00 Istraga, magazin
 21:40 Provjereno, informativni magazin
 22:35 Sekunde do katastrofe, dokumentarna serija
 23:30 Vijesti
 23:45 Navy CIS, serija
 01:25 Obračun kod O.K. Corrala, igrani film
 03:25 Provjereno, informativni magazin
 04:10 Kraj programa

- 05.55 Magnum, serija (R)
 06.45 Za istim stolom, (R)
 07.35 Krava i pilić
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.25 Kunolovac, kviz
 09.25 Sam svoj majstor, serija
 09.50 Korak po korak, (R)
 10.20 Puna kuća, serija (R)
 10.45 Malcolm u sredini, (R)
 11.10 Dadilja, serija (R)
 11.40 Rat u kući, serija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.45 Eksploziv, magazin (R)
 13.00 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.40 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
 20.00 Mjenjam ženu, dokumentarna sapunica
 21.10 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 23.00 Trava, humorna dramska serija (dvije epizode)
 00.25 Vijesti
 00.40 Ubojiti nagon, kriminalistička serija
 01.25 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se subotom u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

Mali oglasi

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 560 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381 24/ 527 – 213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/ 24/ 527 – 213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/ 7161 – 760 ili +385/ 91/ 5823 – 775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaticom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice (Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Zvati na telefon: +385/ 33 / 673 – 076
i 063/ 766 – 8808. Boris

Prodaje se očuvana ležea kada, umivaonik sa slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064 / 587 – 9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija, pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Telefon: 024 / 526 – 243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenič/ku ili studentici/u, s CG, s upotrebom kuhinje i kupaonice, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Ing. elektrotehnika daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem objekt, skladište na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel: 024/ 530 – 107 ili 064/ 261 – 8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu. Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna granica je do 35 godina.
Javiti se na telefon: 063/ 110 – 7751.

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog izgleda i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma, Srijemska Kamenica...).

Zvati na telefon: 063/ 714 – 6545
ili +385/ 33/ 673 – 076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa zasebnom kupaticom. Kanjiški put 58/b
Tel 024 754 – 543

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130